

A
47
300

A 6150. 11 2x05

C-II-28

12

1-20

A
47
300

A 615. 11 2x005

C-II-28

12

1-20

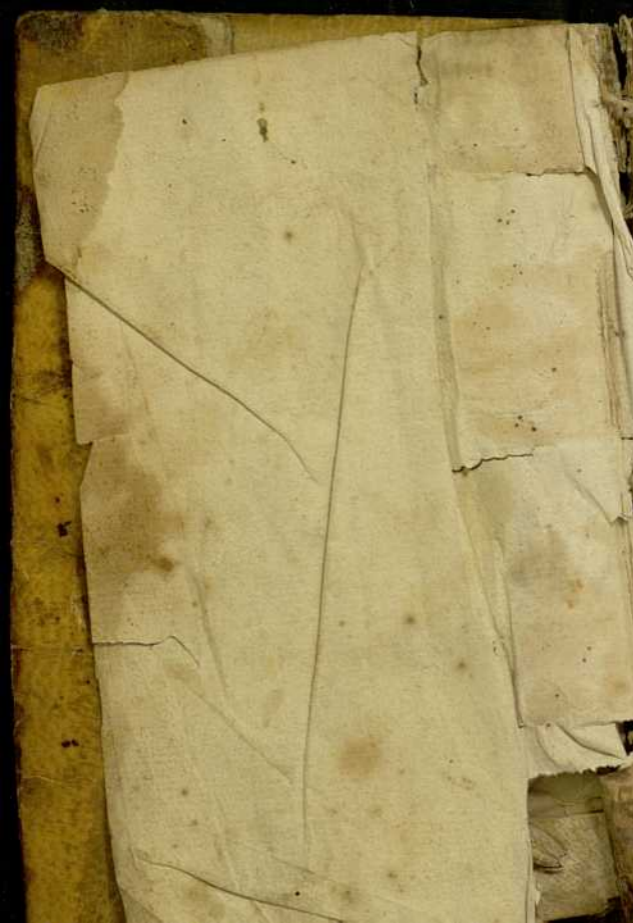
A
47
300

Handwritten text on a small paper fragment at the top left, partially obscured.

Fragment of a larger paper piece on the left side of the page.

Fragment of a larger paper piece on the left side of the page.

Fragment of a larger paper piece on the left side of the page.

(2)

ANTONII
MUSAEBRASA-
VOLIMEDICIFER
RARIENSIS,

EXAMEN omnium Catapotiorum uel
Pilularum, quarum apud Pharmacopo-
las usus est. ad Illustrem

ALPHONSV M
ESTENSEM.

CONRADI Gesneri medici Tigurini enu-
meratio medicamentorum purgantium,
vomitoriorum, & aluum bonam facien-
tium, ordine alphabeti.

Omnia nunc primum & nata & excusa.

LUGDVNI,
SVBSCVTO COLO-
NIENSI

1654

ALPHONSO

MARQUEZ

ADMIRAL

OF SPAIN

BY

J. G. COOPER

AUTHOR OF

THE TWO ADVENTURERS

THE TWO BROTHERS

AND OTHER NOVELS

IN THREE VOLUMES

THE FIRST VOLUME

CONTAINS

THE TWO ADVENTURERS

AND

THE TWO BROTHERS

IN THREE VOLUMES

THE FIRST VOLUME

3
AD ILLVSTREM

ALPHONSV M

Estensem, Illustriss. Alphōsi ducis
Ferrariæ filii, & optimæ
spei adolescentem,

ANTONIVS MUSA BRASAVOLVS.

COgitanti mihi, Alphonse præstantiss. cui hic libellus mole quidē paruus, sed qui non pauca in nostra hæc arte spectatu digna complectatur, inscribendus esset: tu vnus præ cunctis occurristi, qui cum sis ætate paruus, multos tamen literis, prudentia, sapientia, liberalitate, ac animi magnitudine excedis: vt in hac tam tenera ætate plus spondere videaris, quàm qui vigesimum quintum annum attingere. Paruus igitur libellus tibi paruo puero inscribendus est: cum ne in eius lectione fatigeris, tum vt ad literas amplectendas exciteris. Ad quas tamen capessendas assiduum habes præceptorem, virum doctissimum Peregrinum Moratum, non paucis viris nostra hac ætate præferendum. Nec parum mouent me ad hanc electionem Illustriss. patris tui verba in illa vltima ægritudine, qua ab his mundi curis exemptus, ad sidera euectus est, quibus tanto amore, tanta charitate, tamq; ardenti pietate, te nobis non semel commendauit. Imò & iure optimo tibi debetur
hic

hic libellus, cum soror tua illustriss. Eleonora natus
 grandior libellum de Syrupis nacla sit, quem hic
 proximus labor consecutus est, hoc tu natus minor,
 iure ipso potiaris, ac tibi inscribatur, par est. Ac-
 cipe igitur hilari fronte munusculum hoc Illustriss.
 Alphonse. Sic enim nos allicies, ut in tuum decus
 alia multo maiora cõparemus, & eos qui studia
 literarum sectantur, ut cœpisti, ama. Vale.

5

Antonii Musæ Bra SAVOLI MEDICI

FERRARIENSIS,

*Examen Catapotiorum, seu Pilularum,
quorum usus est apud Pharmacopolas.*

INTERLOCUTORES.

BRASAVOLVS.

SENEX.

BRASAVOLVS.

NON aduenis inexpectate, & venerande Senex, nam diu est, quòd hîc te expecto: ambigebamque, & mecum ipse cogitabam, an sinistri quicquam tibi contigisset. hora etenim dudum transacta est, qua ad nos te venturum dixeras. iam iam mancipium hoc ad te mittere parabam, nisi præstò adfuisses, qui tam longæ moræ causam disceret, & ad nos quantò ocius fieri posset, reuenteretur. SEN. Imò non pauca fuere impedimenta, quæ nos hactenus à tam dulci colloquio, & à nobis immodicè optato impediè. Sed vnum præ omnibus mirè me vexauit, & adhuc vexare non desinit. BRA. Quidnam hoc est mi Senex? vt ego tecum vel prouidere, vel cõdolere possim. SEN. Vir quidam,

imò potius rabula & maledica cornix de me oblocutus est, cùm mihi iam diu instituerim esse virum probum, neminem laedere, de nemine vel ioco obloqui: hic autè vt vir est pro cacissimus, & vuula (vt aiunt) linguacior, in res meas veluti Rhinoceros obringit, me traducit, de me passim obloquitur: per Herculé moriar, nisi id efficiam, vt suis dentibus sibi linguam mordicet, & citra dentes sub palato coëreat. **B R.** Non decet senem virū & Christianum hæc facere, nedum cogitare. **S E N E X.** Imò maximè decet, ne hæc mala bestia de bonis & probis viris iterū obloqui audeat. **B R.** Quid dixit tandè? quæ atra fulmina hæc fuerunt? **S E.** Ea, quæ nec ferre possum, nec feram, quoad dignam de ipso pro tanto scelere vindictam sumam. **B R.** Igitur Iesum Christū patrem nostrum & præceptorem non imitaberis, qui pro nobis tot contumelias passus est, tot iurgia, tot verbera, & tu minimum verbum ferre non potes? **S E.** Non sum ego Christus, quem etiam nec Petrus, nec multi alii discipuli in omnibus imitari potuerunt. Si verba illa in te dicta fuissent, & tu quoque irascereris, & vehemèti ira excādesceres. **B R.** Dic (ni piget) ea, quæ de te oblocutus est, suntne vera, an falsa? **S E N.** Vera? Imò falsissima. **B R.** Is igitur vir falsus est, qui de te falsissima obloquebatur. **S E.** Et falsissimus, si dici possit.

BR A. Propter quid falsissimus? SENEX. Quia de me suis conturcatis verbis falsissima in publicum effundebat. BR. O bone senex, quis fecit hunc esse virum falsissimum? SEN. Aliud cogitare non possum, præterquam à suo malo genio in hanc miseriam ductum esse. BR. Tu ipse vera causa es, cur hic falsissimus sit. SE. Ego, quid inquis? BR A. Dic, nonne ob id falsus est, quia de te falsa obloqui voluit? SE. Profecto. BR A. Tu igitur causa es cur sit homo falsus, cum de te falsa loquutus sit. Vnde vindictam sumpsisti, nec opus est amplius sumas: quia hunc hominem falsum fecisti, & ipsemet sibi iniuriam fecit, utpote abs te conuictus mendacii: atque ita cum te lædere voluerit, seipsum læsit imprudens, quia se falsum fecit, non tibi nocuit. Adde hunc hominem illa de te non dixisse, quæ de te falsa dixit, nempe si falsa sunt, tuis non es, de quo obloquebatur. SEN. De me ipso obloquebatur. BR A SA VO. Quomodo de te, si non erat verum? SENEX. Ea omnia sub meo nomine protulit. BR A. Veruntamen hoc tuo nomine, vel simili complures vocantur. SE. Addebat cognomen. BR A S. Imò & si te digito ostendisset, & falsa dixisset, de te nullo pacto loquebatur. Dic si te Regem Galliarum, aut Christianorum Imperatorem vocaret atque saluaret, agre ferresne? SEN. Non agre ferrem,

sed hunc veluti fatuum deriderem. BRASA.
 Quamobrè? SEN. Quia nec Rex Galliæ sum,
 nec Christianorum Imperator, & lögè abest
 vt sim. BR. Si igitur vocet te falsarium, si for-
 neratorem, cur non derides, cum in hoc de-
 perdito hominum genere non sis? SEN. For-
 tè aliis hominibus suadebit, me his vitiis esse
 conspersum. BR. Quomodo suadebit, si hæc
 in te nullus inuenire poterit? Imò ipse scele-
 stus, & apud omnes homines infamis eua-
 det, cum te esse probum virum atq; integrum,
 absque labe, absq; vitio, absq; macula expe-
 rientur & comprobabunt: & hi, qui audiēt,
 inter se musitabunt, quàm hæc pessima lin-
 gua & vipera de hoc probò viro malè dicit.
 quamobrem ipse sibi ipsi, & non tibi iniuriã
 facit. nam infamè se reddit, & à Deo ac pro-
 bis hominibus odio habetur. Nescis quid su-
 perioribus annis mihi contigerit? SEN. De il-
 lo, qui totis viribus in publicis scholis tuum
 nomē temerare ausus est? BR. De illo, inquã.
 is cœpit priuatim & publicè de me obloqui,
 quem tamen paulò prius officiis & non me-
 diocribus promerueram. Sed ego vice versa
 de eo bene dicere non quidem cœpi, sed per-
 seueravi, vt deniq; ipse ex suis maledictis ac
 nostris benedictis & benefactis iam cœperit
 per totam urbem digito monstrari infami,
 & à quibusdam (in hoc tamen improbis) ex-
 crem

erementis pollui atque inquinavi. Si hic igitur de te malè loquutus est, tu de illo bene dicas, ne simul & ipse malè dicendo malus efficiaris. Scis cur ille de te malè locutus est? **S E.** Nec possum mentem concipere. **B R A.** Quia malus, & (vt inquit Seneca) bene dicere nescit. **S E.** Tamen non possum non ægrè ferre. **B R.** Quia vir es pinguioris Mineræ, tuæq; opinione falleris. Verè enim dictum est, Neminem, nisi ex seipso, lædi posse. & id tibi illatum esse putas, quod sibi intulit. non enim in sapientis animum cadit iniuria, vt Plato & Plutarchus ille Chæroneus lōga quadam oratione ostendit. Quid curas latrantium canū voces, modò dentibus obesse non possint? **S E.** Nihil. **B R A.** Aequè nihil cures malè dicentium voces, quos philosophi omnes nō ab re canes vocitant. Obganniant igitur insidiosæ vulpes, crocitant, latrent de bonis viris per plateas, per templa, per vicos, per angiportus, nihil aliud faciunt, quàm vt se pessimos viros esse ostendant. Tu verò tetragonū Aristotelis corpus imiteris, quod in quancunque ieceris partē recto labore sessile est. Noli à recta via, à recto tramite declinare, si quis alter improbus esse velit, imò pro hoc maledico, pro hoc scelestissimo viro, qui malè dicendo sua labia cōtaminat, immortalem Deum exora, vt illi ignoscat, illi rectā & in-

tegram mentē condonet, vt suos errores no-
 scens ad Deum cōuertatur, & bene dicere si-
 mul, ac bene viuere discat: tuq; simul impro-
 borum maledicta & calumnias contēnere di-
 scas, ac etiam id dicas quod Augustus ad Ty-
 beriū, Satis est si hoc habemus, ne quis nobis
 malè dicendo malè facere possit. hoc autem
 assequutus iam es si probus vir fueris. s. E. Hęc
 facilius dici possunt, quàm fieri. B. R. A. Imò fie-
 ri æquè facile est. s. E. Nescio si tam constāter
 ipso opere ageres, vt verbis agēdum suades.
 B. R. Imò expertus es (absit iactantia) nos idē
 opere effecisse. An præterit memoria coniu-
 ratorum illorum contra nos pugnantiū, qui
 cū ab illustribus. principe ex albo illorū, qui
 publicè profitentur, expuncti forent, hoc in
 me referebant. cōuenere simul, nosq; & ma-
 ledictis & malefactis irritare cœperunt. At
 semper cōstanti animo omnia tulimus, mul-
 tos ex ipsis, officiis & non modicis affecimus,
 de aliis bene dicere non desimus, malè dicāt
 ipsi quantū lubet, & quantū possunt. Cumq;
 auicorum coniunctiones nostræ sint multo
 maiores, multoq; ampliores, quàm illorum,
 omnia quæ dicebant, omnia quæ agebāt ad
 minima nobis referebantur: illa (vt decet) in
 bonam partem accipiebamus, Deumq; pro
 illis exorabamus, vt ad bonā frugē redirent,
 & resipiscerent. s. E. Omnia noui, & scio, si
 obel

obesse potuissent, etiã suo maximo incommodo obesse nõ destitissent : tamẽ non possum mente concipere aliquem esse, cui placeat vt de se malẽ dicat quispiã. B R. Puto & te nunquam vidisse vel expertum esse verẽ integrum virũ, & verẽ humanum. Dic quid aliud est iniuria, quã aliquem virum bono priuare? s E. Que dicis (nisi apertius loquaris) nõ accipio. B R. Vt accipias curabo. Si aliquis tibi iniuriã facit, quid hic facit? s E. Vel de me obloquitur, vel mea bona furatur, vel filiam corrumpit: hæc, & huius generis alia iniurias esse & insanum vulgus iudicat. B R. A. Hoc est quod petebam in illa sententia citata, qua dicebamus, iniuriam esse hominem aliquo bono priuare. Si quis ergo tua bona surripiat, tibi iniuriam facit, quia his bonis te priuat. Si tuam filiam corrumpit, tibi iniuriam facit, quia priuat te pudica filia & virgine, quod bonum est: & ideò iniuriam facere, est hominem aliquo bono priuare. s E. Iam accepi, & ita esse constat. imò & pati iniuriam est aliquo bono priuari, in quocunque genere sit. B R. A. Dicantem quid est verum bonum, nisi virtus? nam diuitiæ labiles sunt & caducæ, pulchritudo fluida est, & tanquam flos breui euanescit. robur diuturno tempore languescit. Vnde nõ ab re à Stellato poëta dictũ est,
 Præter virtutẽ nõ est durabile quicquam,
 Diui

Diuitiæ pereunt, species quoque, robur, ho-
 nores,
 Cuncta cadunt, Virtus æterna in tēpora durat,
 Quā fortuna neq̄, nec tollere lōga vetustas.
 SEN. Hæc ita esse constat, & nullus vel igna-
 rus inficias it. BR. At virtus ab eo auferri non
 potest, qui illā habet. SEN. Et hoc asserunt o-
 mnes. BR. A S. Igitur vir probus iniuria affici
 non potest, quoniā eius probitas ab eo aufer-
 ri nō valet, nec vnquā hoc bono priuari con-
 tingit. hoc ferè argumento aut simili vsus est
 Maximus Tyrius, cū probare contende-
 bat, probum virū iniuriā non pati. nam vir-
 tute priuari nequit: & improbus est, qui iniu-
 riam patitur, ac subit. Imò eodē loco proba-
 re contendit, improbum virū non posse pa-
 ti iniuriam, quia virtutem nō habet qua pos-
 sit priuari, & longissimis verbis non esse re-
 ferēdam iniuriā suadere nititur. Dic num is
 qui te iniuria affecit, & de te malè dixit, aut
 de alio, à te ipso & ab aliis vituperio affici-
 tur, & vir improbus existimatur? SEN. Equi-
 dem vituperio afficitur. BR. At si iniuriam re-
 ferre volueris, nonne & tu vituperio dignus
 eris? SEN. Si recta mentis acie contēplor, ita
 esse constat. BR. Propterea & tu ipse noli hūc
 virū in improbitate imitari, ne & tu vitupe-
 rii particeps euadas. SE. A nobis dictū est su-
 perius facilius esse hæc dicere, quàm facere.

BRA. Et à nobis responsum est, facilius esse
 facere, quàm dicere. Nam facere, nihil aliud
 est, quàm à referenda iniuria abstinere. quod
 facillimū est, cū inferre iniuriam sit difficil-
 limum: nā opus est media inuenire, per quæ
 inferatur, pericula euitare, quæ iam contin-
 gere possent. Cū igitur te accepisse iniuriā
 putas, hoc est potissimum documentum, co-
 hibe animum, mētem tuam statim reprime,
 noli vel minimum temporis supra hanc rem
 cogitare. Quippe (vt Maximi exemplo vtar)
 sicut inter corporis morbos qui serpunt, cō-
 tumaciter sanitati resistunt, ac propterea o-
 portet firmum curationis genus adhibere, vt
 quod superest tibi, saluum fiat: Ita in iniuria
 referenda, quæ optimè serpentis morbo com-
 paratur. nam quandoque per vrbes, quādo-
 que per prouincias adeò serpit, vt infinitorū
 malorū causa sit, nisi firmū remediū exhibea-
 tur. Est autē firmū remediū, cohibere pati-
 quod aliquis putabit esse iniuriā, sed iniu-
 ria verè nō est, si quid sit iniuria ad vnguem
 consideremus. Noltris his temporibus cala-
 mitatibus plenis, videmus ob iniurias Caro-
 lum Imperatorem Quintum copioso exerci-
 tu in Galliā ingressum esse, & Franciscum
 Gallorū Regē non minori exercitu econtra
 rio oppugnare. poterat autem vel vno mini-
 mo verbulo pax inter hos cōponi, sed vterq;
 putat.

putat se iniuria affectum. Quis verò eorū recte bellet, aut quis non recte, nouit gloriosus Deus, qui illi opem ferat, qui studet eius sanctam fidem erigere, confirmare, & ampliare, & qui Italiam in tranquilla pace seruare debeat. In reliquis prouideat Deus, faxitque ut summi pastores, qui in Petri cathedra sedēt, & Christi clauēs habere profitentur, potius bella sedent, quàm ea mouere conentur. s. b. Tu igitur neq; Gallorū, neq; Imperatoris factiones sequeris? BR. Et impense fatuos existimo qui sequuntur. cum Paulo dicam, Quae supra me, nihil ad me. quantū in me sit, Deū optimum oro, ut integra pace fruantur. Quòd si fieri non possit, is superet qui Deo placebit, & qui Christianam religionem augere debet, & illustrissimum Ducē nostrū in pace relicturus est. sit quicūq;, is superet, vincat, fiat totius Christianae religionis dux, & antesignanus. At ad rē nostrā redeūtes, sola iniuria, vel credita iniuria, tantarū litiū causa est, & alicuius ingentis facinoris erit. s. e. n. Si hi qui summi sunt in Christiana fide proceres iniuriā referūt, cur ego homuncio referre non debeo? BR. A. De his tam magnis viris loqui nostrū non est. In genere tamen dicemus illos neq; esse Christianos, neq; Christi imitatores, qui iniurias patienter non ferūt. s. b. Si haec à principibus despicerētur, &

placi

placidè ferrent iniurias, omnes de illis temere malè dicerèt. **B R A.** Malè dicant quantum lubet, si ipsi Christiani sunt, negligere debèt, & prauorum maledicètijs contènerè. Quippe principis officium est, illos punire qui in alios iniuriam inferant: eis verò sponte & libenter parcere, qui in ipsosmet Principes inferre conantur. **S E N.** Illuc duci non possum, vt credam te libenter iniurias pati. **B R A S A.** Hoc ad rem nihil facit. Si tibi cordi est meam naturam cognoscere, eam à cunis vsque explicabo. **S E N.** Hoc mihi gratissimum erit. nã fortè commonitus iniurias ferre addiscam: sicuti vxorem meam abs te frænare didici, & iam domi tranquilla pace fruor. **B R A S A V O L.** Ego me opte ingenio in vindictâ inclinor, & nisi Deus optimus mentem meam direxisset, de omni etiam exili iniuria vindictam referre oprarem, nec quicquam minimum ferre possem. Tamen à Deo mihi datum est, vt hanc naturalè inclinationè cognoscerem, & cognitâ superarem, ac profligarè. **S E N.** Optima victoria hæc est, quam supra omnes alias collaudat Salomon. sed quomodo te ipsū vincere potuisti, & à quo præceptore hæc artè didicisti, vt naturam propriâ tibi à materno vtero insitam superare possis? **B R A S A V O L V S.** Omnia tibi explanare tentabo, si aures porrexeris. Vt dixi, meapte natura,

iniurias ferre non poteram. Tamen à pueri-
 tia Deus quandam bonam mentem mihi cõ-
 cessit, & in bonum propensam. **SEN.** Quo-
 modo in bonum propensa erat, si vindictam
 inferre cupiebas? **BRAS.** Hoc audias, in aliis
 quibusq; actibus. nã satis recta erat de se, mo-
 dõ nõ afficeretur iniuria: nec vnquam infer-
 re iniuriã optabat, licet quãdoq; referre co-
 gitaret. Itaq; hac recta mente, à Deo (vt arbi-
 tror) ductus, omnes actiones meas in Deum
 dirigebam, illum frequenter exorans, vt diri-
 geret gressus meos in semitas suas. Imò in
 puerili illà etate, quæ prope infantiam est, an-
 te pubertatem, orationes quasdam & preces
 ad Deum mihi fingebam, quibus maiestaté
 eius orabam, vt bonum me redderet, & ad di-
 scendum aptum, & talem me effingeret, vt con-
 tinuè mandata eius seruarem: nonnullaque
 alia addebã, vt nostræ vires suppetere pote-
 rant. Fortè benignus Deus & misericors hũc
 animum respiciens, in melius direxit, & per-
 seuerare fecit. Imò nihil tunc agebam, quin
 ad vota succederet. Progrediẽte etate huma-
 nioribus literis incumbere cœpi, diuinum au-
 xiliũ nõ defuit, etenim nullus erat qui me ad
 bonas literas hortaretur & excitaret. Quin
 mater mea viro orbata, vt erat circa filios te-
 nella, cum noctu surgebã vt literis incumbe-
 rem: conquerebatur, mihi conuicia dicebat.

timebat enim ne in illa tam tenera ætate in aliquã sæuam ægritudinẽ inciderem, & ante diem præuenirer. Interim clericus effectus tum, templum frequentabam, linea veste indutus, ad matutinas horas singulo mane surgebam. Musicæ incumbere cœpi: sed gloriosissimo Deo non placuit me per hunc modũ illi inseruire. Cœpi Iuri Ciuili incumbere, & Canonico: nec ista fuit mea illa vocatio, quã à Deo vocandus eram. Cœpi liberalibus artibus incumbere, & duce Deo in trium annorum curriculo ita profeci, vt diebus festis ad dialecticam interpretandam, cùm adhuc & puer essem & scholasticus, vocarer. Sequenti anno, artium & medicinæ (vt inquit) insignia adeptus sum, & anno M. D. XXI. Illustriss. Herculi Alphõsi ducis Ferrarię primogenito inseruire cœpi, qui me in Galliam duxit M. D. XXVII. I. S. E. Nescio quorsũ per hæc discurras. B. R. Statim intelliges. Cùm è Gallia in Italiã redii, protinus vxorem duxi, anno ætatis meæ XXVII. Tũc per vniuersum trãfactæ vitæ cursum discurrere cœpi, & manifestè cognoui me ad hanc vsque ætatem per cõueniẽtia media honesta & laude digna peruenisse, idque non esse factũ ex meis viribus, & ex mea industria, vel ex meo ingenio, sed tantũ ex nutu Dei, ex virtute diuina, Deo optimo doctore, qui me huc perduxit, quasi ita illi

ex sua infinita bonitate placuit. Et licet à pueritia omnia quæ agerem, omnia quæ cogitarem, in Deum semper referrétur, id erat vniuersali quodã modo factum, non ita statutè vt in hoc particulari discursu M. D. XXVIII. quo tempore intra me disposui, iuravi, ac statui, si non eram futurus probus, saltem studere probos imitari: cœpique eo tempore multos Dauidis Psalmos legere, ac relegerè, non paucas orationes obmurmurare, multis sacris, quæ missæ vocantur, interesse, officia cùm virginis, tum magnum (vt dicunt) in dies repetere. Sed in his tanta temporis copia conterebar, vt vix pro negotiis sufficerè, imò re vera nõ sufficebam: propterea coëgerunt me rei medicæ praxis, & publica lectionũ interpretatio, tot Psalmos derelinquere, & tot diuina officia, & hoc factum est (me iudice) Deo ipso gubernante, atq; dirigente. nam & hoc non minus bene facere est, quàm psalmos cantillare, scilicet, lectionibus incumbere, publicè docere, rem medicam exercere, negotiis familiaribus, & illis quidem multiplicibus provide-re. Propterea vt probi viri officio fungeremur, iterũ cõsiderare cœpimus & mētis acie discurrendo probare illũ non esse probũ virum, qui multos Psalmos congerat, qui assiduus in sacris intersit, si in reliquis vitæ operibus,

bus malus sit, quāuis illa bona opera sint. An
 verò meritoria vel nō meritoria, his disputan-
 dū relinquo, quibus otium est de his rebus disse-
 rere: nā mihi satis est in his rebus patrē meū
 imitari, auū, atavum atq; abauū, qui semper
 probissimi viri ab vniverso populo crediti
 sunt. Cœpimus igitur vias alias tētare, vt p-
 bi viri officio fangeremur, & nūquā à recto
 tramite vel minimū discederemus. Illud oc-
 currit, si nunquā ingeniolo nostro otium dare
 mus, sed in cōtinuis negotiis esset occupatū,
 non dari illi cōmodū vel occasionē aliquam
 cuiuspiam mali perpetrandi. Itaq; & diurnas
 & nocturnas horas partiri cœpimus, vt esse-
 mus semper in negotio. Verū cum his etiā
 perpetuis occupationibus, quibus aliquod
 vitæ spatium transegimus, si quid mihi inte-
 rim dicebatur aduersum, si quis retulisset,
 (vt sepe cōtingebat) aliquē de me obloquu-
 tum esse, æstuabat animus, irascebar, crucia-
 bar, de vindicta cogitabam, & quo modo in-
 iuriam referre possem: quanuis circa alia mi-
 rē occupatus essem: nempe malignus hostis
 diabolus iniuriæ speciē suggererat. Tunc
 nouimus & hanc non esse perfectam viam
 ad probitatem, & ad ferēdas iniurias: deniq;
 multis viis cōsideratis, in illā puenimus, atq;
 descēdimus, & in illa assuescere cœpimus,
 perseueramus, & perseueraturos statuimus,

quæ est in omni re, in omni cogitatione, in
 omni negotio, quantum possibile sit Christi
 vestigia imitari. Cœpi igitur cùm aliquis mi-
 hi dicebat, in tali virorum confesso omnes de
 te honestè locuti sunt, præter magnū illū Sa-
 trapam & publicum maledicū, qui mirè ob-
 loquebatur. Tūc intra meipsum cogitare in-
 cipiebam (quanuis arderet animus in vindi-
 ctam) quid fecit in hoc casu Christus noster?
 quomodo se gessit in illos, qui eum blasphemis atq;
 cōviciis iritabant? noscebamus, legebamusq;
 pro illis Deum patrem exorasse, ut illis parceret,
 qui nesciebant quid facerēt. Cœpi & ego
 Christum imitari, pro his Deū orans, qui de me
 obloquebantur, qui lædere cupiebāt, & tenta-
 bāt. Sed primis illis vicibus cùm hanc artem
 exercere cœpi (etenim ars quædam est hæc
 Christi imitatio) in primo illo vestibulo
 sensus mirè pugnabāt, & imitatio ipsa
 fermè refugiebat, distorquebatur animus,
 ut pedem ferè ab hac bona imitatione
 retraherent, & pro his orandū esse nollēt.
 Veruntamen ratio ipsa, quæ id sibi agendum
 statuerat, repugnabat, reprimebatq; sensus.
 Et hæc erat non mediocris pugna, quia mea-
 pte natura in vindictam pronus eram: tamen
 cùm ratio bis, ter, & quater sensum vicisset,
 deinde facilius & cum minori labore supera-
 bat, & facilius cedebāt sensus. Mirūq; audias,
 cum

cum iam ratio sensuum domina esset & præses, in meipso tamen expertus sum rationem ipsam quandoque facilius, quandoque difficilius victoriam assequi. Id ego corporeis humoribus attribuebam, qui in dies regenerantur, & soluuntur: cum enim biliosi essent, tunc sensuum appetentia magis vigeat. Verum denique rationi submittebantur sensus, cœpimusq; non solum verè, & ex tota mente, & ex tota anima nostra illis parcere, & Deum pro eisdem orare, sed etiam ore, aliquibus audientibus, cum mihi simile quid referebatur, dicebã: hi fortè qui de me obloquuntur, magis me cognoscunt, quàm vos faciatis. & certè (in hoc enim nõ te decipiam) primis illis vicibus quando hæc dicere cœpi, ore loquebar, non corde: postea paulatim assuescere cœpi: prius autem natura sæpius repugnante. Imò diabolus (vt arbitror) hominũ hostis acerrimus, in memoriam meam plurimum tum philosophorum, tum poëtarum, tum historicorum dictoria reuocabat, quibus iubent, inimicis non esse parcendum, sed conuenire, illis se terribilem reddere: quæ cum fidei nostræ opposita esse cognoscerem, statim ad Christi imitationem me vertebam, cuius dicta & gesta his penitus & ex diametro opponebantur, & eum pro summo philosopho, & pro summo poëta, & pro summo historico habebã:

in hacq; dæmonis suggestione, & rationis pugna, mens non sine magno labore superabat, & paulatim victoriæ in hac pugna assueſcebat. **S E N.** Nō possum non putare hunc laborē esse magnū. **B R A S.** Et hoc vnū nō præmittam, in illis primordiis huius imitationis non esse satis verba Christi legere, atque gesta, nisi aliquem probū virum adeas, qui iam huic pugne assuetus sit, & quem actu ita se gerere videas, & ex animo hoc faciat, non autem ex inani quadam gloriola: nam multi sunt, qui ex inani gloria Christū imitari student, vt videantur ab hominibus, & probi iudicentur: qui ex hoc suam mercedē habent. **S E.** Quē imitatus es in hoc opere? **B R.** Elegi præ omnibus patrum meū Ioannē Brasauolum, qui habebatur tanquā probitatis specimē & exēplar in hac vrbe, cui animū meū explicauī, & totam mentem aperui. Ille intentionem meam summē laudauit, & simul documenta quædam ad hunc finem assèquendum tradidit, quæ supra modum prodesse reperi. **S E.** Quenā fuere hæc tam salubria documenta? **B R.** Vnum fuit, hominem non moueri aliquo intrinseco affectu, sed omnes superare. **S E.** Quomodo hoc intelligis? nam ad bonos affectus moueri oportet. **B R.** Loquebatur de affectib. animæ concupiscibilis, scilicet non irasci, re etiā, quæ ad iram prouocet

cet, imminente, hoc est, non multum irasci, &
 si possibile est, nihil irasci: non gaudere re, quæ
 ad gaudium faciat, iritante: non tritari ad-
 ueris, & prosperis non lætari. **SEN.** Volebat
 ergo te esse stupidum hominem & lapideum.
BR A. Scito charissime Senex, hoc vnum esse
 ex potissimis documentis, quæ in probitate
 dari possint: nam qui affectu aliquo non mo-
 uetur, hic necessario probus est. **SE.** Quomo-
 do potuisti tu non irasci in aduersis, non gau-
 dere in prosperis, atque lætari? **BR A.** Ingenuè
 fateor, me nondum illuc peruenisse, & ad il-
 lam perfectionem accessisse, sed in dies acce-
 do magis atque magis, breuique futurum spe-
 ro (Deo fauente) me illam assecuturum, non
 tamen absque magno labore, cum sensus om-
 nes ex diametro oppugnent. **SE.** In princi-
 pio quoniam modo perfectionem istam acqui-
 rere cœpisti? **BR A.** Postquam in hanc arenam
 descendimus, omnia ingenuè tibi aperiam:
 Statui intra me omnia, tuæ bona, siue mala
 essent, in Deum referre, & de omnibus etiam
 vel bonis, vel malis illi gratias agere. Cœpiq;
 illud Sapientiæ promulgatum verbum cōside-
 rare, Si bona accepimus de manu Dei, mala
 autem quare non? Et cœpi cōstanti animo cre-
 dere Deum curare mortalia: itaque cum ali-
 quid mali cōtingebat, vel referebatur, omni-
 potenti Deo gratias agebam, sed primis illis

vicibus ore dicebam, & animus erat anceps, atque ægre ferebat. Si aliquid prosperū contingebat, iterum laudabam Deum, sed corde gestiebam. Postea paulatim effeci, vt vix doleam in aduersis, vix in prosperis læter, & breui futurum spero, quòd his affectibus nō comouebor: sum enim huic perfectioni satis propinquus, vt his affectibus nō mouear. Ab amicis plerunque refertur, nonnullos de me oblocutos esse: eos negligē, & nisi esset primus quidam sensuum impetus, quem nescio an vnquam extinguere poterō (nam primi motus in nostra potestate non sunt) iam finem operis assecutus essem. Nunc autem in hoc totis viribus incumbo, vt primos illos motus comprimam. Si quispiam de me bene loquatur, has laudes paruipendo, videoque, & tota mente percipio, hæc ad integram sanitatem, & vitæ longitudinem multum conferre. Si filius mihi in lucem prodeat, aut filia, Bene venerit, inquit, nihil malum est, quod à Deo mittitur: si moriatur, Deus dedit, Deus abstulit. Si lucrō, bona sua dat mihi Deus. si aliqua auferantur, fortè ille indigebat. His verbis & cōstanti animo omnes affectus comprimere studeo. Frequenter expertus sum patrum meum Ioannem Brasauolum hoc animo affectum esse. Et certè hoc documentum pulcherrimum fuit, & supra omnia, quæ dari possunt,

possunt, & in quo opus est, frequenter exerceri, si integrè assequi debeamus. Exercitium verò ita incipit, Si omnia in Deum primò verbis, deinde corde referamus: nam frequenter ex exteriori quodam habitu interiorem prouocamus & excitamus. Multa verò sunt, quæ ad hoc nos adiuuant: vnum est, si frequenter imbecillitatem nostram consideremus, quòd ex terra conflatum sumus, & stercore pleni, citò corruptibiles, fœtidi. Aliud est, vt humiles esse studeamus, & in ipso nos exerceamus. **S E.** Quomodo fieri poterit hoc humilitatis exercitium? **B R A.** Quinque à diuo Bernardo referuntur, quæ ad humilitatis exercitium faciunt. Primum est, amor vilitatis, vt ea quærat homo, in quibus & locus quidam videatur iniuriæ. Secundò, assiduitas subiectionis, vt semper cum aliquo esse velit, quem reueareatur & timeat, vt discat refringere suã voluntatem. Tertiò, comparare se melioribus, vt semper inueniat hominem, cui comparatus ipsi multa desint. Quartò, assidue propriam conditionem considerare: vt ad omnem elationis motum occurrat, quid superbis lutum? quid superbis cinis? Quintò, considerare occultum inspectorem, cui etiam aperta sunt arcana cordis. **S E N.** Hæc potius ad cucullatum spectare videtur, & ad illud nouum genus Frãciscanorum, quod vulgus à cucul-

lo Scapucinos vocavit. **B R A.** Imò ad Christianum spectant. **S E N.** Habuistine alia præcepta à patruo? **B R A S.** Et complura, vt id, Quòd Christi verba, mores, & gesta semper in promptu haberem, & totus scateré Euan-gelio, ac Pauli & aliorum Apostolorum sententiis. **S E N.** Optimum quidem præceptum hoc est, sed (vt arbitror) nunquam illud assequer. **B R A.** Ne diffidas, ô Senex: nam in illa es ætate, in qua & facile præceptū assequi poteris, & facilius in opus committere. hoc enim in mea ætate difficilius est, quæ vigens est, & in qua feruet bilis, & omnia ad motum prompta sunt. Verùm & illud non mediocre documentū fuit, mortem non esse timendam: nam hic timor multorum malorū causa est. tu enim aperta fronte veritatem profiteri debes, etiam si ob veritatem immineat mors. Nec illud prætermittam intactum, sedulo conscientiam suam examinandam esse, & sacerdoti præsentandam. hoc enim facit, vt seipsum cognoscat homo. Imò antiqui nihil præclarior, nihil excellentius in tota humana vita existimarūt, quàm seipsum cognoscere. propterea ab oraculo Apollinis è cælo aurea illa sententia decedit, *γνώθι σεαυτέν.* Cognosce teipsum. Quod summus Poëtarū Vergilius probum virum edocere studēs inuuit, ita canens:

Vir bonus & sapiens, qualem vix repperit
vllum

Millibus è cunctis hominum consultus
Apollo,

Iudex ipse sui totum se explorat ad vngue.

Quid proceres, vanique leuis quid opinio
vulgi

Securus, mundi instar habens, teres atque
rotundus,

Externæ ne quid labis per leuia fidat.

Ille diè quàm longus erit sub sydere Cæcri,

Quantaq; nox tropico se porrigit in Ca-
pricornio

Cogitat, & iusto trutinæ se examine pēsar,

Ne quid hiet, ne quis protuberet angulus,
æquis

Partibus vt coëat, nihil vt deliret amussis.

Sit solidum quodcunque subest, nec ina-
nia subtus

Iudicet ad motus digitis pellentibus ictus.

Non prius in dulcem declinat lumina so-
mnum,

Omnia quàm longi reputauerit acta diei:

Quò prætergressus, quid gestum in tem-
pore, quid non.

Cur ipsi facto decus abfuit, aut ratio illi.

Quid mihi præteritum, cur hæc senten-
tia sedit,

Quàm melius mutare fuit, miseratus egētē.
Cur

Cur aliqué fracta persensit mente doloré.
 Quid volui, quid nolle bonum foret. vti.
 le honesto

Cur malus antetuli. num dicto, aut deniq;
 vultu

Perstrictus quisquam : cur me natura ma-
 gis, quàm

Disciplina trahit. sic dicta & facta per o-
 mnia

Ingrediens, ortuque & vespere cuncta re-
 uoluens,

Offensus prauis, dat palmam & præmia
 rectis.

Vides hic charissi. Senex, quàm sanctè, quàm
 piè, quàm religiose, quàm Christianè Vergi-
 lius, vel quisquis fuit Poëta ethnicus, & (vt ab
 aliquibus falso, vt puto fertur) impudicissi-
 mus cecinerit. SEN. In sola sui ipsius ferè con-
 sideratione & cognitione, & suorum actuum
 pensulatione virum probum statuit. BRA.
 Ita est, & nihil inueniri potest quod hominè
 aut meliorem, aut magis probū reddere pos-
 sit cōfessione (vt nūc vtar hoc vocabulo.) hac
 enim homo seipsum explorat ad vnguè, quid
 fecerit, quid facit, quid se facturū parauerit.
 SE. Hoc equidè nō mediocre documentū est,
 vt homo probus euadat. BRA. Imò optimū:
 nam ita se gerere, vt frequenter ab auditore
 peccatorum eius mala gesta audiantur, est
 se ip

se ipsum considerare, & se totum ad vnguem contemplari, quod ad perfectionem multum facit. **SEN.** Cum adeo utile sit nostra commissa audiri, de nonnullis miror, qui nostro hoc tempore, confessionem (vt vocant) è medio auferre tentant. **BRA.** Id auferre tentant, quo in nostra religione nihil perfectius, nihil exquisitius, & nihil ad salutem comodius. Nos non solum videmus apud Theologos confessionem istam ad salutem animarum esse utilissimam & necessariam, sed apud Ethnicos etiam & Gentes quidem eius effectus summe laudatur. **SEN.** Quinam est hic effectus? **BRA.** Omitto impræsentiarum omnium delictorum remissionem si ex toto corde fiat: sed sui ipsius cognitionem intelligo, quam ex confessione, si pura sit, perfectissime acquirimus. Nullus enim pura mente auditori peccatorum sua commissa refert, qui se ipsum, id est, hominem suum interiore non examinauerit, atque diligenter excusserit, & non viderit quibus, & quot maculis sit aspersus. Fuit ergo optimum consilium eius, male commissam probo cuidam viro referre. **SEN.** Deditne alia documeta patruus? **BR.** Et multa, inter quæ illud erat, quod leonino carmine referebat,
 Quod tibi tu non vis, aliis fecisse caueto.
 Hæc enim est naturæ Lex, ne id alteri feceris,
 quod si tibi fieret, ægrè ferres. Nec illud præ-
 termi

termisit, nihil ex improviso faciendum, aut descendam, quin prius considerarem, quid contingere possit. **S E N.** Nec istud fuit vanum documentum. **B R A S.** Imò & quod Alexander Magnus à Diogene illo Cynico accepit, & eo à morte quandoq; liberatus est, cum eius torso ante Alexandri ædes sententiam istã præscriptam inuenisset: & hoc potissimum facit illa consideratio, quia si ira percitus es, interim remittitur, aut cessat: si nimio gaudio afficeris, interim dum finem consideras, remittitur gaudiũ, & dicta quædam vana effugis, quæ illi dicere solent, qui nimio gaudio affecti sunt. Nos cõplures vidimus, quibus melius & salubrius fuisset, ita repente nõ respondisse, nempe irreuocabile verbum. Augustus Imperator puto ab Athenodoro cõsiliũ petens in ira, in quam præter modum accendebatur, respondit, Nunquam in vindictã progredi debere, quin prius vigintiquatuor Græcorũ literas recensuerit. Et Platonis sententiã refertur, qui à famulo prouocatus noluit illũ verberare, imò dixit: Te verberassem, nisi essem ira percitus: ac si innueret, nihil agendũ cum affectus est animus, sed tunc agendũ est, cum affectio, quæ animum occupat, remissa fuerit. **S E N.** Observastine tu hæc omnia documenta? **B R A.** Observare tentavi, & obseruo: sed nõdum illuc accessi, vt perfectionem hab

habeam : spero tamen Deo duce, me breui illam affecuturum. Volebat præterea omnia in Deum referenda esse, ne in alicuius rei gloriolâ duceremur: vnde quicquid occurrebat, id omne ex Dei voluntate factum esse cense-ri oportet. Cùm cœpi me in hoc documento exercere, solis verbis, & non corde proferebam : deinde paulatim exercitatus in id deueni, vt omnia tum bona, tum mala, natu Dei fieri putem, & omnia in illum referam, non quidem summis labiis, sed ex tota mēte mea, & quæcunque à me fiunt, à Deo fieri proculdubio censeo. Hæc sunt documenta, quæ senex ille venerandus Ioānes Brasauolus probitatis specimē mihi referebat, quibus semper Christi verba, mores, & gesta coniungebam, & nunc coniungo : sed vtinam illum imitari possem, vt cupio. Ad rem igitur redeuntēs, pro qua in hanc arenam descendimus, si quis de te male loquatur, negligito hæc verba: cogita quid fecerit Christus in maledicos. indica illa vera esse, quæ à scelesto illo dicuntur: vel time ne vera sint, & animum tuum tunc corrige ac perfice: pro hoc maledico viro Deū orare ne cesses, vt benedictus fiat, vt integra mēte donetur, vt respiscat & errores suos cognoscat. S E N. Deo vindictam committā, & ipse retribuet. B R A. Imò Deum orare debet, ne de hoc viro vindictam sumat. S E N. Ita

in sacris literis scriptum inueni, Deo vindictam relinquendam: Mihi vindictam, & ego retribuam. **B. R. A.** Id certè in sacris literis scriptum est: tamen non arbitror ex hoc intelligi Deum orandum esse, vt vindictam sumat, imò nec oprandum, nec cogitandum: Deum potius orare debemus, vt persequentibus nos parcat. Est verò huius sententiæ sensus: nullus vir probus vindictam sumere debet, sed Deo derelinquere, qui id agat quod lubet: & tibi cordi non sit, quòd vindictam sumat. **S. B.** Amo à Deo exerceri iustitiam. **B. R. A. S.** Bonus est amor, & laude dignus, si iustitiæ amore mouearis, & non amore vindictæ. Cùm verò hoc potius ames propter vindictam, ob hoc ora, vt vindictam non sumat, sed illi misello parcat: tuque paruipendas loquaces, & maledicos, qui nō de te viro probò, sed de seipsis male loquuntur. Quod si feceris, Deo placebis, vir bonus euades, tuæ vitæ diuturna tempora adiunges, & hi viri maledici deniq; inuidia rumpentur, Deusque diriget gressus tuos in semitas suas. **S. B. N.** Hic tuus discursus mihi summè placuit, tuaque documenta aggredi incipiam, modò assequi possim. **B. R. A.** Si sedulò ac frequenter in ipsis exercearis, videbis te paulatim probum virum euasurum. **S. B. N.** Experiri decreui, si probus vir fieri possim. **B. R. A.** Fies omnino, si prædictas regulas sequaris:

sequaris: quãuis multæ aliæ sint apud diuum Bernardum, quas data opera prætermisi, vt breuius quàm fieri posset ad institutum nostrum descēderemus. s. e. Institutū erat de Catapotis sermonē habere, sed præscriptæ regulæ sūt animæ catapotia, quibus & ipsa expurgatur, et à prauo in bonū alterari potest. B. R. Hęc igitur lucē in catapotis cōteremus. s. e. Nisi refugias. B. R. Ad te potius accedo. s. e. Vnde initiū sumet oratio? B. R. A nominis interpretatione, & ab expositione vnde originem duxerit, si tibi videbitur. s. e. Imò maxime videtur.

B. R. A. V. O. L. V. S.

HOc igitur modo exordiamur. Pilulas *Pilule vna* recentes vocant, quasi paruas pilas: sūt *de dictæ,* enim in paruarū pilarum modū pilulæ, hoc *quid sint,* est, in rotundum: nempe compositiones sunt *de earū* ex re simplici, vel pluribus in rotūdum *forma.* formata. Hanc verò figuram præ aliis elegere medici, vt facilius per stomachum & gulam in ventriculum descendant. nam rotundum corpus nullam eminentiam habet, qua impediri possit ne descēdat. Præterea plura in rotundo corpore cōtinētur, quàm in alia qualibet corporis figura: est enim capacissimum rotundum corpus. Adde, vt vndiq; æqualiter liquecant pilulæ cū in ventriculo sunt, rotundæ fiunt. hæ sunt ferè causæ cur pilulæ rotundam formam nactæ sint. s. e. Audiui & il-

lam formam habere, vt diutius in ventriculo morarentur. *B R.* Non est causa cur diu in ventriculo commorentur, sed illa, quia præduræ, nō liquidæ, quia prædensæ, non fluidæ, qualia sunt liquida medicamenta, quæ facile discurrunt, antequam in vapores soluta sint. At pilulæ à vetriculo non abeūt priusquam liquæfactæ sint, & iecur petierint, & vapores per vniuersum corpus transmiserint, & caput potissimū impleuerint: vnde passim receptum est, medicamenta in hanc solidā formam redacta facilius à capite educere, quàm si liquida, & in rei potabilis formā accepta. Imò nō solūm à capite, sed & à quibuscunq; remotioribus partibus. Nec illud prætereundum: cū illa, quæ pilulas ingrediuntur simplicia vt plurimum amara sint, & quæ nau-seam inferant sumentibus, hæc rotunda forma inuenta est, vt medicamentum citò descendat, & vix vel nihil degustetur. Orbiculi, & globuli à Latinis nuncupari possunt, à Græcis κόκκοι, & καταπότια dicuntur. *S B N.* Est ne apud Græcos propriū pilularum vocabulum καταπότιον? *B R A.* Græci non vocant solas pilulas catapotia, sed omnia quæ integra deuorantur digitis ori admotis, & integra deglutiuntur, vt à medico fiunt, catapotia nuncupant: nempe verbum habent καταπίννυ, quod est deuorare, à quo καταπό-

Orbiculi.
Globuli.
Κόκκοι.
Καταπό-
τια.

τῆσϛ dicitur, quicquid integrum deuoratur,
 quamcunq; habuerit formam. vel quia laryn-
 ga dicitur *καταπότις*, per quā hęc transeūt,
 fortē catapotia dicta sunt. s. E. Quicquid igi-
 tur infumitur & deglutitur, etiam si rotun-
 dum nō sit, catapotium dici commerebitur?
 B. R. A. Equidem. tamē & ipsi in vsu habebant
 catapotia. s. E. Et in forma rotunda? B. R. In
 rotunda, s. E. N. Potēstne hoc facillē probari?
 B. R. Facillimē, si duo aut tria Græcorū autho-
 rum loca adducemus, quibus sua catapotia
 in rotundum vergere ostēdamus. s. E. Addu-
 cas quæso. B. R. Ab hoc incipiam, qui statim
 menti subiit. Alexander Trallianus libro ij.
 cap. iij. vbi de tussi ex materia agit becchica
 catapotia formare docet, quæ in globulos
 conformari debere inquit, erui quantitate:
 certū verō est globulum in modū erui in ro-
 tundū vergere. & lib. iij. cap. xxj. de dysente-
 ria agens, docet conformari catapotia, quæ
 singula erui magnitudinē impleāt. s. E. Fortē
 intelligit quo ad pondus. B. R. De pōdere nō
 intelligit, quia dat bina, aut terna, sed de ma-
 gnitudine & forma: nā in alijs locis expresse
 præcepit redigēda esse in globulos, vt li. iij.
 cap. iij. Aētius & ipse lib. x. cap. xxxvj. de aro-
 matico crunio agēs, docet aloen reduci debe-
 re in catapotia magnitudine ciceris, & duo,
 aut tria esse danda. Et in fine noni lib. ponit

catapotiiū dysentericū; & quod dicit ad erui magnitudinē cōformari, & quinque, aut sex danda. Et in variis aliis locis, cum de catapotiiis agit, in globulos formari docet. & Paulus Aegineta cap. v. septimi lib. catapotia cōfici ostendit in modum ciceris, quorum dat vndecim vna vice. Habes igitur in rotūdum vergere antiquorum catapotia: quāuis non sit necessaria illa forma, vt apud Cornelium Celsum videre est lib. v. cap. xxv. qui de catapotiiis agit, & quandoq; ad erui magnitudinem cōficit, quandoq; ad nostræ fabæ magnitudinem, quandoq; ad fabæ Aegyptiacæ. Tamen in eo genere catapotii, quod ad plures dolores per somnū leniendos facit, manifestè ostendit esse etiā catapotiiū, etsi illam formā non habeat: nam vult cōpositionem illā reducendam esse ad crassitudinē sordium, postea ex ea aut paulū deuoretur, aut aqua diluatur, & potui detur, idemq; facit in sequenti cōpositione. s. R. Nostri igitur boli & electuaria, catapotia essent. B. R. Electuaria in ore tenentur, & ideò suum nomen habent eclegmata: boli verò quos deuorādos facimus vel ex castia, vel ex alia re, omnino sunt catapotia, si vorentur, & integra transglutiantur, vt nomen ipsum ostēdit. s. R. Erit ergo inconstans vocabulum catapotium, & non solum pilulas nostras significabit. B. R. Est equidē: propter

pterea vtior potius Latinis vocabulis, aut globulos, aut pilulas nominans. Sed his, quæ in genere dicta sunt, omisis, ad singularia catapotia descendamus: nam infinita propemodum Græcorū authorum loca inueniremus, quibus probari posset catapotiorū formam talem esse, vt deglutiri possit. Dic verò quo ordine catapotia scripsisti? s. e. Vt loculi & pyxides offerebantur. B. R. Igitur genus primum legas quod in tua scheda scriptum est, nam ab eo incipiemus.

SENE X.

Pilulæ Alefanginæ nuncupatæ, illæ sunt, *Pilulæ Ale-*
 quarū pyxis mihi scribenti occurrit. B. R. *fanginæ, et*
 Nec ab re, nam & apud Mesuen primæ sunt *unde dicam*
 quæ in suo libro offeruntur. Aliàs verò tibi *tur.*
 dictum est, apud Mauritanos Alefangin pul-
 ueres odoratos significare, & grati saporis,
 quibus in obsoniis vtimur, & vulgò simplici
 nomine species vocantur: sunt autem aroma-
 ta: propterea hæc pilulæ de aromatibus in-
 terpretantur, non ob id solùm, quia aromata *Pilulæ de*
 tantùm recipiunt, sed quia multa capiunt aroma *aromati-*
 ta. Aliqui ab Aloë aloefanginas nuncuparunt. *bus, & vno*
 Mesue inquit ad ventriculi dolorem conue- *de dicantur.*
 nire, quando ob pituitam doluerit, & ipsum
 roborant, coctione accelerantes: cerebrumq;
 & sensus omnes, ac ventriculum à crassis hu-
 moribus liberant. tamē ego in hoc casu sim-

plici hiera potius vtor, quàm his Alefangi-
nis dictis. Nunc autem eius compositionē ad
ducito. s. B. Hæc est quæ sequitur:

Recipe Cinamomi

Cubebæ

Ligni aloës

Calami aromatici

Macis

Nucis moschatæ

Cardamomi

Caryophyllum

Affari

Mastiches

Schœni

Spicæ

Carpobalsami

Abinthii sicci

Rosarum

} ana ʒ. j.

} ana ʒ. v.

Terantur cōtritione crassâ, & fundantur in
ea aquæ lib. duodecim, & coquantur vsq; ad
consumptionem duarum partium: deinde
fricetur manibus, & colentur, & eius aquo-
sitas exprimatur, & recipe aloës succotrina
bonæ libram vnam, quæ lauetur in lapidea
patera vitreata, aqua pluuiali, deinde exic-
cetur, & fundatur super ipsam expressionis
prædictæ circiter libras duas, & terantur in
sole: deinde cum aloë ea quæ sequuntur mi-
sceri debent:

Recip

Recipe Myrrhæ	} ana	3	v.
Mastiches			
Croci			

Tere contritione bona, deinde prædictæ expressionis residuū super ea fundatur, & conterantur, vsque dum exiccentur, & fiant ex eis pilule in modum ciceris, & da ex eis à drachmis duabus vsque ad aur. ij. & quādoque affectio exigit, vt ex eis minuatur virtus aloës, & ponimus ex eo ℥. iiij. & quandoque exigit dispositio vt lauetur aloë prius cum aqua myrobalanorum, & tunc accipe ex eis ab ℥. iiij. vsq; ad ℥. viij. & coque in aqua, & postquam coxeris cum hac aqua, exicca illam & laua vltimò cum aqua de speciebus, sicut diximus: sunt enim incolumes. Hæc est integra apud Mesuen Alefanginarum compositio. **B R A S.** Fuere diu apud recetes medicos probatæ ac laudatæ hæc pilulæ, & re vera nō videmus cur & nūc laudari non debeant, nisi in Græcis authoribus alia potiora haberetur, ab ortu ferè mundi experta & cōprobata, & in quæ eadem ferè simplicia ingrediūtur. **S E. QUÆNAM** hæc sunt? **B R.** Earundem ferè virium sunt hæc pilulæ, quas de simplici hiera apud Galenum in septimo Methodi medendi libro inuenies: nam & si tot simplicia Galeni compositio non complectatur, ea saltem capit, quæ ad affectiones vetriculi, & capitis in materia

praesertim frigida potissimum valent: pro-
 pterea Alephaginis pilulis simplicem Galeni
 hieram nunquam postponimus, imò Galenum
 potius sequimur. s B N. Quid est Azari, quod
 hanc compositionem ingreditur? B R. Codex
 mendosus est: nam pro Azari, Assari legendum
 est, & re vera ita constat in pluribus antiquio-
 ribus codicibus: quavis & apud Damasce-
 nos hoc vocabulum Azarum, Assarum signifi-
 cet. s B. Non possum non valde mirari de Me-
 sue, qui sibi ipsi in hac compositione opponi
 videatur: nepe inquit, decoctionem fieri ad
 consumptionem duarum partium. verum ubi
 superius de decoctionibus agebat, in ipsis se-
 per ordinem facit, ut illa, quae maiorem deco-
 ctionem in ebulliendo patiuntur, praecedant:
 quae verò minorē, sequantur. In his autē pilu-
 lis absinthii ponitur, quod mediocrē pati-
 tur decoctionē, & rosae adhuc minorem, mul-
 taque ingrediuntur aromata substantiam raram
 habentia, & facile solubilem, ut ipse Mesue in
 hac compositione sua documenta servare non
 videatur. B R A. Duo annotanda occurrunt.
 unum est, Mesuen ea semper non repetere, quae
 ab ipso in aliis locis dicta sunt: unde cum hic
 decoctionem fieri iubet, eam fieri intelligit se-
 cundum generales decoctionum regulas, quas
 prius veluti fundamenta iecerat, ut primò il-
 la ebulliant, quae decoctionem maiorem patiun-
 tur

tur: deinde, quæ mediocrem: deniq; quæ modicam. Vel cum hæc in præfenti decoctione posita crasso modo conterenda docuerit, in hisq; pilulis vis quæ in cetro est simpliciu exigatur, & non illa, quæ in superficie. nam quæ in centro est, roborat, & quodam modo styptica est: propterea tanta decoctione, tamq; longa vsus est. s. E. Tamé non mediocre dubium apud authores est de pulueribus, quos ipsi vocant species, an tenuissimè, vel crasso modo in pulueré redigi debeant. B. R. Hæc ambiguitatem non rarè audiui, sed illam potissimū faciunt in colocynthide, ob diuersitatē authorum in ipsa & oppugnantia, & de qua suo loco dicemus. Vt auté in præfentiarū tibi satisfiat, dicimus cū decoctio fit (vt in hæc Mesuæ cōpositione) non exigitur extrema cōtritio, & in minutissimū pulueré solutio: cū verò simplicia in pilulas conformare volueris, tūc in pulueré tenuissimū cōtere. Dic autem bene Senex, lauāsne aloën? s. E. Quid nam petis? lauo, & pluries. B. R. Ne admiratione afficiaris, si de aloës lotionē interrogauerim, cū & multi sint qui non lauēt: & fortè qui lauāt, vno quodam errore inter lauandū ducuntur. s. E. Quonā errore duci possunt? B. R. Tuū lauandi modū referas: fortè tunc errorem interrim ostēdemus. s. E. Aloën accipio, & in puluerem redigo: mox aquam iniicio, & baculo

circūduco, deinde hoc commistum relinquo
 quoad aloë in vasis fundum descēdat: & tunc
 aquam proiicio, aliamq; iniicio, & vehemen-
 ter circūduco, & iterum descendere sino,
 idemq; tertio facio. **B R.** Quoties hoc facis? **S E.**
 Certum numerum non seruo, sed non minus
 facio quā septies vel octies. **B R.** Cū lauas,
 & quoties lauas, nonne aqua illa, qua lauas,
 inficitur? **S E.** Inficitur quidē, sed sorde aloës.
B R. Imò tenuiori aloës parte, quam proiicis
 simul cum aqua: vnde nonnulli extitere, qui
 aquam nūquam mutassent, sed in eadē aqua
 perpetuò lauabant: dicentes lauare quando-
 que est alicui rei aquam miscere: vt cū di-
 cimus diluere vinum, hoc non est lauare vi-
 num, sed aquam vino miscere. **S E.** Qui ita di-
 cunt (me iudice) Mesue non intelligūt: nam
 hoc modo diluere vna solū fit vice, Mesue
 autem iubet aloën pluribus vicibus esse la-
 uandam. **B R.** Nec ego hos laudo, sed veram
 lotionem intelligo. **S E.** Tamen Albucasis vbi
 de modis abluendi aloën agit, abluit imbi-
 bendo simul decoctionem quandam, quam
 parat. **B R.** Quænam est Albucasis decoctio?
S E. Hæc quæ sequitur:

Recipe Casia lignea

Spice nardi

Affari

Squinanti

} ana

3. iij.

iCarp

Carpobalsami	}	ana	3.	iij.
Xylobalsami				
Cinamomi				
Ligni aloes				
Croci				
Mastiches				
Lacæ				

Contunde, & coque in libris sex aquæ, donec huius aquæ medietas cōsumpta sit. Cola, & exprime, & pone in vitreū vas. accipitq; optimæ aloes libram vnam, & in puluerem redigit, ac triturat, deinde prædicta decoctione ipsam irrorat, donec tota in aloen imbibatur, ponitq; super vas marmoreū, aut vitreū, & in sole cōtinuè terit: deinde in mundā pateram ponit, & crassiori panno tegit, quoad exiccetur: cūm exiccata fuerit, iterum in puluerē conterit, & alia decoctionis portione irrorat, & iterū exiccari permittit: quod toties facit, quoties ad plenum imbibita sit decoctio, & exiccata, & deniq; in vase vitreo seruat. Vides hunc esse modū quēdam ablutio- nis, & tamen non proiici aquam? BERAS. Sed nunc te ostēdere incipiā, hūc modū nō posse intelligi à Mesue, quia inquit, sæpius abluatur aqua pluuiali: secundum ablutio- nem à te nup̄ relatā, opus esset pluuiā aquā imbibi in aloē. at hæc aqua frigida est, & humida, quæ qualitates & ab intentione pilularū alean- gi

ginarū diuersæ sunt, & affectibus oppugnāt, quibus hæ pilulæ succurrere debēt. Quare ille Albucasis abluendi modus à Mesue intelligi nō potest, præsertim quia cū decoctione suorū simplicium hanc imbibitionē non facit Mesue. **S E N.** Antiqui docueruntne lauandi modum, quo aloen lauare possimus? Affer tu aut tuū, aut antiquū modū. **B R.** Antiquos lota aloē vsos esse maximè constat: nā Galenus in septimo de Arte curandi libro, & in his que scribit de Cōpositione medicamentorū secundum locos, hieram fieri docet, & ex aloē lota, & ex nō elota: & sæpius dicit sumendā esse aloē elotā. Quo autē lauādi modo vteretur, nō satis constat, tamen aqua lauasse arbitramur. & hinc argumentum accipimus, quòd Dioscorides lib. tertio, vbi de aloē agit, dicit medicaminibus oculorū valere tosta, vel lota. additq; : lauatur autē, vt quod arenosissimū sit, subsidat, abiiciaturq; : pinguisimum verò & lene tollatur. Vides igitur ad quem finē lotio tēdat secundū Diosc. vt scilicet si quod terreū mistum sit, id omne abeat. vnde aloē lauandā esse iudicamus, vt crassæ partes atq; terreæ abeat, hocq; aqua fontana fiat, & prima vice totū terreū subsitat. **S E.** Nonne & tu aquā illā eiiciendā iudicas, in qua ablutio facta sit? **B R. A.** Eiiciendā esse. **S E.** Num & quod tenue est eiicis? **B R. A.** Eiiciam quod tenuissimum

mum est, quia lotionem vnā solūm faciam,
 neq; aloen in puluerem redigam vt lauem,
 sed optimam aloen accipiā, quæ (vt inquit
 Dioscorides & Galenus) facile diluitur & li-
 quefcit. per vnā verò & solam ablutionē, par-
 tes solūm quædam leues & extrinsecæ abii-
 ciuntur: verūm ex hac ablutione id solum ac-
 quirat, quòd minus educit, & adhuc minus
 per ablutiones duas, & per tres minus, plu-
 res, vel parū, vel nihil educet. hoc Galenus in-
 nuit in septimo de Arte curandi libro, vbi in-
 quit, hierā fieri posse ex aloē lota, & non e-
 lota. additque: hæc itaq; non elota valentius
 vacuat, elota vacuat quidē minus, sed robo-
 rat ventrē magis. Id igitur facit lotio, q̄ aloē
 minus euacuat, sed magis roborat, Paulo &
 Aërio idē sentientibus. Galenus etiam in ter-
 tio de Simplicium medicamentorum facultatibus
 lib. cap. xiiii. cum docet in brassica esse duas cō-
 trarias facultates, & illasmet posse esse in pluribus:
 de Aloē hīc agens dicit, ab aliquo posse remoueri
 partes, quæ purgant. vnde inquit: nā si aloē accuratē
 lauetur, aut debiliter, aut planē nihil ventrem
 subducet, Verba Galeni sunt, *ἡπιμελῶς γὰρ ἀλοὴν πλυθεῖ-
 σα πάντα σιμῶν ἀδυνῆς ἢ δὲ ὄλως ὑπάγει γὰρ
 εἶρα.* Lotio igitur partes illas in aloē aufert
 quæ subducūt, & quātò lotiones magis mul-
 tiplicātur, tantò minus subducens efficitur,
 vt apud

vt apud Galenum exquisitissima lotio subda-
 ctionē penitus auferat. *SEN.* Quænam est hu-
 ius rei causa? *BR.* Quoniã in omni ablutione
 tenuiores partes auferuntur, & eiciuntur. vnde
 quantò plures fient ablutiones, tantò plures
 tenues partes abeunt, quæ sunt basis & funda-
 mentū eiectionis. *SE.* Tamen ventriculū vehe-
 mentius roborabit? *BR.* Equidē. & ideò cum
 intentio harum pilularum alefanginarum
 fit, & pituitam educere, ac humores crassos à
 ventriculo, cerebro, & instrumētis sensuū, &
 roborare ventriculum: ex multis aloes lotio-
 nibus nihil educent, & Mesuę intentum non
 habebitur, quod est educere pituitosas ma-
 terias & crassas. *SE.* Quid igitur à pharmaco-
 polis agendum est? *BR.* Quantum in me sit,
 Galenū imitarer in septimo Methodi meden-
 di libro, vbi docet parandam esse hierā ex a-
 loë lota, & nō elota: nēpe si lota sit hiera, ma-
 gis roborat, minus educit: si nō elota, minus
 roborat, magis educit: & vt in quarto de sim-
 plic. medicamentorum facultatibus lib. cap.
 xiiij. edocuit, si egregiè lauetur, aut parū,
 aut nihil educet: propterea suaderem, vt cō-
 positiones duas seruares, vnā ex aloë non e-
 lota, qua vteremur quoties materierū crassa-
 rum euacuatione indigeremus: nam aloë à
 Græcis inter medicamēta illa cōputatur, quæ
 à fecū educatione *ιννοργωτίνε*, id est, sterco-
 ris

ris eductiua nuncupatur. quādo autē sola vé
 triculi & capitis roboratione indigemus, has
 pilulas paratas voluerim ex aloē egregiē elo
 ta. SEN. Si utroq; indigemus, & roborare, &
 educere, quid tūc agendū est? BR. Aloē ha
 bebimus medio quodā modo lotā, id est, quē
 nec egregiē sit elota, neq; penitus illota. S. B.
 Quomodo hoc fiet? BR. A. Si semel tātū ab
 luatur, hoc habebis: nō enim erit egregiē lo
 ta, neq; illota: etenim vna sola lotio talis non
 est vt eductiuā vim ab aloē auferre possit, &
 magis roborare potest quā si esset nō elo
 ta. SEN. De Mesue miror, qui toties lauari cē
 fuerit. BR. Fortē nō est intelligendus Mesue,
 quōd hęc pilulę crassās materias educāt, quo
 niā & si dicat mūdificare stomachū à pituita,
 hoc fortassis intelligit mūdificando, & non
 euacuādo: & ita egregiē lotā esse oportebit.
 Dicamus igitur cū harū pilularū vius sit, ma
 terias crassās resolvere, & roborare propter
 ea aloē pluribus lotionib. lauari debet, vt ma
 gis roboret. de euacuatiōe autē nihil refert,
 quia hoc nō quæritur. At si cōtingat, vel se
 mel, vel bis, eum, qui accepit, euacuari, tantō
 melius erit: nam ablutio partes illas remouet
 quę vim habēt educēdi: sunt verō hęc tenuio
 res, quę semper cū abluatur, eiiciuntur. SEN.
 Quot igitur vicibus lauari debet? BR. A. Ter
 tia lotio egregiē aloē lauat, quę nō in pulue
 rem

rem teratur, sed aquę misceatur: quippe si bona sit aloë, diluitur facîle, & eliquatur. SEN. Non dabuntur igitur vt enacuemus? BR. Nõ equidem, sed vt resoluamus, ac roboremus. Nunc huius compositionis reliquũ examine mus. inquit aloen sumendã, quę prius sit exiccata, deinde supraponẽdas esse duas libras illius decoctionis, & in sole ponẽdas miscẽtes quousq; sit exiccata: & hæc cõmissio à recẽtionibus nuncupatur, ablutio aloes per viam nutritionis: quia decoctio illa imbibitur aloë, & ea ferẽ nutriri videtur. Huius nutritionis forrẽ meminit Galenus VIII. de Cõpositione medicamẽtorũ secundũ locos, in simplici hiera, cum dicit aloen ali: ea autẽ exiccata myrrham commiscet, mastichẽ, & crocũ: additq; Mesue reliquum decoctionis supraponi debere aloë, & agitari, quoad exiccetur, postea vtaris. Sed peto quot dies exigantur ad exiccationẽ duarũ librarũ huius decoctionis? SE. Pro ratione tẽporis, sub æstuate Cane, quatuor aut quinque dies satis sunt. BR. De reliqs duabus libris decoctionis quid interim facis? SEN. Omnes pulueres vna vice non coquo, sed dimidiũ solum, postea reliquũ iterum coquo, & ad duas libras resoluo. aliter & corrũperetur decoctio illa, quæ remanet in tali dierum spatio, & ad aliquam portionem salrẽ resolveretur. BR. Istud nec probo, nec mihi plac

placet: malo etenim vt vna vice fiat tota decoctio, quoniã diuersum compositũ est, si totam pulueris summã in duodecim aquã libras ebullieris quousque adeò exiccetur, vt quatuor solũ supersint, ab eo si dimidium pulueris acceperis, & vsq; ad duas partes ebullias. **SE.** Mihi videtur esse eadẽ cõpositio. in vtraq; enim duæ tertiæ partes resoluũtur. **BR.** Quãtum ad cõpositionis proportionẽ omnino est proportio: sed nõ quantũ ad resolutionis tẽpus, quia pluri tempore indigemus ad resolutionem octo librarũ, quã ad resolutionẽ quatuor. In hac autem mora puluerũ vires decoctionẽ magis ingrediuntur, præsertim q̃a crasso modo puluerizati sunt. Adde, q̃ magis imprimit tota puluerũ coaceruatio in totũ, præsertim tãto tẽpore ebulliendo, q̃ pars in partẽ. **SE.** Quomodo igitur agẽdũ, ne corrupatur aut resoluatur, antequã prima decoctiõis pars aloes mista euanescat? **BR.** Audias. illæ duæ decoctionis libræ, quæ aloæ prima die miscẽtur, si dies sit canicularis & feruentissima, eadẽmet die exiccabuntur. **SE.** Quomodo hoc fieri poterit? **BR.** Arte. **SE.** Hãc artẽ libẽter addiscerẽ. **BR.** Edocebo, si qd persolues. **SE.** Persoluã. **BR.** En spõte edoceo: Si octo aquã libras acceperis, & in arcũ vas posueris, deinde alias octo libras in latius vas eiicias, & alias octo in adhuc latius, &

alias octo in latissimum, & hæc omnia vasa feruentissimo Soli exposueris, deprehendes latissimi vasis aqua citius resolui, deinde latioris, deinde minus lati, denique arcti: nam quanto aqua est altior, tanto tardius resoluitur. Ex his inferimus, secundum vasis capacitatem aloen & decoctionem recipientis tardius & citius exiccari. Latiore igitur vase accepto vitreo, in quo hæc ponas, & per ipsum decoctio ad semidigiti crassitudinem extendatur, aut etiam minorem, eadem die resoluetur. Itaque poteris secunda die reliquum decoctionis commiscere, & eadem secunda die, vel saltem tertia exiccabitur. **S E N.** Breui equidem dissoluetur hoc modo, sed æquè bene commisceri non poterit in latiori patera, sicuti in arcta. **B R A.** Quid impedit? imò facilius commiscebitur, & per omnes partes tractari poterit, volui atque reuolui. **S E.** Eo modo multæ partes resoluentur. **B R.** Aequè resoluentur si per multos dies exiccantur. **S E N.** Mihi æquè non videtur. nam multæ partes ab aloë referuatur. **B R.** Imò, ut ingenuè fatear, hoc mihi summè displicet, quod Soli exponantur, & misceantur quoad exiccantur: nempe multæ partes vi Solis à decoctione trahuntur, & per aërem euanescent. **S E N.** Quod resoluitur, parui vel nullius momenti est, sed tota vis in aloë imbibitur. **B R A S A.** Nos putamus esse aliquid
mag

magni momenti. Etenim tenuiores partes
 aëreæ, igneæ, & aqueæ illæ sunt quæ euane-
 scunt: terreæ solæ supersunt, crassæ, & confar-
 ctæ, in quibus nec odor, nec verus sapor inue-
 niri poterunt. *s. b.* Imò relinquitur odor. *b. r.*
 Non est verus decoctionis odor: is enim va-
 porosæ substantiæ & tenui innitur, quæ à
 radiis solaribus ad se trahitur, & consumitur
 ac exiccatur: quippe disputatio est in natura
 li philosophia, an accidentia de subiecto in *Accidentia*
 subiectum transire possint: & qui transire cœ- *an transeāt*
 sent, argumentū habent de odore, qui acci- *de subiecto*
 dense est, tamē ex pomo in manū transit. *in subiectū.*
 Viri
 autē philosophi, qui cum Aristotele putāt nō
 transire, dicūt, & si odor ex pomo in manū
 transire videatur, tamē de subiecto in subie-
 ctū nō transit. & si id experimento cōproba-
 bis, quia accepto pomo, & per aliquod tēpus
 per manū cōuoluto, odor in manu sentitur.
 Ad hoc experimentū duæ sunt diuersæ sentē-
 tiæ, quæ respōdēt. vna dicit in manu nouū o-
 dorē generari, sicuti ex igne nouus calor in
 linteo fit. Hæc autē sententia à magnis Phi-
 losophis non probatur, sed potius id probant,
 quod ab alia sentētia & vera philosophorū
 opinione dicitur, odorē scilicet nō esse in to-
 ta pomi substātia tanquā in subiecto, sed
 esse in tenuioribus partibus vaporosis, quæ
 partes corpora sunt. cū verò pomū tracta-

mus, ex manus caliditate, meatus insensibiles pomi aperiuntur, & vapores illi exeunt, qui sunt corpora, & quibus odor tanquam subiecto inhæret, illiq; vapores manus inhærentes, pomi odoré in manu seruant. Quòd autem hoc sit, ex eo videre licet, quia si hyeme pomum odoraueris, in principio nihil redolet, nã eius insensibiles meatus clausi sunt: cū verò ita manu tractatur, vt caleat, vel alio etiã modo caleat, adeò vt euaporatio, in qua odor inest, exire possit, tunc odor præsentiri incipit. At si pomum diu tractaueris, deniq; in odorú efficietur, quia vniuersa euaporatio, cui odor innititur, exhibit. Et hoc in omni odorata re contingit: propterea odoramenta clausa seruari debent, ne euaporét: alioqui simul exit odor. Experiétiaq; videmus liquida odoraméta, & quæ nihil habét glutinosi, si in detecto vase seruentur, odoré amittere, quia exhalationes, quibus odor innititur, abeunt: vt in aqua rosacea, & similibus videre nihil impedit. Illa verò, quæ glutinosa sunt odoraméta, odoré quòd remittunt, sed penitus nõ amittunt, tamẽ tam diu tractari possent, & detecta seruari & exiccari, quòd odoré amitterent: quod in zibetto ac moscho, quæ maximè redolent, experiétia ostendit. ab Aristotele igitur nõ ab re dictum est, odoré esse fumosam exhalationé, id est, fumosæ inniti exhalationi.

tioni. quod & ante Aristotelé sensit Plato: nā in calce secundi Alcibiadis, odoré in vapore sa re fundari innuit: vbi Socrates de Homero loquens ita dicit, Troianos cū suburbanū ædificium molirentur, facere diis immortalibus pretiosa sacrificia, bonum nidorem verò ex litore suauē ad cælum vsq; vétis extolli. quod iudiciū est odoré esse in vaporibus, & fumo. Hoc autem Plato ex Homero fortè accepit, primò Iliados, versu CCCXII. cum de sacrificio agens in hunc modum cecinit:

Κυίας δ' ἄρ' αὐτῶν ἴκιν ἐλισσομένη πρὸς κα-
πνῶ. id est,

In cælum nidor fumo reuolutus abibat. Idem sentit & Auicēna in li. de Origine spiritus, cap. IX. primi tract. vbi docet quid sit subiectū aromatizitatis, vt eius verbis vtat: verū ne hac in re nimis immoremur, & nostro sine frustremur, dicimus fumos à decoctione illa eleuari, quibus fumis odor innitur, & vigor simplicium decoctionē ingredientium, solūq; terrestrē partē remanere. s. e. Tibi igitur placere nō videtur, vt hāc decoctionē exiccari sinamus? B. R. A. Nepe sol mirè trahit partes à cetro vsq;, imò & si in vmbra exicetur, & nimis immoratur, & fumos eleuari opus est. vnde potius voluerim vt pulueres illi immiscerentur aloē, q̄ vt illa decoctio fieret.

SEN. Putas igitur nihil virium in aloē ex tali

decoctione remanere? B R. Absit vt nihil dicam: parum tamen remanet. S E N. De odore ipso non mediocriter ambigo, an in solis vaporibus sit. B R A. Non est opus hanc philosophicam materiã nos hîc differere: sed ipsam videre si cupias, nostra libri Prædicamentorum commentaria perlegas, vbi ad eò exaggratè illa tractamus, vt nihil desit. S E N. His pilulis vltimam manum imponamus. B R A. Hęc fit vltima manus: pulueres actu potius ingredi debent, quàm decoctio illa, quæ postea vi Solis exiccetur. S E N. Tamen recentes medici, qui pharmacopolium nostrum frequentant, ita parari volunt. B R. Pro ipsis para: mihi satis est habere simplicem Galeni hierã ex aloë elota, & non elota: verùm apud alios auctores compositiones aliæ non desunt ab his diuersæ, quæ alefanginæ pilulæ vocantur. Nempe Hali in x. libro suæ vocatæ practicæ, & in vii. vbi de inordinato appetitu agit, similè ferè descriptionem alefanginarum refert. Et Serapio in Antidotario suo tres descriptiones ponit, quarũ prima aliquam affinitatem cum hac habet. S E N. Illæ solùm in vsu sunt, quas Mesue descripsit. Vnum autè scire percipio, cum dicit, rosarum, absinthii añ. 3. v. alii contextus habent añ. 3. v. quid intelligere oportet, 3. v. añ 3. v? B R A S. Miror aliquem esse, qui in hac re dubitet, & qui statim suum

codic

codicem non emendauerit, si dicas vncias, in drachmas. Verùm de his Alefanginis satis dictum est, quarum loco vtor ego simplici hiera Galeni: propterea non ab re esset, si secundo loco de pilulis hieræ simplicis ageremus, cum quibus magnam affinitatem habet prædictæ, & in eadē intentione eis vtimur. SEN.

Pilulæ de simplici hiera Galeni in nostra scheda secundo loco scriptæ non erant, sed posteaquàm tibi animo est, vt illas excutiamus, vt lubet, fiat. *Pilulæ de simplici hiera Galeni.* B R. Quomodo illas parat? SEN. Galeni modo paro: nam in primis hieram picram constituo, vt Mesue docet distinctione tertia de medicinis solutiuis. B R. Illam explica. SEN. Ita fit à Galeno (vt refert Mesue.) *Species hieræ Galeni.*

Recipe Cinamomi

Mastiches

Assari

Spicæ

Carpobalsami

Croci

Xyloaloës

Casiæ

} añ. partes æquales

Aloës ad duplum ponderis.

Hæ sunt species hieræ Galeni, ex quibus pilulæ de hiera simplici cõficiuntur apud Mesuë.

B R A. Quo liquore miscetis hos pulueres, vt in pilulas cõformentur? SEN. Melle rosaceo.

B R A. Vidistine alios, qui hanc compositionem alio modo componerent? **S E N.** Imò sunt Ferrariæ, qui ex sex rebus solû cõficiant. **B R.** Simplicium pòdus referre ne pigeat. **S E. E n.**

Recipe Cinamomi

Assari

Xylobalsami

Spicæ nardi

Croci

Mastiches

Aloës ad duplum ponderis.

B R A. Quomodo accipis hoc duplum ponderis, an totius compositionis, an solùm vnus simplicis medicamenti? **S E.** Vnius simplicis, vt si cinamomũ sit vncia vna, aloë sint vnciæ duæ. **B R.** Exquisitius fuisset ad duplum ponderis omnium: quia compositio magis propinqua fuisset cõpositioni Galeni. **S E N.** Non est igitur Galeni descriptio? **B R A S.** Non est quo ad pondus, nec illa, quam facis, est Galeni simplex hiera, nec alia, quam nonnulli parant, & Nicolaus Galeno illam attribuit, & simpliciter vocat picram, id est, amaram Galeni: quam dicit ad omnem capitis frigiditatem valere, & stomachi cõctionem procurare, vomitum stringere, vteri frigiditati subuenire, conceptionem adiuuare. quam dicit exhibendam esse in balneo vel eunti dormitũ. Eius compositio hæc est,

Recip

Recipe Aloës optimæ 3. xiiij. *ß. Hierapica*

Cinamomi

Nardi

Costi

Croci

Schœni

Xylobalsami

Cassæ fistulæ

Mastiches

Assari

Rosarum

Amomi

Abfinthii

} añ. 3. j. gr. vij.

Mel quod sufficiat.

Hæc est hiera illa picra, qua in clysteriis nos
vrimur, & quam præbeo quoties simpliciter
indicitur hiera picra à medicis, vel hiera pi-
era Galeni, tamen non est simplex. Scimus
nonnullos pharmacopolas, qui alium pulve-
rem parant, quo pilulas istas conficiunt: sed
quia picra mihi composita videtur, & nõ sim-
plex, ideò de compositione illa nullam men-
tionem feci. *B R A.* Ab re non est omnia refer-
re, vt errores detegantur, & in veritatem ad-
ducantur. *S E N.* Hæc est quæ sequitur,

Recipe Cinamomi

Croci

Spicæ

Schœni

Assari	}	añ.	3.	j.
Cassia lignea				
Xyloaloes				
Carpobalsami				
Violarum				
Absinthii				
Epithymi				
Steechados				
Agarici				
Rosarum				
Turbith	}			
Colocynthidis				
Mastiches	}			
Scammonii correcti				
Aloës hepatici ad pondus omnium.		3.	ij.	

Omnia tenuissimè in puluerem redigit, & in pilulas conformat ex melle rosato, vel realia secundum intentionem ægritudinis. B R. Et asserunt hanc esse hieram Galeni? s E. Asserunt. B R. Res profectò mira, & quæ apud Galenum nusquam reperitur, & Galenus de turbith mentionem nunquam fecit, multiq; hac vtùtur pro illa hiera, qua in clysmatibus vtimur. nam & ipsa à Nicolao describitur, & talem differentiam facit, quia primam vocat Galeni picram, secundam hieram picrã Galeni. Audias & alterum quorùdam errorem qui veram quidem Galeni appellatã hieram ex sex rebus faciunt, & centũ drachmis aloes, fed

sed singulorum simplicium vnam solam drachmam ponunt. SEN. A te certò scire voluerim quomodo cõfici debeat hæc simplex Galeni hiera. BR A. Hoc non te calabo. Scito Galenum exhibuisse hieram in puluerem redactã, quam ex decocto aliquo bibebant, vel iure, vel in eclegmatis formam deducebãt, vel catapotiorum & globorum. Sed priusquam de simplici Galeni hiera loquamur, prius inspectare oportet, an à Galeno inuenta sit, & composita hæc hiera. SEN. Cur in hoc dubitas, cum & Serapio & Auicenna in hac hiera Galenum adducãt, veluti huius compositionis authorem & inuentorem? BR. Adducit quidem, quoniam apud Galenum scriptam inuenere: sed an Galeno authore extiterit, ignorabãt: imò hierã aliam scribunt, quàm illa sit, quæ apud Galenum inuenitur. SEN. Quomodo fieri potest tales tantosque viros deceptos esse? BR. An ipsi decepti sint vel eorũ interpretes, & librarii, nostrum non est iudicium ferre: id tamen aperta fronte profiteri audemus, infinitas esse compositiones ab antiquis confectas, quas in Auicenna, Serapione, Mesue, & Haliabate, mutilas, imperfectas, & perperã adductas legimus. En Mesue octo simplicia ponit in hac cõpositione præter aloen. Idem Auicen. facit, & ponunt duplum ponderis aloes. Serapio tres hieræ de-

scrip

scriptiones refert, quarum prima vera est Galeni simplex hiera : quanuis simplicium pondus per haur faciat, quod Galenus drachmā dicit, sed hoc ad rem nihil facit. Fortè haur apud ipsos drachmam significat, quanuis ab omnibus ferè receptum sit significare drachmam vnā & semis. Verūm ad rem nostram redeuntē dicamus hanc simplicē hieram non fuisse à Galeno inuentam, sed potius ab Andromacho. **S E.** Quid inquis? Receptum est apud omnes hanc hierā esse Galeni inuentū. Mesue id sentit, id sentit Auicēna, & omnes simul recentes. **B R A.** Sentiant hi auctores quicquid velint, scito hanc hierā esse Andromachi hieram. Nam antiquorū mos fuit, compositiones quasdā à se ipsis inuentas habere, quas ipsi suas sacras compositiones nuncupabant, quoniam eas magni faciebant, & ægris tanquam res sacras exhibebāt. vnd Rufi hiera reperitur fatis probata, hiera Antiochi, hiera Iusti, hiera Archigenis. **S E N.** Galenus ergo nullam hieram parauit, quam ipse suomet ingenio constituisset? **B R.** Hæc vocata simplex Galeni non est, vt ibi oculata fide ostendam : sed Paulus Aegineta lib. VII. cap. VII I. cū hieras refert, hieram quandam adducit, quam Galeni hieram vocat. **S E N E X.** Quæ nam est illa? **B R A S A V O L V S.** Hæc quæ sequitur:

Recip

Recipe Trixaginis

Piperis longi

Piperis albi

Stœchadis

Veratri nigri

Scammonii

Spicæ nardi

Scyllæ affatæ

Epithymi (secundū
aliquos

} Vnius cuiusq; 3. xvj.

Myrrhæ

Croci

Guttæ ammoniaci
thymiamatis

} Vnius cuiusq; 3. viij.

Euphorbii

Quæ cuncta melle excipiuntur. s. e. Hæc nō est Galeni hiera simplex, neq; eiusdē cōposita hiera, quā Nicolaus refert, & tu superius adduxisti. B. R. Hanc etiā cōpositionē apud Galenū inuenire non potui. Aetius præterea lib. 111. cap. c x v i i. hieram quandā describit, quam Galeno attribuit: cuius cōpositio ab illa Pauli euariat. Nam inquit,

Recipe Pulpæ colocynthidis 3. viij.

Scyllæ affatæ

Ammoniaci thymiamatis

Scammonii.

Corticis ellebori nigri

} Singulorū 3. xvj.

Stœch

Stoechadis	}		
Hyperici			
Epithymi	}		
Succi polypodii			
Bdellii			
Aloes			
Chamædryos. in alio codice habe tur Eupatorii		Singulorum 3. viij. In alio codice habetur 3. ij.	
Marrubii	}		
Cassia			
Myrrhæ Troglody tica	}		
Sagapeni			
Croci			
Aristolochiæ			
Piperis albi		}	Singulorum 3. iij.
Piperis nigri			
Piperis longi			
Cinamomi			
Opopanacis			
Castorei			
Petroselini			

Mellis quod sufficit.

Integra exhibitio 3. iij. media tres, minima
duæ cum melicrato, & minutissimi salis co-
chlearii semis. Hæc est Galeni hiera secundū
Aetium. Tu autem videre potes quanta sit
differentia inter illā Pauli & istam. SEN. Dif-
feren

ferentia est in simplicibus, & in copia. hæc autem à te nuper dicta hiera reperitur apud Galenum? BR A. Eam diu quæsiui, & tamen integrè inuenire non potui. SEN. Vnum est, à quo moueor hieram simplicem esse Galeni hieram, quia Paulus lib. VI I. cap. I. illā compositionē referēs dicit, Picra Galeni accipit,

Aloes 3. C.

Ligni balsami

Mastiches

Croci

Spicæ nardi

Assari

Cinamomi

Singulorum 3. vi.

Sunt, qui in iunci rotundi odorati floris, & casæ vniuscuiusq; 3. vi. admisceant. exhibe 3. i. in hydromelite. hæc Paulus. Ex quibus apparet, hanc cōpositionem Galeni esse existimasse. BR A. Galenus illam nō describit ac si sua sit, nec à Paulo refertur ac si Galeni sit, sed quia ab ipso Galeno refertur. verum, vt animus tuus quietior euadat, nunc ostendamus hanc hieram non esse Galeni. Inuenio ipsam apud Galenum in quinque locis positam. in tribus locis in lib. de Compositione medicamentorum κατὰ τὸν 85, & in septimo Methodi medendi lib. & in sexto De sanitate tuenda. Compositio, quam omnes passim sequuntur & adducunt, ex septimo Me-

thodi

thodi medēdi accipitur, & hic locus in mediū
semper affertur, cū de hac hiera mentio fit.
Inquit verò præcitato loco Galenus: Expedi
ergo paratam habere, quam omnes medici
picram, id est, amaram, vocant: atque hanc
dupliciter confectam, utique ex aloē elota, &
non elota. admiscetur autem huic,

Cinamomi

Xylobaljami

Assari

Spicæ nardi

Croci

Mastiches Chizæ

Aloes

} Vniuscuiusq; 3. vj.

3.

6.

Ex his colligere potes, si omnes medici vo-
cant hoc medicamentū picram, non esse eius
inuentum: nempe dixisset, quod nos picram
vocamus. Prope finem præterea sexti libri de
sanitate tuenda, inquit: In totū ergo, ad aloes
drachmas centum, reliquorum cuiusq; con-
iiciuntur 3. sex, quæ ipsa quoque sex sunt: at-
que hæc est picra, quam Romæ omnes præ-
parant. Ex quo apparet, si omnes Romæ ha-
bebant hanc picram, quòd ab ipso non fue-
rat inuenta, præsertim quia non tantū im-
moratus erat Romæ, ut omnes illam parare
potuissent: cū multos habuerit emulos, qui
Galeni compositionem non parassent. In se-
cundo etiam lib. De componendis pharma-
cis se

cis secundum locos, vbi de iis, qui ex stomachi vitio capite dolent, agit, inquit: Præstantissimum præsidium est medicamen ex aloë præparatum, quod nonnulli quidem vocant picram, hoc est, amarā: nonnulli hieram ex aloë, ac iniiciunt quidem cætum aloës drachmas, sex autem aliorum singulorum, quæ & ipsa sex sunt numero, Cinamomi, Spicæ nardi, Xylobalsami, Mastiches Chiæ, Assari, Croci. Ex hoc loco, quia aliquos vno modo vocare dixit, alios alio modo, suam compositionem non esse deprehendi potest. In octauo autem lib. De componendis pharmacis secundum locos, vbi scribit quas Andromachus tradiderit facultates stomachicas, inquit, Cùm Andromachus inscripsisset stomachicæ. deinde sic incæpit: Ad stomachicos hiera quatuor. deinde totam eius compositionem ordine tradidit, quæ in hunc modum habet:

Recipe iñci odorati floris

Xylobalsami

Mastiches

Croci

Nardi Indicæ

Assari

Cinamomi

Aloës elotæ

Singulorū 3. vj.

3. c.

Simul leuigata reponito. Si ergo Andromachus hac hiera vtebatur, qui ante Galenum

scripsit. nam de eo in pluribus locis Galenus mentionem facit, qui & libros Therapeutice scripsit, propterea hæc hiera Andromacho potius attribuenda esset, quàm Galeno. s. e. Non tamé dicit fuisse inuentū Andromachi. B. R. Nō equidē, quia re vera est inuentū Themisonis, qui ante Andromachum extitit: fuit autē Asclepiadis auditor, vt de eo pluribus locis mentionē fecit Plini. de quo Iuuenalis:

Quot Themison ægros autumnino occiderit vno.

SE. Quomodo hoc scis? B. R. Quoniã Gale. in eodē octauo de Cōpositione medicamentorum secundū locos, hanc cōpositionem ponit, & præfixa inscriptio dicit, Antidotū hiera Themisonis ad stomachi subuersiones valet, & æstuantibus, & ad omnē inflationē, tardam concoctionē, & vteri affectus: est etiã ad vrinã probè efficax, summatim facultas admirabilis, hydropicis, iecorariis, & nephriticis, quin & mulieribus menses educit. Postea descriptionē ponit, quæ præcisè est simplex hiera appellata: ita enim post titulū sequitur:

Aloës	ʒ.	c.
Mastiches	ʒ.	j.
Croci	tantundem	
Nardi Indicæ	} Singulorum	ʒ. j.
Cinamomi		
Carpobalsami		

Affari

Assari J

Contundito, incernitoq; cribro tenuissimo, seruatoq; siccū, vt perspirare possit. Vides esse hierā simplicē, & à Galeno hic nuncupari Antidotum hiera Themisonis? s. v. Igitur qui indicunt, dicere debēt: Recipe hieræ Themisonis? s. R. Ita indicere deberēt. quòd etiam à Themisone inuenta fuerit, Aëtius testis esse potest lib. vj. cap. x. vbi curationē melancholicorū ex Galeno ponit, inquit dandam esse hierā aloes, quæ præ cæteris epithymum recipit, quam conficies sicuti iubet Themison:

Recipe Aloes

3. c. *Hiera Themisonis.*

Mastiches

Crocī

Spicæ nardi

Cinamomi, aut du.

plum Casiæ

Assari

Carpobalsami

} Singulorum ʒ. j.

Epithymi

ʒ. ij.

Detur è mulsā ad cochlearis magni mēsurā. Hoc est satis efficax testimoniū, hanc hieram non esse Galeni, sed Themisonis, qui multò ante Galenū scripsit: quānis Serap. in tract. de Antidotis eam Andromacho attribuat. id autē fecit, quia cōpositionē istā accepit ex viij. de Cōpositione medicamentorum secundū locos, vbi Galen. refert, quas Andromachus

tradiderit facultates stomachicas. in quo loco hierā ponit, qua utebatur Andromachus, nō tamen hierā ab Andromacho inuentā. s. e. Quicquid sit, hæc nō est Galeni cōpositio, vel ab Andromacho, vel à Themifone inuenta fit, eā tamē antiquores in frequētissimo vsu habuere. Sed tu impræsentiarū quomodo examissim fieri debeat, edoceto. B R. Id quā lubenter agā. Themifon ex septē rebus hieram composuit, vt Gale. in octauo lib. de Cōpositione medicamentorū secundū locos, refert. s. e. Quæ sunt hæ septē res, quæ secundū Themifonem ingrediuntur? B R. A S A. Hæ sunt:

Aloes	3.	c.
Mastiches	3̄.	j.
Croci		tantundem
Nardi Indicæ	} Singulorum	3̄. j.
Cinamomi		
Carpobalsami		
Assari		

SEN. Hanc compositionem superius etiā adduxisti. B R. Adduxi: sed nunc vt ostenderé ex quibus pararet Themifon, adducere denuò non sum grauatus. Tamē huius medicamēti pondus in simplicibus diuersum est apud Asclepiadē, & Andromachū: nempe Asclepiades aliorū simplicium 3̄. miscet, hoc est, pōdo drachmas argēteas octo aut septē semissem. Andromachus autē 3. v. l. conueniūt. ambo in
posit

positione drachmarū centum aloës. Andromachus ponit aloen elotā, Aſclepiades non elotā. Andromachus recipit xylobalsamum, Aſclepiades carpobalsamum. Andromachus florē iunci odorati miscet, quod nō facit Aſclepiades. Hic verò Galeni locus me dubitare facit, an Themison ille fuerit, qui Aſclepiadē audierit, cūm Aſclepiades adducat hāc hierā tanquam Themisonis Antidotū: quod an ita sit, nūc curæ non sit. idq; satis esto, Themisonis hieram nuncupari, quam (vt eodem octauo lib. Galen. refert) simpliciter hieram appellarūt, sed distinctionis gratia apposuerunt diaaloës, vt diceretur hiera diaaloës, ad alterius hieræ differentiā, quę diacolocynthidos appellatur: hancq; simplici vocabulo picrā, id est, amarā, nuncupabāt. **SE.** Cūm nonnulli drachmas sex simpliciuū, nonnulli octo ab aloë ponāt, quos nā imitari debeo? **BR.** Licet Themison huius compositionis inuētor vnciā posuerit, & idē fecerit Aſclepiades, tamen cūm facile sit inuētis addere, & quod iā inuentū est, perficere, Andromachū & Gale. posteriores imiteris, qui rem interius cōsiderātes, sex drachmas solū simpliciuū miscuerunt, vt in præcitato loco, & in ij. lib. eiusdē voluminis, & in septimo Methodi medendi, & in sexto De sanitate tuēda, videre est. **SEN.** Erūt igitur omniū simpliciuū præter aloën sex

drachmæ. B R. Ab re fortè nõ erit, si omnium simplicium, quæ hæc cõpositionem ingrediuntur, finem consideremus. s B. Imò erit optimum. Propter quid cinamomũ recipit? B R A. Quoniã vt Gale. dicit lib. octauo de Cõpositione medicamentorũ secundũ locos, præter id quòd tenuissimarum sit partium, additur etiam vt ventris meatus simul adaperiat, abstergat, extenuetque, si quid glutinosum crassumve humoribus inhærescat: etenim crassos hos humores ob expurgãtis facultatis imbecillitatem aloë non solet attrahere. Quare & biliosarũ in ventre dispositionum præstantissimũ est remedium, vt vno die frequèter multos curauerit, qui stomachi vitio molestari crediti sunt. Iuuat & hoc, & omnes alios affectus ex prauis succis cõtractos cinamomum admistũ, vt quod vim habeat, qua prauas qualitates in naturalem statũ reducit. Hic est igitur finis, ob quem compositio hæc cinamomum recipit. s B. Cũ à te aliàs dictũ sit nos vero cinamomo carere, quomodo fiet hæc integra cõpositio? B R. Galenus in sexto De sanitate tuenda lib. de hac compositioe agens, inquit, in defectu cinamomi accipiendum esse duplũ casis optimæ, quam aliàs ea esse virtute nonnulli putãt, vt nihil ab inualido cinamomo abũt: quod tamen non credit Galenus: quia à generoso cinamomo etiam

talis casia longè superatur : sed, inquit, sicuti in boni panis inopia vel vilissimo vescimur: sic in cinamomi penuria exquisitissima vtemur casia. s. E. Ergo quia cinamomo caremus in hac compositione duodecim drachmæ casia, id est, canellæ poni debet? B. R. Omnino, si Galenū & antiquos sequi voluerimus, quāvis aloes vis ex hac copia in tali cōpositione parum denigrabitur. veruntamen nunc verum cinamomū ad nos allatū est, vt tibi post hūc sermonē ostēdemus. s. E. Nō mediocri gaudio afficiar, si antequā moriar cinamomū videre datū sit. Dic verò propter quid mastichæ hāc compositionē ingreditur? B. R. Galenus octauo libro de Compositione medicamentorum secundum locos, inquit mastichen hanc compositionem ingredi, quia apta stomacho gratiq; odoris, & confringēdæ vi aloes medicamento s̄ efficacax. Vt autē de omnibus aliis in summa tibi dicam, aliqua sunt absterforia & tenuia, alia stomacho apta robore quidē longè cinamomo inferiora, genus autē idē facultatis habentia. Gale. præterea inquit melius esse loco assari carpesiū ponere. cū verò nobis carpesium desit, assarum ponere curabimus. hæc q; consideratio est in secundo libro de Comp. medic. secundum locos, vbi etiā de croco disserit, an sex drachmæ præcipi debeant, vel pauciores: quia nōnullę ex his quæ

ei adiiciuntur, caput feriunt. quod dicit Gale.
 frequenter sibi accidere ex solo croci odore.
 Ideò cōpositionē illam optimā iudicat, quæ
 recipit croci 3. v. aloës 3. xc. & cū sint aliqui
 qui facilè capite replentur, pro his iij. solūm
 croci 3. iniicit, qua cōpositione in his etiam
 vtitur, qui suffusionū imaginationes, aut ac-
 cidentia ex stomachi affectu patiuntur. Qui-
 bus autem venter prohibetur, vt mulieribus
 quæ nō probè purgātur, sex croci drachmas
 ponit, & quadraginta aloës. SEN. Ergo aloë
 quandoq; nō debet esse centū drachmæ? BR.
 Minimè, secundum Galenum in secundo de
 Compositione medicamentorū secundū lo-
 cos. In septimo autē Methodi medēdi, huius
 rei nihil meminit. At in sexto De sanitate tu-
 enda, dicit se fecisse duas picras, præter illam
 qua omnes vtuntur, quæ habet centum drach-
 mas aloës, & sex alias sex rerum. In vna verò
 suarum picrarū ponit plus eorū, quæ calefa-
 ciunt, in altera minus: dicit autem immisce-
 ri plus calefacientium, si aloës quantitas de-
 matur, vt si aloë sit drachmæ lxxx. alia sint
 drachmæ sex. Erunt autē illa quæ calefaciunt
 minus, si aloë multiplicetur, vt si drachmæ
 xx. addātur, sitq; aloë drachmæ cxx. reliqua
 drachmæ vj. SE. Optarē ego compositionem
 vnam statam & firmam. BR. Fieri non potest
 quin duæ sint. SEN. Quare? BRAS. Quia pa-
 ratam

ratam habere oportet picrã ex aloë elota, & ex non elota: postea si medicus quicquã addere voluerit, id facere poterit, aut ex aloë, aut ex aliis rebus. S.E. Quas vires habet aloë elota, & non elota? B.R. Superius dictum est. & Galenus in sexto Methodi medendi, & in secundo & octauo de Compositione medicamentorum secundum locos, docet inquires, non elotam aloen minus roborare ventriculum, sed magis euacuare: è cõtrario lotã magis roborare ventriculũ, & minus euacuare: quia in elotione tenuiores partes, & quæ habent vim medicamentosam, abeunt, & eiciuntur. S.E. Optarim vt cõpositionem illam afferres, quæ Galeni mentem attingere magis videtur. B.R. Quanuis in locis variis illam probet quæ recipit aloes 3. c. aliarum rerum sex: in secũdo tamen de Compositione medicamentorum secundum locos, & in octauo hanc, quæ sequitur, componẽdam innuere videtur, & seruandam.

Recipe Aloes	3.		xc.
Cinamomi	3. vj.	siue pro eo cassiæ, id est,	
canellæ	3.		xij.
Xylobalsami	} ana	3.	vj.
Affari			
Spicæ nardi			
Mastiches			
Croci	3.		v.

Omnia in puluerem redacta misceto & ser-
uato. **S E N.** Quantā huius picræ quantitatem
dare oportet? **B R A.** Galenus in vij. Methodi
medendi, inquit: Si velimus exhibere maxi-
mum eius modum, dabimus duorū magno-
rum cochleariū mensurā: si mediocrem mo-
dum, duorum paruorum cochleariū: si mini-
mum modum, vnus parui cochleari mensu-
ram exhibebimus. In secundo autem libr. de
Compositione medicamentorum secundum
locos, inquit: datur autē medicamento sum-
mum 3. i. minimum, dimidium: inter vtrunq;
pondus alia exhibentur, dum quantitas pro
ætate, corporis magnitudine, & cōsuetudine
euariat. At in octauo eiusdē volu. libro, An-
dromachū adducit, qui inquit, quibusdā da-
ri cochleariū vnū, quibusdā duo. Galenus ve-
rò exponere volēs quid intelligendū sit per
cochleariū, exponit drachmā argēteā, quam
Romani, inquit, denariū appellāt, hæc verò
nos vbertim discussimus in eo libello, quem
De pōderibus medicis fecimus. Aëtius libro
vj. cap. x. exhibet ad cochlearis magni mēsu-
ram: sed ipse cōpositionē facit ex octo 3. alia-
rum rerū, & centū aloes. Paulus lib. vij. cap.
xj. 3. j. dari iubet. nos verò impræsentiarum
huius picræ vsque ad duas drachmas damus
magno profectu. **S E.** Quomodo antiqui hos
pulueres miscebāt, vt ægris facilius corrige-
rent

rentur: **BR.** Galenus, & alii antiqui mistos seruabant, & vario modo porrigebant. Paulus præcitato loco ex hydromelite propinādos iubet. Andromachus ex aquæ frigide cyathis quatuor, aut calidæ, Asclepiades ex aqua frigida, aut ex vino. **SEN.** Debebant vinum & aquam abhorrere per aliquot dies. **BR.** Galenus tamē in octauo de Cōpositione medicamentorum secundum locos, inquit, satius esse si ex mulso aliquis medicamentū hoc exhibeat. Verūm ipse iubet dari cū aquæ cyathis non plus tribus. Idem in ij. lib. censet, & in septimo Methodi medendi, vbi etiā inquit, aliquos excipere hoc medicamentum despumato melle. **SE.** Et nos hoc modo puluerem ex melle rosaceo accipimus, & in pilulas conformamus. Compositionē igitur parabimus, vt superius edocuiſti, ex nonaginta drachmis aloes. **BR.** Equidē & cū aloe elota, & nō elota, & ex melle, vel etiā rosaceo in globū disposito, & in tali loco seruato, vt perspirare possit: nam probus medicus ea addere sciet, quæ ad aegrotantis intentionem conuenient. Galenus etenim plerunque vtitur picra exacuta, potissimū in libris de Compositione medicamentorum secundum locos: intelligit verò hanc picram, cui aliud acutum medicamentum additum sit, vt colocynthis, aut helleborum. **SE.** Ad quos affectus valet hæc compositio

compositio? BR. Ad complures, sed hinc inde positi sunt in variis locis, potissimum vero vni affectui succurrit, cum ventriculi parietes materia pituitosa pleni sunt, & vetriculis imbecillioribus succurrit in his, qui literis incumbunt, & valde studiosi sunt, præsertim ex aloe elota, & his quibus mens aliquo studio occupatur. Nunc illa singulatim enarremus quæ ab authoribus dicuntur. Primò igitur (vt Galenus in septimo Methodi medèdi testatur) valet ad vitiosos succos, qui in tunice ventriculi habentur. Idem dicit in sexto De sanitate tuenda, & in secundo & octauo De compositione medicamentorum secundum locos. Ex secundo eiusdem voluminis lib. valet ad suffusionum imaginationes, & ad accidentia ex stomachi affectu. Ibidem ad hos valet, quibus venter prohibetur. Ibidem mulieribus conuenit, quæ non probè purgatur. Ex octauo de Compositione medicamentorum secundum locos, vbi de stomachicis Andromachi agit, inquit, his dari non debet qui calida & sicca intèperie afficiuntur, nec qui sicca cum frigiditate: nec absolutè his, qui ex solis qualitatibus particulam aliquam habent vitiatam. Iuuat omnes prauas dispositiones, ex prauis humoribus ortas. Valet ad articulos relaxatos. Ex eodè lib. vbi incipit Antidotum hiera Themisonis, valet ad stomachi subuersionem.

fiones. Cōuenit æstuantibus. Valet ad omnē inflationem. Ad tardam cōcoctionem. Cōuenit vteri affectibus. Ad vrinam probè efficax est. Hydropicis, iecorariis, nephriticis succurrit, menses educit. Succurrit his, qui bilē vomunt. Inflammationibus interioribus ex hydromelite conuenit. Ad difficiles sanorū coctiones valet. Valet his, qui habent bilem in tunicis ventriculi. Robur particulis adhibet, per quas iter moliūtur. Anget calorē locorū per quos transit. s. e. Est ergo mirabile medicamentum. B. R. Mirabile, inquam, sed de illo plus satis locuti sumus. s. e. Igitur ad alium transeamus. B. R. Ut lubet.

S E N E X.

Pillule de hiera cū agarico has sequūtur. B. R. Quomodo has paras? s. e. Hierā Galeni picram à Nicolao descriptā ex sexdecim rebus paro. B. R. A. Simplicia enumera, & cōponendi modū. s. e. Superius iterū enumeravi, & integrā hanc hierā proposui, cūm de simplici Galeni hiera loqueremur. B. R. A. Ne pigeat secundò & illā referre, vt rem ipsam facilius considerare possimus. s. e. N. Hæc est, vt tibi morem geram, compositio,

*Pillule de
Hiera cum
Agarico.*

Recipe Cinamomi

Spicæ

Croci

Schœni

Assari

} ana ℥. ij.

Xyla

Xylocastie	}	ana	∅.	ij.
Xylobalsami				
Carpobalsami				
Violarum				
Abfinthii				
Epithymi				
Agarici				
Rosarum				
Turbith				
Colocynthidis				
Mastiches	}			

Aloes ad pondus omnium.

Mellis quod sufficit.

R. Memorix subit, te superius cōpositionē istam adduxisse, vbi de simplici hiera loquebatur: illa est, qua multi in clysmatibus vtuntur: & quoties indicitur hiera picra, hanc tribuunt pharmacopole ex melle confectā. Faciunt & ex melle rosato pilulas, quas de hiera picra maiores nuncupant. **S E.** Nos istas vocamus de hiera cum agarico. **R.** Cur istud? **S E.** Quoniam agaricum recipiunt. **R.** Cur non vocantur de turbith, vel de colocynthide, cum vtrunq; in eodem & æquali pondere recipiatur, & hæc vehementius soluant, quàm faciat agaricus? **S E N.** Hoc ignoramus. **R.** Igitur non magis appellari debet de hiera cū agarico, quàm de hiera cū turbith, vel colocynthide. nec sumi debet pro pilulis de hiera

hiera cum agarico. nam ita illæ nuncupantur: quia veræ de hiera pilulæ & agaricus totam compositionem ingrediuntur. Sed in hac compositione, quam tu paras, & agaricus & alia simplicia ingrediuntur: propterea miror, cur vos has pilulas de agarico nuncupaueritis, & eas pro illis de hiera cū agarico exhibueritis, SENEX. Ita didici à senioribus huius artis viris. BRASAV. Aetate fortè seniores erant, sed eos doctrina iuniores existimamus. Non desunt tamen pharmacopolæ, qui compositionem aliam sequuntur, quam ex Petro Gallo accipiunt potius scriptore, quàm pharmacopola, huic similem in vno solū differētē, q̄ hæc epithymū nō recipit, illa recipiebat. hæc verò duas diagridii drachmas recipit, quas illa nō recipiebat, & simplicium pondus est 3. j. s. e. Extende & tu compositionem istam, quam nōnulli sequuntur. BR. Eadē est. tamē ne desideres, ita faciunt:

Recipe Cinamomi

Spicæ

Croci

Schœni

Assari

Xylobalsami

Xylocasie

ana 3. j.

Carpobalsami

Violarum

Absinthii

Agarici

Rosarum

Turbith

Colo

Colocynthidis	} ana	3.	j.
Mastiches			
Diagridii		3.	ij.
Aloes ad pondus omnium.			

Cum syrupo de stœchade fiat globus. *SEN.*
 Paucissima est differentia inter illam Nico-
 lai, & istam. *BR A.* Sit quomodo cūq; , non est
 hiera cum agarico. propterea melius recen-
 tes quidam fecerunt, qui nuncupant hieram
 Galeni compositam, aut istam, aut illā, quam
 tu ex Nicolao retulisti. Sunt etiam, qui ita par-
 ticularim loquantur omniū simpliciuū 3. duas,
 aloes 3. iiij. mellis colati & expumati 3. viij.
 At quicquid sit, hæc pilulæ de hiera cū agarico
 esse nō possunt. *SE.* Quas ergo deinceps pa-
 rare iubebis? *BR.* Non desunt tamen, qui mi-
 nus errent in hanc vrbe, & qui compositio-
 nem affinem hieræ cum agarico parent. *SE.*
 Quænam illa est? *BR A.* Hæc,

Recipe Hieræ Galeni	} ana	3.	β.
Agarici trochiscati			
Aloes		3.	j.

Ex melle rosaceo colato conformentur pilu-
 læ. *SEN.* In quo errant hi? *BR A.* Quia perfe-
 ctam hierā non accipiunt. *SE.* Opto ut in hac
 charta cōpositionē explices. *BR A S.* Scito ali-
 quos voluisse agaricū poni ad pōdus omniū
 simpliciuū simul, aloē dēpta: vnde erūt agarici
 3. xxxv. vel 3. xxxvj. si crocus sit 3. vj. Nos ve-
 rō

rò putamus satis esse agaricum ad pondus v-
nius simplicis poni, vt sit 3. vi. sē. Cōpositionē
istā denique explica. B R. Nonne ex prædictis
verbis accipere potes? s E. Possem equidē, sed
mihi facilius erit te audire. B R. Hæc est cōpo-
sio pilularum de hiera cum agarico, quam
iubeo te paratam habere hoc modo,

℞. Cinamomi, pro quo casia, i. canella, 3. xij.

Mastiches

Assari

Spicæ nardi

Xylobalsami

Agarici

Croci

Aloes

} ana

3.

vi.

3.

v.

3.

xc.

Terantur & misceantur, & cum opus est, ea
vtaris in quacunq; forma volueris. & si in pi-
lulas reducere placeat, id facias secūdū intea-
tionē, quam habes, vel ex syrupo de stæcha-
de, vel ex melle rosaceo, vel ex aqua absin-
thii, vel ex alia simili re. Hæc enim cōpositio
capiti, thoraci, & ventriculo plurimum con-
uenit. Laudarem tamen vt hæc cōpositio pa-
rata non seruaretur: sed quoties prudens me-
dicus ea indiget, agaricum addat secundum
morbi exigentiam, nunc plus, nunc minus,
vt ille recte iudicabit. Si verò integram com-
positionem seruare cupias, pro his medicis,
qui cōponēdi artē ignorāt, quorū maior est

pars, illā parato, quam superius scripsimus. s E. Deinceps ita parabo. At quē agaricū accipere debeo? an trochiscatum? B R. Antiquiores agaricum non preparabant in trochiscos reducentes, sed eo simpliciter utebantur ut ab arbore venit: propterea suaderem, ut simplex agaricus sumeretur, nulla re correctus, præsertim cum hieræ misceatur: imò ipsum impræsentiarū in puluere redactū simpliciter exhibeo ex saccharo, & mirè cōfert.

S E N E X.

*Pilula de
hiera Loga
dii.*

DE his iā satis. Pilulæ de hiera logodion sequuntur. B R. Ab re non est, omnes pilularum compositiones prosequi, quæ ab hiera nomen habēt. vnde accepit nomen hæc cōpositio? s E. Nicolaus dicit nuncupari hiera logodion memphitū, à hiera, quod est, sacra, logos, sermo, & memphitum, id est impeditio, quoniam his succurrit, qui habent impeditum sermonem, ex quacunque fuerit causa. B R. Ha ha ha. s E. Tu rides? B R. Ecquis non rideret in tā pulchris nominū etymologiis? Primò Nicolaus ignorat vnde dicta sit hæc cōpositio: nēpe vocari debet hiera Logadii, quoniam Logadius medicus fuit apud antiquos celeberrimus, qui huius hieræ inuentor extitit. vnde nuncupari debet hiera Logadii, non hiera logodion. Superius etenim docuimus antiquiores medicos, qui in aliqua existi

ma

matione fuere, suas quasdam compositiones habuisse, quas hieras vocabant, & quibus potissimum utebantur. Sed, ut in nomine erravit Nicolaus, putamus non minori errore duci in ipsa compositione: propterea tu Nicolai compositionem hieræ Logadii adducito, ut antiquæ compositioni conferre possimus. SE His verbis Nicolaus suam hieram Logadii describit:

Recipe Interioris colo	} ana	3.	ij.
quintidæ			
Polypodii	} a	na 3.	j. β. gr. vj.
Euphorbii			
Polii			
Cocognidii	} ana	3. j.	gra. xij.
Absinthii			
Myrrhæ			
Centaureæ	} ana	3.	j.
Agarici			
Ammoniaci thymia-			
Folii (matis)			
Spicæ			
Squillæ			
Diagridii			
Aloes	} ana	3. j. gr. xiiij.	
Comarum Thymi			
Cassæ			
Chamædryos			
Bdellii			
Prassii			

Cinamomi	}	ana	3.	β.
Opopanacis				
Castorei				
Aristolochiæ longæ				
Piperis albi				
Piperis nigri				
Piperis longi				
Croci				
Serapini				
Petroselini				
Hellebori albi	}	ana	gr.	vj.
Hellebori nigri				
Mel quod sufficit.				

Hoc intellige pro hiera ipsa Logadii componenda: nos enim accepto melle rosato colata catapotia conformamus. B R. In hac Nicolai hiera Logadii plura simplicia sunt, quam in vera illa antiqua Logadii hiera, nec idē est in simplicibus pondus. S E. Refer tu, si meas, verā Logadii cōpositionem. B R. Hęc est. S E. A quo authore illam accepisti? B R. Ab Aëtio lib. 3. cap. iij. dicente, Hierā Logadii. Postea talis compositio subsequitur,

Recipe Pulpæ colocynthidis	3.	ij.	β.
Scyllæ assatæ	}	Singulorū	3. xx.
Agarici			
Ammoniāci thymiamatis			
Thymi			
Scammonii			

Corticis hellebori nigri	} ana 3. x.	
Hyperici		
Epithymi	} Singulorú ʒ. i.	
Bdellii		
Polypodii aridi		
Aloes		
Chamædryos		
Marrubii		
Casie		
Myrrhæ Troglodyticæ		} ana ʒ. iiij.
Piperis albi, longi, nigri		
Cinamomi		
Croci		
Opopanacis		
Sagapeni		
Castorii		
Petroselini		
Aristolochiæ longæ	}	

Assumito in melle. Exhibitio integra iiij. media tres, minima duæ. vbi verò exhibenda sit, addito salis cochlearii semis. Hæc est hiera Logadii, quæ recipit solùm cū melle simplicia xxv. illa verò, quam Nicolaus citat, trigintatria simplicia cū melle recipit. s. E. Igitur non est illa Logadii? BR. Nō, vt videtur. Eadē ratione illa, quæ à Serapione citatur, nō est Logadii, nec illa, quam dicit esse secundū descriptionem Philagrii, & alia secundum Pauli descriptionē. SEN. Deinceps compositionem

istam hoc modo parabo. **B R A.** Non errabis, nam summū virum Aetium imitaberis. Simplicibus igitur in puluerem redactis, in catapotii formā reduci possunt, vel ex melle rosato colato, vel ex alia re, secundam exhibentis intentionem. **S E N.** Sūntne illæ descriptiones probandæ, quæ ab Auicenna referūtur? **B R.** Neq; illas probarē, nisi Aetii modo corrigātur, quem imitari studeas, quoad meliora inuenta sint, si inueniri poterunt. **S E N.** Quibus affectibus succurrit hæc compositio? **B R.** Multis. nam cōuenit locutioni impeditæ, ex qua-
cunque fiat causa, modò sit ab humoribus. Atram bilem, & pituitam expurgat, epilepsie conuenit, paralyticis, tremorem mēbrorum habentibus, doloribus capitis cū diutinis & totum occupantibus, tum hemicranicis succurrit, vertigini confert, oculorum obscuritati, & pleuritidi. Ischiam patientes adiuuat, & arthritim, varias corporum maculas, & lepras emēdat, menstrua prouocat.

S E N E X.

Pilule stomachicæ.

DE his satis dictū sit, ad stomachicas pilulas accedamus. **B R A.** Accedamus quidem & in cōpositionē, quā nullus ferè pharmacopola eandem habet cū alio. Dic tu quā compositionē paratā seruas? **S E.** Illā, quā Mesue in principio describit. **B R A.** Est igitur prima ex tribus quas refert descriptionibus. **S E.**

Non

Non ex illis tribus, quæ statim se consequuntur, sed illa, quæ in ordine omnium suarum pilularum est secunda descriptio, & quam dicit stomachum emundare, & iecur, & sensum membra, atque iuncturarum instrumenta, & quæ tam bilem atram, quam flauam, & pituitam educunt. BRAS. Descriptionem eius affer. SEN. Hæc est:

Recipe Hieræ picræ	3.	vij.
Trium myrobalanorum	3.	ij.
Agarici	3.	ij.
Turbith boni	3.	x.
Epithymi Cretensis	} añ. 3.	ij. β.
Anisorum		
Salis Indi	3.	ij.
Absinthii	} añ. 3.	ij.
Scammonii		

Fac pilulas cum penidiarum 3. iij. & succo scariolarum. dosis 3. ij. BRA. iam noui quas stomachicas pilulas in tua officina serues: suntque & alii pharmacopolæ, qui easdem conficiunt. Medici verò re non perspecta neque considerata, in omni ferè ventriculi affectione, & potissimum in imbecillitate, stomachicas pilulas instituunt dandas: cum tamen præter euacuationem hæc ventriculo mirè obsint. Sed compositionem istam pressius contemplemur. SEN. Quomodo intelligis obesse ventriculo? BRA. Quia ipsum perturbant, & imbecillio-

rem reddunt: nam magna turbith copia hęc compositionem ingreditur, nempe 3. x. At mire ventriculum peruertit turbith, vt nonnulli ignari putarint, turbith à turbando dictum esse: adde & scammoniũ non conferre ventriculo, imò valde obesse, & agaricum: & quanuis multa ingrediantur, quę ventriculum roborare possint, tamen ab his, quę illũ perturbāt, superantur. Sed cur tu diligentissime Senex, hanc compositionem sequeris, cum alii pharmacopole descriptiones alias habeant? SEN. Ita didici à præceptore meo antiquo seplasiario. B R A. Certus sum nõ esse tres seplasiarios Ferrarię, qui eandem compositionem seruent. Nam & tu, & alter, eamquam retulisti descriptionem seruatis: nonnulli verò in suis officinis descriptionem habent, quę à Mesue posita est, & dicit stomachum & digestionem adiuuare, cerebrum & stomachum à corruptis humoribus purgare, & appetentiam excitare.

Recipe Hierę picrę	3.	x.
Trium myrobalanorum	} añ.	3. ij.
Absinthii		
Mastiches	} añ.	3. iij. ß.
Anisi		
Bellerici		
Emblici		
Agarici		

Zing

Zingiberis		3.	ij.
Caryophyllorum	} añ.	3.	j.
Salis gemmæ			
Squamanti			
Turbith		3.	xij.

Confice cum succo absinthii, & da 3. ij. vel iij. s E N. Non videtur esse inter nostram & hanc descriptionem magna differentia. B R A. Imò in his, quæ soluunt, nulla, nisi in simplicium pondere. In his verò, quæ roborant, differunt: quia in ea, qua vteris cõpositione aliqua sunt quæ in ista non habentur compositione: & è contrario aliqua in ista, quæ non sunt in tua: tamen ex sexdecim rebus illa, quam nuper attulimus, descriptio constat. Illa verò, qua tu vteris, ex tredecim. s E N. Cuperé omnes pharmacopolas idem genus seruare. B R A. Imò & hic est magnus medicorum error. nam instituunt stomachicas pilulas deglutiendas, sed quam compositionem instituant, nesciunt. Non desunt præterea, qui pilulas illas paratas seruent, quas Mesue secundo loco descripsit, & dicit esse in intétione priorum, id est, illarum, quas nuper adduximus. s E N. Neque descriptioné istam prætermittamus. B R. Ën. Recipe trium myrobalanorum añ. 3. iij.

Rosarum	} añ.	3.	ij.
Mastiches			
Cardamomi			

Lignialoes	}	añ.	3.	ij.
Sandalorū citrino.				
Cubeborum				
Caryophyllorum				
Nucis moschatæ				
Squinanti				
Rauedsceni			3.	β.
Turbith			3.	vij.

Aloes ad pondus omnium.

Confice cum vino odorifero. *S E.* A prædictis non multum differunt. *B R A.* Omnes idem censent: tamen simplicibus cōsideratis, quæ utrasque cōpositiones ingrediuntur, & simplicium ponderibus non parum differre videntur, quanuis in intentione non sit magna differentia. Scito tamen maiorem pharmaco polarum numerum pilulas illas stomachicas paratas seruare, quas Mesue suas esse dicit, quæ caput & stomachum expurgāt, & omni tempore sumi possunt. earum autem descriptio hæc est:

Recipe Turbith	3.	x.
Mastiches	3.	iiij.
Rosarum	3.	iiij.

Aloes bonæ ad pondus omnium.

Confice cum succo absinthii. *S E N.* Non me fugit, complures hanc compositionem paratam seruare, & quando opus est 3. j. vel 3. j. β. præbere: tamen ego potius descriptionē prim

primam secutus sum, tum quia ita imbutus sum à pueritia, tum quia multa ventriculum roborantia recipit. **B R A.** Extat & alia apud Mesuen pilularum stomachicarũ descriptio, quæ ceteris leuior est, & à nullo paratur phar macopola, quod sciam, ipsaque caput etiam & stomachum expurgat, quam ne desideres, referre statui mus.

Recipe Aloes	3.	vj.
Mastiches	} añ.	3.
Rosarum		

Confice cum succo solatri. **S E N.** Ex tot tamq; variis compositionibus quam precipuè sequi debemus? **B R A.** Cùm hæ pilulæ stomachicæ nuncupentur, stomacho potissimùm opitulari debent. Optarim ego, vt probus medicus non segniter consideraret, qua re indigeat stomachus, quaque affectione sit lace situs: propriè autem stomachus ventriculi os etiam significat: quanuis & plerunq; pro fundo ipso accipiatur. Nunc tam pro fundo, quàm pro ore, & omni alia parte accipitur. Si ergo stomachus malè affectus sit, affectio ipsa consideranda est, qua afficitur, an sit sola qualitas, vel etiam sit cum materia. Si sola qualitate afficiatur, alterare solùm opus est, & nõ euacuare, idque fit per oppositas qualitates tam intrinsecè, quàm extrinsecè. Si materia adsit, genus materiæ considerare oportet, an
pitui

pituita, an bilis, an atra bilis, an mistæ mate-
 riæ: tuncque euacuandum, vt materia exigit.
 Scito autem hîc sermonem non fieri de mate-
 ria, quæ in cavitare sit ventriculi, sed de illa
 quæ cõtinetur in venis & eius rugositatibus:
 nam quæ in cavitare est, facilè educitur, & ple-
 runque natura ipsa sponte per vomitû illam
 expellit, quandoque per inferas sedes. Si verò
 materia in his ventriculi venis & in sensibili-
 bus meatibus contineatur, secundum mate-
 riæ genus eo medicamento vtî debemus. Si
 ergo materia sit pituitosa, medicamentû pro-
 pinamus pituitam educens: si biliosa, bilem:
 si atrabilia, medicamento atram bilem edu-
 cente vtamur: si materia sit mista, & medica-
 mentum ipsum mistum sit. Adde, si eadẽ ma-
 teria in capite abundauerit, ea addenda esse,
 quæ à capite educunt. **SEN.** Quid inferre ten-
 tas per hunc tuum tam prolixum sermonem?
B R A. Hoc solûm quod quisq; notare debet,
 Medicum primò componendi regulas addi-
 scere. Addiscat ergo, addiscat verè medicus
 simplicium naturam, & cõmiscendi modû,
 & secundum humoris genus, & membri pec-
 cantis simul misceat simplicia, & medicamen-
 tum ad suum commodû & ad ægri salutem
 paret. **SE.** Non erit fermentatum tam breui
 tempore. **B R A.** Non indigent fermentatio-
 ne huius generis medicameta, quæ ad vnam

tertiam formam non deducuntur, sed vnum quodque simplex medicamentum per seipsum educere debet, imò si vnũ simplex post aliud sumeretur, nihil referret. *S E.* Si per hũc ordinem incederent, non indigeremus compositis medicamentis. *B R A.* Hoc summè probo, vt in officinis sint paucissima composita medicamenta, præsertim ex catharticiis: sed medicis pròptus esse debet, & doctus, statimque ex simplicibus composita parare, vt ægritudi ni conuenit, quam curandã suscepit. De egregiis verò illis medicamentis, quæ tempore longiore indigent priusquam cõcocta sint, qualia Theriaca, Mithridatum, secus dicendum est: nam illa parata habere præstat. Vnde si has pilulas ad vnguem contemplemur, ventriculo parum cõuenire videntur, vltima descriptione dempta. Tamen impræsentiarum compositiones ipsas ad verbũ examinemus. Primò recipiunt hieræ picrę Galeni 3. vij. Est illa, de qua superius in variis locis apud Galenum descriptum est. *S E N.* Nonne hæc Galeni hiera ventriculo conuenit? *B R A.* Imò (vt Galenus in septimo Methodi medendi libro refert) præstantissimum est hoc medicamentum ad vitiosos siccos, qui in tunicis ventriculi habentur. *S E N.* Hoc Galeni medicamentum leue videtur. *B R A.* Galenus præcitato loco docet esse leue, mediocre, & forte, secundum

dum quantitatem quam accepimus: nempe mediocris modus est, si eo sicco ex aqua utamur duorum paruorum cochlearium mensura. est verò maximus modus duorū magnorum cochlearium mensura, si temperetur in tribus aquæ cyathis: minimus modus est vnius parui cochlearii mensura. Itaque hoc medicamentum fieri potest, & vehemens, & debile, & mediocre: notaque Galenum dicentē valere ad succos vitiosos. Sunt verò succi vitiosi, humores pravi cuiuscunq; generis. unde & si aloë bilē educat, tamen ē tunicis ventriculi omnes vitiosos humores educit: fieriq; potest ex aloë elota & non elota, vt superius dictum est. Ego igitur quātum in me sit, suaderem hanc Galeni compositionem pro stomachicis pilulis parari. aliæ verò, quæ turbith recipiunt, dimittantur. **S E N.** Hæc compositio æquē non educit, vt illæ faciunt, quæ turbith receperunt. **B R A.** Imò egregiè educit absolutissimus ille prædictus ex Galeno modus. **S E N.** Tamen non æquē vt Mesuæ cōpositiones faciunt. **B R A.** Vltimam Mesuæ compositionē prætermitto, quæ nō recipit nisi aloë, mastichen, & rosas: hæc omnes educunt humores, etiam si vitiosi non sint. Compositio autem Galeni solos vitiosos insequitur. Mesuæ igitur compositiones à capite contēplentur. Primò recipit hieram hanc Galeni simplicem

plitem nūcupatam, quæ omnes succos vitio-
 fos educit: postea decem drachmas turbith,
 de qua radice in simplicium examine disse-
 ruimus. volunt authores tenuem pituitā ex-
 purgare, quanuis experiētia duce, & crassam
 simul expurget. Quod vt exquisitius faciat, à
 nonnullis zingibere commiscetur: tamen (vt
 ipsi Arabes turbith inuentores dicunt) sub-
 uersionem facit, & nauſeam, quæ in ventricu-
 li affectibus euitanda sunt, nisi cum nobis in-
 stitutum sit per vomitum euacuare. Recipit
 præterea tria myrobalanorum genera, id est,
 citrinos, chebulos, & indos. SEN. Cur potius
 hæc genera intelligit, quàm bellericos, & em-
 blicos? BRA. Quoniam sunt perfectiora ge-
 nera: imò Serapio (quem & alii secuti sunt) in
 vno capite de his tribus verba facit inſcripto
 de Myrobalanis. in alio deinde de his duo-
 bus, ac si non sint inter myrobalanorum ge-
 nera computanda. Recipit etiam agaricum,
 qui pituitam crassam educit, & bilē crassam,
 & ventriculum mirè perturbat, facta quacū-
 que præparatione. Experiētia obseruauimus
 simplicem substantiam agarici potui dare;
 lōgè minus obesse, quàm si zingibere, sal gé-
 ma, spica, oxymelite, vel alia qualibet re mi-
 sceatur. Epithimum recipit, qui atrabilarios
 humores educit, & scammoniū, quod bilem
 purgat. Ex his intelligere potes nos hac cō-

positione solùm vti posse, quãdo omnes succi fuerint vitiosi, & non quando vnus solus. SEN. Nonnemagis vnum humorem educit, quã alium? BRA S. Omnino: nam turbith quod pituitam educit, in maiori copia compositionem ingreditur, quã alia, & etiam agaricus. Sed à te peterem Senex prudentissime, quid in his pilulis faciant penidia. SEN. Penidia ex saccharo fiunt in aqua dissoluto: propterea iudico apposita esse, vt compositio constet: nam saccharum ita dissolutum seruat, ne ad eò festinè compositiones exiccetur. BRA. Conuenientius igitur fuisset tragacanthum accipere, præsertim cum in scariolarum succo dissoluat. SEN. Quid intelligit per scariolas? BRA. De his in simplicium examine satis dictum est: nam in tubi species est, sed syluestris: à Græcis feri dicitur, nostri feriolam, Barbari corrumpentes scariolã vocant: hicque recentiores affirmant apponi scariolam, vt sit minus calida compositio, ac si tam pauca succi quantitas in totamq̃ rebus calidis aliquid possit. Dic iterum mihi præstantissime Senex, quid intelligis per sal Indũ? & quid pro eo accipis? S E. Sal nigrum accipio. BRA S. Et quid hoc est nigrum sal? SEN. Nostrũ quod in vsu habemus sal, quod nigrum est, id est, minus album aliis. BR. Hic est maximus error: nam ad quem finem huic

compo

Sal nigrũ.

compositioni sal addere? **S E N.** Certè nescio. ego compositiones paro, vt mihi instituitur: quid ergo accipere oportet pro sale Indo? **B R.** Scito Indũ sal esse antiquorũ saccharum, *Sal Indum.* quod intra cannas cõcrescit, de quo & Aui-cenna tractat, vbi agit de linguæ asperitate, iiii. canone, Fen prima. & inquit habere coloré salis, & esse in dulcedine mellis, de quo in simpliciũ examine per plura. **S E.** Placèrne tibi hæc cõpositio? **B R.** Non solùm non placet, sed & illam quoque suspectã habeo: nam cùm incido in cõpositiones, quæ plura simplicia recipiũt sub vno põdere, & alia deinde sub alio pondere, postea alia sub eodem pondere, hæc compositiones mihi sunt suspectæ, ne omnia põdera præter rationẽ posita sint. Nunc ad secundam stomachicarum pilularum compositionem descendentes, dicimus à prima non multùm differre, & ipsam æquè omnes humores educere, qui sunt non tantùm in ventriculo, sed etiam in omni corporis parte: vnde non sunt huic soli mēbro statuta, imò (vt ipse refert Mesue) caput & iecur expurgant: quin omnia membra expurgare certum est, si in maiori copia sumãtur. De tertia compositione idem iudicium est. Quarta compositio, quam dicit esse suam, & ipsa pituitam & bilem educit. Quinta conuenit quodam modo cum simplici hiera Ga-

leni. s E. Dic igitur quas pilulas stomachicas
 seruare oportet? B R. Ego pro stomachicis pi-
 lulis simplici Galeni hiera semper vtar, & (v-
 contingit) secundum varias affectiones sim-
 plicia addere & auferrem, vel potius compo-
 sitiones illas sequerer, quæ à Galeno octauo
 de Compositione medicamentorum secun-
 dum locos, scriptæ sunt, quas Andromachus
 & Asclepiades sequebatur. Nunc tu aliud pi-
 lularum genus è tua scheda depromas. s E N.

*Pilule ma-
 stichinæ.*

Mastichinæ pilulæ accedunt. B R A. Quis
 fuit harum pilularum author? s E. Petrus
 Aponensis, Cõciliator nũcupatus, in ca. De in-
 digestionem stomachi, videtur ipsarum inuẽtor.
 Est verò cap. xix. Additionum in Mesuẽ, ne lon-
 gè requiras, vbi dicit stomachum ab omni læsio-
 ne præseruare, & esse medicinam vitiosæ ma-
 tricis, & viscerum interiorum. B R A S. Affert
 hanc compositionem. s E N. E N:

Recipe Mastiches	3.	iiij.
Aloes electæ	3.	x.
Agarici boni	3.	ij.
Confice cum succho Altiliæ.		

Notaq; in calce vigesimi primi capituli eiusdẽ
 authoris iterum repeti. his eisdem vtitur Pe-
 demontanus, vbi de medicinis corrupti ap-
 petitus agit. B R. Ex his quæ hanc composi-
 tionem ingrediuntur, id, quod omnia excedit, est
 aloẽ. vnde potius nũcupandæ essent pilulæ de
 aloẽ.

aloe. s. e. Cùm aliæ extēt pilulæ, quæ suo proprio nomine de aloe nuncupātur, hæ meritò denominationem sortientur à secundo simplici, quod ipsam compositionem copiosius ingreditur. id auté est mastix: propterea non ab re mastichinæ dictæ sunt. Et hæ sunt, quas in nostris officinis paramus. BR. Nos potius loco harũ pilulis de simplici hiera uteremur, & si opus esset, adderemus agaricum. Tamé apud recentes medicos reperiuntur & aliæ pilulæ mastichinæ nuncupatæ. Non defuere medici, qui iusserunt nos parare mastichinas alias à Mesue in fine capitis de Caputpurgiis sodæ frigidæ positas. BR. A. Compositionem adducito. s. e. Hæc est:

Recipe Aloes	3.	vij.
Mastiches	}	ana 3. iij.
Rosarum		
Turbith	3.	x.

Confice pilulas, dosis earũ est à 3. duabus vsq; ad iij. Mesue vocat has pilulas de mastiche, quas stomacho & capiti conferre dicit. BR. A. Pro me nunquam sumerem. Vidimus & seplariarios, qui pilulas Nicolai de aloe & mastiche pro mastichinis parabant. SEN. Quænam est earum compositio? BR. A. SAVOLVS.

Hæc subscripta:

Recipe aloes	3.	j.
Mastiches	3.	β.

Caryophyllorum	} ana ʒ. i.
Rosarum rubearum	
Croci	} ana ʒ. ii.
Diagridii	

Confice cum succo fœniculi, vel absinthii. s. ʒ.
 Compositio hæc ventriculum roborare debet? B. R. Magis roborant illæ, quæ de simplicibus hiera dicuntur, & pluribus affectibus conducunt, vt Apud Galenũ inueniri licet in octauo de Cõpositione medicamentorum secundum locos, & in septimo Methodi libro. Nos verò si cõpositiones aliquas paratas seruari voluerimus, quæ mastichen reciperet, ex his vnã parari iuberem, quæ ex Andromacho in præcitato de Cõpositione medic. lib. à Galeno referuntur, & eam in pilulas reducerem. sed conducibilius est secundum affectũ compositionẽ parare, cum ea indiguerimus. Ad rem verò redeuntes, mastichinæ pilulæ, quas ex Aponense paras, solùm conferunt ventriculo, cum in eo vitiosi sunt succi, & in capite, succi, inquam, biliosi & pituitosi.

S E N E X.

Pilule As-
sasareth. **A** Sasareth pilulæ mastichinas sequuntur.
 B. R. Quis fuit harum pilularũ inuẽtor?
 S. E. Auicena in prima Fen quarti libri, tractatu primo, cap. decimonono, de his mentionẽ facit. B. R. Non vidi Auicenam de his pilulis aliquam mentionem fecisse: sed compositio est,

est, quam Assaiareth vocat, quæ fortè potui datur, vel in aliam formã redigitur. s. e. Equidè ab Auicenna non dicitur, pilulas fieri oportere, imò nec addit simplicium pòdus, quæ compositionè ingrediuntur. b. r. Quomodo igitur còpositionè tuam paras? s. e. Gentilem sequor Fulginatè Auicennæ interpretem, qui his simplicibus pondera statuit. Idem facit in suo Antidotario Montaguana. b. r. a. s. Quònam modo conficiuntur? s. e. Isto:

Recipe Hieræ picræ	℥.	ij.
Mastiches	}	ana ʒ. iij.
Myrobalanorum citrinor.		
Aloes	℥.	ij.

Fiant pilulæ cum syrupo de stœchade.

Hieram picrã, aloe & mastiche ingrediuntur, hic solùm myrobalani additi sunt. s. e. Mastiche additur vt maior adsit copia ad ventriculum roborandũ, aloeq; iterum cõmiscetur, vt vehementius educat: myrobalani verò vt prohibeantur vapores acuti calidi, si in stomacho sint, ne in caput ascendant. b. r. Mihi videtur hanc còpositionè vètriculo potius quàm capiti cõuenire: nèpe aliud nihil est, quàm picra Galeni additis myrobalanis, & mastiche, ac aloe auctis. Syrupus verò ille, quo conficiuntur & cõmiscentur, & si capiti conueniat, vètriculo nõ obest, nec in tam magna copia ingreditur, vt multùm prodesse possit: imò

pulueres solùm cōglutināt. De Auicēna igitur miror, qui propriè pro imbecilli soluti-
 uo capitis Assaiareth posuerit: quāuis si in co-
 pia detur, possit etiā caput purgare. Nam, vt
 Galen. docet in viij. de Compositione medi-
 secundum locos, in expositione hieræ aloes,
 medicamētum est imbecille, quod euacuat à
 ventre, & quandoque à iecore, si in ampliori
 pōdere exhibeatur. Tamen si aliquis ex sto-
 macho caput doleat, hæc cōpositio huic con-
 uenit: sed ideò cōuenit quia stomacho cōfert
 quod facilè ex Galen. colligi potest, secundo
 de Compos. medic. secundū locos, vbi de his
 agit, qui ex stomacho caput dolent: quod fit
 cū vitiosi humores in ventris tunicis fuerint
 impacti, & ita impacti vt dilui non possint:
 scitoq; Galenū præcitato loco potius minue-
 re aloen, quàm augere. Propterea recētes ma-
 lè faciunt, Auicennæ descriptionē in ordinē
 referre volētes, & aloes quantitātē magis au-
 gentes, quàm ipse fecerit, aut facere voluerit:
 imò & præcitato loco Galen. notat crocum
 minui oportere, pro his, qui illum non pati-
 untur. Non est igitur cōpositio, quæ simpli-
 citer materias purget, quæ capitis affectiōes
 faciūt, sed tales solùm capitis affectiōes, quæ
 à stomacho depēdent. s. E. Vnde acceptum est
 hoc nomē Assaiareth? B. R. Ego à te peterē. est
 enim Mauritanū nomē. s. E. Vnde originem
 hab

habeat, coniectari nescio. B. R. Et ego minus: imò & hoc nomen corruptū esse puto. Scito autē Galen. in principio secūdi capitis secūdi libri de Compos. medic. secundū locos, in capitis dolore hierā exhibere: sed addit exactam, ac si dicat per aliud simplex redditam acutam & vehementē: vt inferre liceat hierā capiti valere, si alia addatur. Et nūquam pro capite has pilulas deglutiendas iubemus, quin agaricum addamus, aut alia quæ à cap. educunt, vel nisi affectio capitis à ventriculo proueniat.

SENEX.

Pilule de rhabarbaro accedunt. B. R. Quid aliud sunt hæ pilulæ, quàm rhabarbarū ipsum in puluerē redactū, & in pilulas cōformatū? s. E. Imò est alia compositio, quam paratam seruamus. B. R. Quænam est? s. E. Hæc:

Recipe Rauesceni	3.	iiij.
Succi liquiritiæ		
Absinthii	} ana ʒ.	i.
Mastiches		
Myrobalanorū citrinorum	ʒ.	iiij. β.
Seminum fœniculi	} ana 3.	β.
Apii		
Trochiscorum diarhodon	3.	iiij. β.
Specierū hieræ picræ Galeni	3.	x.

Confice cum aqua fœniculi, & da aqua casei calida in sero. B. R. A. S. Rauesceni Rhabarbarū est. s. E. Equidem, & etiā rauesceni.

nomen sortitæ sint. Sed vnum hic notandum est, Serapionem his pilulis addere quatuor sextaria salis, quod non facit Mesue: & quavis sal crassas materias dissoluere possit, tamen tanta quantitas in hac cõpositione non conuenit. s. E. Sextarium fortè apud Serapionem est parua mensura. B. R. Imò est nomen ponderis apud Arabes. s. E. N. Quomodo hoc probabis, si quis inficias ireret? B. R. Facillimè, si pondera in quinti canonis sine apud Auic. adduxero, quæ etiam ex Serapione accepta sunt. s. E. Proba igitur, ni laborem effugias. B. R. A. S. A. En Auicenna dicit: Mina Romana est 3. xx. & Mina est sextaria xl. Igitur si Mina est 3. xx. & sextaria xl. sextarium erit semiuncia. Itaque in hac compositione ingrederentur duæ vnciæ salis, quod absurdum est. imò quia Auicenna post hæc dicit sextarium esse 3. vj. essent tres vnciæ: propterea arbitramur Serapionis compositionem non esse probandam, sed illam Mesuæ potius esse recipiendam. Possem & hoc variis alijs modis ex horum authorum compositionibus probare: sed id faciemus in ponderum examine, in quo Græca Arabibus cõmiscemus, & exponemus. Nunc materiam hanc prætermitamus, ne ex medicamentorũ compositionibus ad pondera & mēsuras trāsire videamur. Vnũ tamen animaduersione dignũ est, quod hic

Sextariũ.

hic à Mefue dicitur, diffoluendum eſſe in vino gūmi, quod in pilulis de rhabarbaro non dicitur: id verò factum eſt, quia maſtiche ſola cōpoſitionem illam ingreditur. hæc verò ſit regula, quæ non fallit: In omni cōpoſitione, in qua gummi genera aliquot ingrediuntur, conſiderare oportet, an gummi in puluerem redigi poſſit, abſq; alia vehemētiore exiccatione, an non poſſit. Si in puluerem reduci poſſit, cōpoſitionem ingredietur abſq; alia diſſolutione: ſi non poſſit, tūc diſſoluendus eſt, vel in vino, vel in alio liquore. Cū igitur in pilulis de raved recipiātur ſerapinum, bdellium, lacca, oppopanax, & gummi, quorum aliqua diſſolui poſſunt, aliqua non poſſunt, propterea hic dicit in vino diſſoluenda eſſe. In cōpoſitione verò de rhabarbaro, in qua ſola maſtiche recipitur, non dixit eſſe diſſoluendam, quia maſtiche facilè in puluerem reducitur. Nec illud in hac cōpoſitione prætermittendum eſt, cū fuerit conſecta, poſt aliquod tempus & etiam breue, adeò dureſcit, vt in puluerem facilè reſoluatur: idq; faciunt omnes cōpoſitiones, quæ res glutinoſas nō recipiūt. vnde ſuaderè, vt nō ſolum ex aqua fœniculi, ſed etiā ex melle roſato cōformarētur, vt diutius ſeruari poſſent. nam vis ſimpliciū facillimè exhalat, vbi glutinoſa res aliqua non adfuerit: & ideo harū pilular

lularum vis diu perdurare nõ potest: imò si veterascunt, in venenũ trãsmutantur, & vehementia tormina faciunt: quod experta est magno suo incõmodo magna & generosa virago Hippolyta Farufina Quaina, com-mater semper veneranda, & probitatis ac integritatis specimẽ hęc à pharmacopola quodam, à cuius nomine abitineo, ne quem offendam, huius generis catapotia accepit: sed antiqua puto illa fuisse, quæ à principio conficit cum artẽ exercere cœpit: semisrupulũ tantum accepit, & adeò vehementibus torminibus vexabatur, vt vires ferè deficeret, & plus quam sexcẽties egessit, ex hacq; occasione in ægritudinẽ incidit laboriosam: verũ Deo duce pristinae sanitati restituta est. Ad rem verò cœptã redeũtes, si alicui rei glutinosæ miscantur, diutius perdurare possunt. Cõplures sanitati restituimus ex pituitosis febrisibus autumno, & hyeme, vnam ex his pilulis pondere vnus scrupuli alternis diebus vorãdam iubentes. SEN. Tibi ergo placet, vt pilulæ de rhabarbaro, quas ex Mesue retulimus, conficiantur. BR. Illæ fieri debent. verũ exquisitæ de rhabarbaro pilulæ ex solo rhabarbaro confici debent: neque seruandæ sunt: sed tũc rhabarbarum ipsum in pilulas redigendum, cum eo indigemus.

SENEX,

Cum

CVM his illæ venient, quæ de tribus cum *Pilula de*
 rhabarbaro vocantur. BR. Cur hoc no. *tribus cum*
 men sortitæ sunt? SEN. Puto quia sunt pilu. *rhabarba-*
 læ communes, quibus rhabarbarum addi. *ro.*
 mus. BR. A. Prius igitur communes istas pilu. *Pilula com-*
 las consideremus. SB. Has pro communibus *munes.*
 conficio, quanuis notum sit, alias esse com-
 munes vocatas, quas alii pharmacopalæ con-
 ficiunt.

Recipe Aloes	3.	iiij.
Croci	} ana	ij.
Myrrhæ		

Confice cum vino albo claro, odorifero.
 Tamen Pedemontanus iubet confici cum a-
 ceto: ego autè vino semper vsus sum. BR. Cur
 Pedemontanum non sequeris? SEN. Quoniã
 longè maioris authoritatis est Rhasis, quàm
 Pedemontanus. Ipse verò in quarto ad Al-
 mansorem, de pestilenti morbo agens, & e-
 ius cautela, ex vino cõficit. Alii habent suam
 compositionem hoc modo:

Recipe Aloes	} ana	3.	ij.
Croci			
Myrrhæ	3.	j.	β.

Conficiantur cum vino albo. BR. Differunt
 solùm in pondere. Auicenna lib. quarto Fen
 prima, tract. iiij. cap. quinto, medicamenta ad
 pestilentiam enumerans, inquit, fieri debere
 ex aloe, croco & myrrha: at simpliciu pòdus.
 præter

s. E. Quænam est illa? B. R. Hæc subscripta:

Recipe Rhabarbari

Agarici

Aloes

} ana partes æquales.

Misce, & ex aliquo liquore pilulas cõfice. s. E.
 Quomodo sunt de tribus cum rhabarbaro? potius nuncupari deberët de duabus scilicet rebus cum rhabarbaro: & cur potius non sunt de tribus cum agarico, vel de tribus cum aloes? B. R. Ad differentiam fortè illarum pilularum de tribus rebus, quas communes vocas, aut de tribus Rufi: non dicuntur verò de tribus cum agarico ob rhabarbari nobilitatè. s. E. Agaricus maioribus dotibus insigniri videtur, quàm rhabarbarum, & est medicina familiæ. B. R. Tamen maiori pretio venditur rhabarbarum, nec ventriculum offendit. At de hac re quicquid sit, ne magnificiamus. Pilulæ de tribus cum rhabarbaro apud omnes pharmacopolas hæc sunt, quas nuper adduximus: tuæ verò communes cum rhabarbaro, sunt communes, quæ rhabarbarum recipiunt. Hoc tantum expeterem in hac re & optarem, vt omnes medici has differentias agnoscerent, ne quandoque pro suis agris vnã cõpositionem pro alia reciperent. Sumuntur hæc de tribus cum rhabarbaro, pro capite, thorace, ventriculo & iecore. Sed his omisis, ad alia transeamus.

S E N E X.

Occurrunt post has considerandæ pilulæ de Aloe, quæ à materia, ex qua cõficiuntur, pilulæ de aloe nũcupantur. **B R.** Sũntne cõpositæ, an simplices? **S E.** Simplicissimæ sũnt ex pura aloe elota confectæ. Cur in hoc dubitas? **B R.** Quoniam apud antiquos compositio extat pilularum de aloe, de quibus mentionem facit Paulus libro septimo, cap. quinto. & Gale. lib. primo de Compositione medicamentorum secundum locos, cap. primo: vbi Galenus quomodo conficiantur perfectè nõ exprimit. Ita verò confici dicit Paulus:

Recipe Interioris colocynthidis partẽ vnã

Succi absinthii

Aloes

} ana partem vnã

Scammonii partes duas.

Cum aqua in pilulas redige, quæ ciceris quantitatem æquent, quarum pro dosi exhibendæ sunt vndecim. Scito tamẽ apud Galenũ alibi haberi ἀλόης μέρηβ. id est, aloes partes duas: propterea Pauli codicem mendosum esse arbitror, & eius loco legendum, vt habet Galenus, scilicet partes duas. vocanturq; hæc catapotia à Galeno & Paulo περι ἀλόης. id est, de aloe: & cõpositæ sunt, & nõ de simplici aloe. Tu verò quomodo tuas de aloe cõgerere soles? **S E.** Aloen bis terq; quaterq; ex aqua endiuic lauo, postea in pilulas conformo. **B R.** Ha-

bésne paratas ex aloë non elota pilulas? s. B. N.
 Cur hoc petis? quoniam nō elota semper in
 promptu est. B. R. Quoniā Gale. in ij. & viij. de
 Compositione medicam. secundū locos, & in
 septimo Methodi medēdi, aloen nō lotā lon
 gē efficaciorē esse lotā edocuit: quanuis de
 hac re nōnunquā experiētīā fecerimus, & tā
 ta aloes lotē quantitas efficacius eduxit, quā
 ta nō lotē: fortē fuit ex virorū, qui insumpse
 rūt, diuersitate. sed nūc quæ cœpimus prose
 quētes, nōne sunt & qui aloen in succo cau
 liū lauēt, & ex infusione rhabarbari? s. E. Imō
 & qui succo lactucæ vtūtur, alii succo plātagi
 nis. B. R. Nouimus & qui ex defruto & hepse
 mate lauabant. s. E. Vt variæ sunt hominū intē
 tiones: & variū affectus, ita vario liquore la
 uāt. verū lotiones esse non debent pauciores
 tribus. B. R. A. Vna satis superque est. sed nunc
 reliqua prosequamur. S E N E X.

*Pilula In
 dæ.*

Hic in nostra inordinata scheda pilule
 Indæ suam sedē habent. B. R. Quibus cō
 stant, & à quo auctore accipiūtur? s. E. Mesue
 illas refert, quas & ipse ab Hali accipit. ex his
 verò quæ sequuntur, constant.

Recipe Myrobalanorū nigrorū	} añ. 3. v.
Hellebori nigri	
Polypodii	
Epithymi	} añ. 3. vj.
Stæchados	

Agari

Agarici	} ana	3.	iiij.
Lapidis lazuli loti			
Colocynthidis			
Salis Indi	} ana	3.	ij.
Succi eupatorii			
Spicæ			
Caryophyllorum		3.	j.
Hieræ picræ		3.	xij.

Fiant pilulæ cum succo apii. dosis est à 3. ij. vsque ad aur. duos: & sunt sanæ & expertæ. da cum aqua casei. hæc Mesue. B R A S. Hęc quantitas longè maior est apud nos quàm conueniat. satis enim est 3. j. exhibere, quæ etiam non mediocriter educit, cum sint efficacissimæ & vehementissimæ pilulæ in ægritudinibus atrabilaris: propter ea mirè competunt quartanæ febrî, duritiæ, ac dolori splenis, cancro, lepræ, & (vt comprehensim dicamus) omnibus atrabilaris morbis, idque potissimum faciunt cum materia fuerit exusta. Dic autem colendissime Senex, Lapidem lazuli quonam modo lauas? SENEX. Lapidem hunc, qui à Latinis cyaneus nuncupatur, in tenuissimum puluerè redigo, postea accepto lapideo mortariolo, hunc puluerem in iucio, & aquâ clarâ ac limpidâ superingero, mox pistillo in circulû ducto aquâ & puluerem simul cõmisceo, hocq; facio vehementi agitatione, postea permitto vt resideat, quo

facto hęc aquam abiicio, & aliam superingero, iterum vehementi agitatione commisceo, & idem facio, idque tertio efficio, postea loco clarę aquę Padanę accipio aquam rosaceam, & ter eodem ordine lauo, tuncque perfecta est huius lapidis lotio. **BRASA VO-**
L vs. Scito neque tres lotiones quādoq; neque quatuor esse satis, sed lotionē perfectam tūc esse depreheudes (quotquot præcesserint) quando neque color aliquis, neque sapor, neque odor in aqua remanet. hęcque tibi sit regula lauandi hunc lapidem, & alios similes, vt is est, qui Armenus nuncupatur. Abs te verò discere cupio cur Indę pilulę nuncupate sint. **SENEX.** Nonnulli putant id nomen sortitas esse, quia earum vsus potissimum est apud Indos: alii quia sal Indum recipiūt, & putant sal Indum esse nigrum sal, sed non haberi, longē decepti (vt tu superius ostendisti) quia antiquorum saccharum supra cannas cōcrescens, sal Indū est. **BR.** Fortē hinc nomen duxere, quia humores nigros & atros ac melancholicos educunt, qui Indis similes videntur. Quis hominum mentes scire potest, & primorum impositorum proposita? Notaq; confici has pilulas ex succo apii, quia eupatorii succus non est satis: sunt enim solum duę drachmę. hic verò apii succus apponitur, quia aperiendi vim habet: & cum
 simpli

simpliciter apiū dicitur, hortēse apium sumi debet. est verò hortense apium id, quod à nostris petroselinum nūc vulgò dicitur. Omnia ferè, quæ hanc compositionem ingrediūtur vim habent educendi atram bilem. Hiera picra addita est ad roborandum, & bilem crassam è ventriculo educēdum. Caryophylli ad roborandum. Colocynthis ob pituitosos humores & crassos addita est. Et quia ab abditiis membrorum partibus educit, sal Indū recipitur (cuius loco poni debet saccharū, vel etiam candum, quanuis à recentibus negetur) vt aptius pilulæ compaginentur. scitoq; omnia in puluerē redigēda esse & succis commiscenda, & pro hiera picra puluis ipse recipiendus est. Vfus sum his pilulis in flatu hypochondriaco, & mirè cōtulerunt. Nota tamen quòd impetu primo obesse videntur, postea sequēti die profunt: imò hic est ferè cōtinuus mos in hoc flatu, omnia medicamēta cum applicantur, obesse vel videri obesse: postea cum à medicamentis abstinetur, iuamēta sentiūtur. Deniq; pro his pilulis, & aliis, quæ succos recipiunt, notandū est, succos optimè depurandos esse & excoquēdos, quod nisi fiat, pilulæ breui mucidæ fiunt, & corrūpantur. Ad alia te conferas.

S E N E X.

EN illæ offerūtur, quas medici Arabicas *Pilule Arabice* vocant. **B R A.** Et de hoc nomine anceps *bica*.

sum, an quia ab Arabibus inuenta, an quia in Arabia sit frequens earum vsus, hoc nomē fortite sint, apud quem authorem inueniuntur? s. R. Apud Gilbertum Anglum, vbi agit de arthritide, & apud Nicolaum in suo vocato Antidotario. ex his verò conficiuntur:

Recipe Aloes	ʒ.	iiij.
Bryonia	}	ana ʒ. j.
Myrobalanorum citrin.		
Bellericorum		
Indorum		
Chebulorum		
Emblicorum		
Mastiches		
Diagridii		
Assari		
Rosarum		

Confice cum succo fœniculi, vel absinthii.

Croci	ʒ.	j.
Castorei	ʒ.	iiij.

Dicitq; Nicolaus has pilulas per centū annos perdurare, & valere. s. R. Longè decipitur: nā catapotia illa, quæ glutinosa non recipiunt, breui tēpore durare nō possūt, & quodāmodo lapidescunt, vel in puluerem rediguntur: itaq; earum vis euanescit, & nisi succi sint bene depurati & excocti, marcescunt. propterea dicimus Nicolaū decipi, & simpliciu vim ab his pilulis breui euanescere. s. R. Idem

Nic

Nicolaus has pilulas mirabiles facit, in quibus omnes humores mirifice purgare, & lætitiã inducere, trilitiamq; auferre, mentem acuerre, amissum visum reddere: imbecillem fortio- rem faciunt, auditum restaurant, memo- riam inferunt, scorodiniæ conueniunt, verti- gini hemicranicæ, oculos iuuant: dentes, gingi- uas, stomachũ, splenem, sonitui aurium suc- currunt: omnes humores in omnibus ætati- bus, in omnibus tẽporibus sine molestia in vi- ris & mulieribus purgant. B R A. Si hæc pilulæ tot habet vires, igitur medicamentis aliis nõ indigemus, vel saltem paucissimis: sed eas sin- gulatim per simplicia perpendamus, videa- musq; an in tota cõpositione tot adsint, quæ omnia hæc efficere possint. Aloe educit bilẽ, bryonia serosos humores, citrini myrobala- ni bilem, chebuli pituitam. Indi atram bilem educunt, & flauã præustam. Bellerici & em- blici educunt pituitam, & roborant cerebrũ, ac nervos. Diagridium bilem educit. Assa- rum, rosæ, matricis, crocus, & castoreũ mem- bra roborant, & vim auferunt fortibus me- dicamētis. s. e. Ergo ad omnia illa cõueniunt, quæ à Nicolao referuntur. B R A. Certum est quod dicis, si vnũquodq; secundum suã ope- rationẽ agat: sed puto nullũ esse hominẽ, qui tot indigeat semel: tamen sunt talis generis catapotia, vt absque molestia educant,

S E N E X.

Pilulæ sine quibus. **E**N pilulæ Sine quibus offeruntur. **B R A.** Nicolaus ob earum efficaciam eas Sine quibus esse nolo, vocauit: nam tantæ sunt efficaciam, quòd nullus sine illis esse deberet. nunc verò earum cõpositionem referto. **S E.** Hæc est quæ sequitur:

Recipe Aloes hepaticæ ablutæ & odoriferæ
3. xiiij.

Myrobal.citrinorũ

Bellericorum

Chebulorum

Indorum

Emblicorum

Rhabarbari

Mastiches

Absinthii

Rosarum

Violarum

Senæ

Agarici

Cuscutæ

añ.

3.

j.

Temperentur cum succo fœniculi, Scammonii bene triti & puluerizati 3. vj. & β. Ita verò admisceatur, vt puluis scammonii per pãnum cum ipso succo sit expressus, & sit tanta succi quantitas, quæ ad cõfectionem pilularum satis sit. postea inunge manus oleo violaceo vel communi abluto, & reformentur pilu

pilulæ in modum ciceris. BRAS. Nos in ci-
 ceris modum nō paramus, sed tres vel quin-
 que pro singula drachma conficimus. purgāt
 humores, qui sunt in superioribus corporis
 partibus, & propriè conueniunt suffusioni-
 bus, obscuritatibus, & caliginibus oculorum:
 purgantque mirè caput à pituita, bile, & atra-
 bile, visumq; custodiant ab omnibus prauis
 humoribus. quanuis medicus quidam noster
 Ferrariensis apprimè excretur has pilulas:
 nam, vt inquit, cum lippitudinē nōnunquam
 pateretur, his pilulis voratis plurimū cre-
 uit. Sed non animaduertit ipse, non præcef-
 fisse totius corporis purgationem, non venæ
 sectionem, neque humoris præparationem,
 morbusque in augmēto vniuersali erat. Ad-
 deque, tantam copiam non insumpisse, quæ
 materias in capite existentes ad infernas par-
 tes deducere potuisset, sed à capite solū ad
 oculos. His etiam conferunt, qui iliacum do-
 lorem patiuntur: & aurium dolorem sanare
 solent, si drachma insumatur, non cum ouo,
 vt Nicolaus dicit, vel farinata, sed simpliciter
 deglutita. SEN. Igitur omnes humores edu-
 cunt? BRAS. Educunt omnes prauos. SEN.
 Si aliquis non indigeret nisi vnius humoris
 euacuatione, quid tunc agendum esset? BRAS.
 Illa addere oportet vel augere, quæ hunc hu-
 morem euacuāt. Sed posteaquam huc inter-

loquendum venimus, non erit ab re, quibus additis id fiet, ostendere. Si bilem per hæc catapotia euacuare sit opus, aloem augere oportet, & citrinos myrobalanos ac rhubarbarum, præsertim si sit crassa bilis. si verò pituita euacuatione indiguerit, agaricum augeamus & chebulos myrobalanos. Si atra bilis sit purganda, senam auge, & Indos myrobalanos.

SEN. Nonne perfectius esset his simplicibus vi absque compositione, quæ peccantes humores educunt? **BRA.** Hoc est, hoc, inquam, de quo conqueror, de quo continuò exclaimo, vt medici simplicium cognitionem habeant, & cõponendi artem addiscant, & nunquam compositis vtantur, sed statim simplicia miscere iubeant, cum illis indigent.

SEN. Hæ igitur pilulæ ex tua regula diu perdurare non possunt. **BRA.** In hoc dubitas tu, qui iam antiquatus es in arte? Omnino citò pereunt, quia nihil glutinosi recipiunt, quod vim puluerum seruet: nam omnia in puluerè redigenda sunt, & commiscenda succo: & cum succus per stamineum, vt vocant, vel pannu purior redditur, simul exprimat scammonium.

SEN. Dubium est apud pharmacopolas, an scammonium pilulas ingredi debeat in tenuissimum puluerem, vel in crassum redactum. **BRA.** Cur in hoc ambigunt? **SEN.** Quia scammonium venenosum est, & stomacho

cho nociuum: si in puluerē redigatur, stoma-
 chi rugositates, & insensibiles meatus ingre-
 di posset, & deinde in his locis permanēs gra-
 uia symptomata inducere. **B R A.** Si quis scam-
 monium acciperet in puluerem redactum, &
 alicui compositioni non mistum, sed vel ex vi-
 no, vel ex iure infumeret, hæc fortè sympto-
 mata contingere possent. At cū in pilulas
 conformatur, multa habet simul commista,
 & in tota compositione non est amplius pul-
 uis, sed crassius quoddā corpus, & cū à ven-
 triculi calore eliquatur, in puluerem non re-
 ducitur: sed in substantiam quandam liqui-
 dam. **S E.** Tamen recentes pharmacopœ in
 suis compositionibus nunquam scammoniū
 ponunt, sed loco eius præparato scammonio
 vtuntur, quod diagridium vocant: præparāt
 verò in cotoneo pomo. **B R A.** Optarim ego
 vbi vel ab Arabibus in suis cōpositionibus,
 vel à Nicolao, vel à Græcis scammonium sim-
 pliciter dicitur, scammonium non præpara-
 tum recipiendū esse: nam cū Arabes & Bar-
 bari de præparato loquuntur, semper diagri-
 dium dicunt, & Græci *σκαμμόνιον τὸ παρα-
 σκευασμένον ἐν κυδωνίῳ*. Scammoniū præ-
 paratū dicunt in cydonio, quo tamen in suis
 compositionibus rarò vtuntur. **S E.** Putabam
 præparationem istam esse nouum inuētum.
B R A. Quomodo nouū, si Galenus lib. primo
 de

de Alimentorum facultatibus in cotoneo pomo parare docet? vnumque mirum videtur, quòd ipse præbet comedendum cotoneum, SEN. A nobis tamè venenosum putatur. BRA. Imò Galenus eodem loco dicere videtur absque stomachi subuersione educere. Adest & alter præparandi modus in sartagine ex oleo amygdalarum dulcium, SEN. Necessariumne est pro his pilulis cõficiendis manus ex oleo, vel violaceo, vel communi abluto inungere? BRA S. Ad vim pilularum nihil facit, sed tantum conuenit, vt facilius in perfectiorem rotunditatem redigantur. Nunc ad alia trãseamus, quoniam ostendere ad quid singula valeant simplicia, superfluum videtur.

S E N E X.

Pilula de fumo terræ. **I**gitur ad pilulas de fumo terræ accedamus, BRA. Quæ nam de fumo terræ? SEN. Illæ, quæ ab Auicenna lib. 1111. Fen. VII. in curatione scabiei atque pruritus, in hunc modum describuntur,

Recipe Myrobalanorum	} añ.	3.	v.
citrinorum			
Chebulorum			
Nigrorum			
Aloes		3.	vij.
Scammonii		3.	v.

Confice absq; cessatione cum aqua fumi terræ, & fiant pilulæ. BRA. Neque istæ diu perdura

durare possunt, quoniam nihil recipiunt glutinosi. scito tamen facta miscella ex pulueribus & succo relinquenda esse, ut exiccantur in umbra. postea iterum in puluerem redigantur, & exiccantur in umbra, idque ter fiat: nam hoc modo diutius perdurare possunt. Sunt pilulæ imbecilles: dari non possunt in minori copia, quàm quatuor scrupuli. Educunt humores biliosos, mordicantes, acutos, pituitam falsam, & omnes adustos, qui pruritum faciunt & scabiem: tamen non est tanta perfectio in his pilulis, quin aliæ sint potentiores etiam in hac intentione, quas ingrediuntur fena, epithymum, polypodium, helleborus niger, præter illa, quæ superius in pilulis de fumo terræ ingrediuntur.

SENE X.

CVM de his satis dictum putes, ad pilulas *Pilula de de Agarico* descendamus. **B R A.** Suntne *Agarico.* ex puro agarico? **S E.** Non, quoniam opus est ex his saltem temperentur, quæ agaricum corrigunt. **B R A.** Antiqui nulla correctione utebantur, sed agaricum simpliciter, vel propinandum, vel deglutendum exhibebant: & nos impræsentiarum simpliciter agaricum præbimus, & mirè proficit: tamen compositionem illam tuam de agarico ediscere libet. **S E.** Hac est:

Recipe Agarici	} añ.	3.	iij.
Mastiches			
			Radic

Radicis liliicœlestis	} añ.	3.	j.
Prasii			
Turbith		3.	v.
Hieræ picræ		3.	iiij.
Colocynthidis	} añ.		
Sarcocollæ		3.	ij.
Croci		3.	j.

Confice cum robur. nos tamen id seruamus, ut agarici loco semper agaricum trochiscatum ponamus, quia agaricum ita confectum habet suam malitiam emendatam. **B R A.** Nô adest tanta malitia in agarico, quàm tu putas. Verùm has pilulas considerans, non videntur esse de agarico nuncupandæ, sed potius de turbith, cùm in maiori copia hâc compositionem ingrediatur, quàm alia, tamen si vel tibi, vel alii ita nuncupari placeat, digladiari nolim. Dic verò quis sit harum pilularum author? **S E N.** Avicenna lib. 111. Fen decima, tractatu primo, cap. XL. & Mesue in cap. de asthma. **B R.** Avicenna videtur quodam modo à tua compositione varius. nam hoc modo describit:

Recipe Agarici partes tres
 Radicis liliij
 Prasii } añ. partem vnam.
 Turbith }
 Hieræ picræ } partes quinque
 Pul } partes quatuor

Pulpæ colocynthidis } añ. 3. j.
 Sarcocollæ }

Conficiantur cum robur. Vnum est, quo hęc descriptionem vanā esse ostendere possum.
 SEN. Quodnam? BRA. Omnium simplicium pondera indistinctē ponit per partes, colocynthida verò & sarcocollā determinat, quia drachmam vnā ponit: possent autem illę partes tres, vel quatuor esse maiores, vel minores, colocynthis verò & sarcocolla semper habebunt idem pondus, quod absurdum videtur. SEN. In his Auicennę solūm deest mastiche: & colocynthis atq; sarcocolla in tua descriptione sunt 3. ij. in hac autem Auicennę sunt drachma vna. Illa præterea compositio, quæ à Mesue scripta est, cum his non conuenit, nisi in aliquibus. Est verò in illa parte, in qua loquitur de Asthmate. Et hæc est eius compositio pilularum de agarico, quarum ipse, vt dicit, inuentor fuit, quæ pectus & pulmonem mundificant, & asthmati ac tussi antiquæ conueniunt. Ita verò dicit:

Recipe Agarici 3. vj.
 Ireos } añ. 3. j.
 Prasii }
 Turbith } añ. 3. viij.
 Hieræ picræ }
 Colocynthidis } añ. 3. iiij.
 Sarcocollæ }

Myrrę

Myrrhæ

3. ij.

Confice cum rob:& dofis earum fit drachmę
 duæ: tamen drachma vna fatis est, vel saltem
 quatuor scrupuli. **S E N.** Video magnam esse
 in pondere differentiã, **B R A.** Imò & hic ad-
 ditur myrrha, quæ in illis non est, quæ sunt
 apud Auicennã. **S E N.** Et in nostris adest ma-
 stix. In vno autẽ dubitamus, quia Auicenna
 accipit lilii radices, Mesue verò radices ireos:
 nos verò in nostra cõpositione habemus, ra-
 dicis lilii cœlestis, & accipimus radices ireos.
B R. Scito vulgare lilium, & irim pectori con-
 ferre & asthmati: tamẽ quia in his pilulis edu-
 ctio expetitur, & lilium non educit, iris ve-
 rò educit: propterea laudo, vt iridis radices
 hanc compositionem ingrediantur, & vbi-
 lium dicit, irim intelligas: sed tuã descrip-
 tionem (vt video) à Mesue accepisti vbi de pilu-
 lis agit. **S E.** Accepi. **B R.** Cur non dicebas? **S E.**
 Te hoc scire supponebam. **B R.** Non est opus
 supponere, sed mens sua aperienda est, vt de-
 cernere possimus an alii pharmacopolæ ean-
 dem cõpositionem sequantur, & re vera om-
 nes istã paratã seruãt, quæ materias crassas
 à capite mirè trahit, & à pectore. Verũ & Se-
 rapio vnã quandam descriptionẽ habet pilu-
 larũ de agarico, quæ ab his nõ longè differt.
S E. Quæ nam est? **B R A.** Illa, quam vocat pi-
 lularũ, quæ abstergunt pectus, ita confectæ:

Recipe

Recipe Agarici

Turbith	} ana	3. iiij.	Pilula pe- ctus abster- gentes.
Myrrhæ			
Radiciſ lili cœleſtis	} ana	3. j.	
Præſſii			
Hieræ		3. iiij.	
Colocynthidis	} ana	3. ij.	
Sarcocollæ			

Terantur & cribellentur, & cõficiantur cum rob vel iuleb. s. e. Mihi eedem eſſe ferè videntur: in ſolo pondere differunt. Sed vbi ſunt apud hunc authorem? B. R. In ſuo Antidotario: tamè non vocat illas pilulas de agarico, ſed pilulas abſtergentes pectus: imò poſt hãc compositionem quandam habet, quam pilulas de agarico nuncupat, quæ ab hac prædicta multum differt. s. e. Ne quicquã præmittamus, refer pilulas iſtas Serapionis de Agarico nuncupatas. B. R. Libenter id faciam. In primis verò teſcire velim, ad obſtructiones aperiendas à Serapione dari ex camelarum lacte, & hydropé ſoluere, ac iecori valde conferre.

Recipe Epithymi

Aloes	} ana	3. vj.
Agarici		
Scammonii		3. iiij.
Petroſelini	}	
Aniſi		

Seseleos;
Seminis apii
Dauci

} ana 3. ij.

Non exprimit deinde Serapio ex quo liquore conficiendæ sunt. *S E.* Nihil habent cum nostris de Agarico pilulis. *B R A.* Saltem parum habent. Nunc ad illas, quæ in communi usu sunt, redeamus, quæ ratione simplicium ingredientium, omnes humores educere aptæ sunt, potissimum verò biliosos & pituitosos. Omnia in puluerem redigenda sunt, deinde in mortariolo sapæ miscenda, & adeò commiscenda, ut corpus vnum fiat neque molle neque durum. Ratione sapæ, quæ non nihil habet glutinosi, diutius perdurare possunt, quam illæ, quæ vel ex vino, vel aqua, vel succo aliquo conformantur. *SENE X.*

*Pilulæ aureæ
re.c.*

Hic Aureæ pilulæ sedem suam nactæ sunt. *B R.* In omni pilulari genere nullæ sunt quæ tormina minus inducant, & naturam minus lacestant istis: quanuis sint in educendo vehementes, imò aliis multis vehementiores. Earum verò compositio in medium afferatur. *S B N.* Hæc est, quæ sequitur, ex Nicolao accepta:

Recipe Aloes
Diagridii
Rosarum
Seminis

} ana 3. v.
} ana 3. ij. β.

Anis

Anisorum	} ana 3. j. β.
Seminis sceniculi	
Croci	} ana 3. j.
Interioris colocynthidis	
Mastiches	

Informetur in modum ciceris cum aqua infusionis tragacanthi: dentur in sero noue vel vndecim, cum mulsâ aut cum vino. Nos autem hoc pondus non sequimur, sed drachmâ vnam damus, vel scrupulos duos, & tres pilulas cōficimus, vel quinque, vel vnam, vel duas vt sumentibus placet: non enim de numero pari vel impari curamus, modò res ipsa ex integro pondere sumatur. *BRAS.* Et quæ cura adhibenda est numero, cum nec lupus numerum curet? tamen quantò pauciores sunt, tantò diutius cōmorantur in vetriculo: quia plures ex vna drachma facilius liquefcunt, quàm vna sola. sunt ad vnguem moderata catapotia, quibus lubentissimè vtor, cum à capite materias crassas, & etiâ tenues, biliosas atque pituitosas educere volo: omnibus conueniunt sensibus, & potissimùm visui: iecori conferunt ac vetriculo, & flatus mirè expellunt. nulla est apud recentes (ex magnis) tutior compositio ista: nam & si diagridiū recipiat & interiorem colocynthidis partem, ab aliis tamen sex rebus moderatur, & aloe ipsa vetriculo conducit, & vim fortium medi-

camentorum reprimat. Venetiis nonnulli has pilulas seruant Nicolai more factas, nec totius compositionis globum conficiunt: quod fortè malum nõ est, quia tragacanthũ etiam in tam parua massa totius cõpositionis vim seruare potest. s. E. Quid intelligis per interio rem colocynthidis partem? B. R. Miror cur in hoc dubites. s. E. Non est mirandum, quoniã nonnulli & semina & interiorem pulpã intelligunt. B. R. Sola pulpa & caro huius syluestris cucurbitæ accipienda est, quanuis & semina ipsa educant. Apud antiquos enim cum de interiori colocynthidis parte sermo fit, pulpã semper intelligunt: imò & ipse Mesue in trochiscis Alãdaal, colocynthim seminibus purgandam esse iubet. s. E. Et ego eram huius sententiæ, neq; vnquam in tali compositione recepi semina. B. R. Rectè fecisti. s. E. Hoc etiã silentio prætereundũ non est, nonnullos pharmacopolas pro aureis nuncupatis pilulis, eas, quas de turbith vocat Mesue, paratas habere, & quas recentes turbitharas nuncupant, & aureæ Mesuæ dicuntur. B. R. Errant mirè: verũm ne compositionem istam prætereamus, eam referas. s. E. N. Hæc est:

Recipe Turbith boni	3.	xvi.
Aloes	3.	j. β.
Mastiches	} ana	3.
Rosarum		
		Myrob

Myrobalanorum citrinorum ʒ. x.

Croci ʒ. iij.

Confice cum succo absinthii. **B R A S A.** Et hæc quoque pilulæ vehementes sunt & minus correctæ veris Nicolai Aureis: nam tormina inducunt, quæ ob turbith solam cõtingere putamus, cum reliqua simplicia potentiam habeant reprimendi vim fortium medicamentorum. **S E.** Ad Aureas Nicolai redeantes, in ipsis vnum addo, quod & à multis additur pharmacopolis, quãuis à Nicolao dictum non sit. **B R.** Quid hoc est? **S E.** Addo dupluni scammonii. **B R.** Cur id facis? **S E.** Vt vehementius educant, alioqui sunt imbecillioris potentie. **B R.** Hoc absurdum videtur, & à nemine sani capitis faciendum: nam potius augendum est pondus totius cõpositionis: & si non es contentus integra drachma, scrupulos quatuor exhibe, aut quinque si opus est: puto etiam omnes pharmacopolas non augere scammonium, ut tu facis. **S E.** Maior pars auget. **B R A.** Hæc est causa, cur quandoque vehementer educant, quandoque ineptius, ut à diuersis pharmacopolis accipiuntur. Suaderem verò omnes pharmacopolas Nicolai compositionem præcise parare, & nihil augere: nã drachma ex illis egregiè educit. Notaque has pilulas diu perdurare, & eandem virtutem seruare, quia ex decoctione vel infusione tra-

gacanthi conficiuntur, quæ glutinosa est, & apta vim simplicium eas ingredientium diſſeruare. Ita verò fieri debent: omnia in puluerem redigantur, & optimè commiſceantur, & in vnum globum coaceruentur. **S E N.** Tamen ratione tragacanthi duriffimæ efficiuntur, & ferè lapideæ. **B R A S.** Id verum eſt: ſed cum ſtatim humilitatem ſentiunt, liqueſcunt. Idemque in ventriculo faciunt, & ob tragacanthi lentorem, ſimplicium vis ſeruatur: quod aquæ facere non poſſunt, vel ſucci. Tamen à pharmacopolis impræſentiarum maior pars pilularum ex melle roſato conficitur, quod vt in omnibus non probo, ita nõ improbo. Hæc compoſitio ratione aloeſilem educit, & pituitam: ratione diagridii bilem, & hoc facit à remotis partibus, vnde & à capite educunt, atque iuncturis. **S B.** Ab aliis igitur membris, quàm à capite educere poſſunt? **B R A.** Quis ambigit? ventriculum purgant, & bilé ab omni corporis parte tam ſuperna quàm inferna educunt. Renes, & iecur expurgant, ac obſtructos aperiunt: & ſi qui frigidi humores in ventriculo ſcotodiniã fecerint, eos educunt, & hominem à tali affectione liberant: coctionem adiuuant, frigidos humores expellentes, qui illam impediabant, & ventriculum vnà calefaciunt. Colocynthis pituitam educit, & glutinosos hum

humores, quos à remotis partibus trahit. Rosę etiam humores aquosos educunt, & reprimunt vim fortium medicamentorum. Anisum, fœniculi, crocus; mastiche corporis membra roborant, vimque demunt fortioribus medicamentis: & anisum ac fœniculi flatus excluunt atque expellunt. Nihil in ipsis adest, quod propriè atram bilem reprimat vel educat. s. e. Cur dicunt has pilulas potius à capite educere, quàm ab aliis partibus? B R. Imò & ab aliis partibus educunt, ratione colocynthidis & diagridii: tamen facilius est à capite educere, quàm ab aliis partibus à iecore & ventriculo remotioribus, & hoc est ob situm: nam materiæ facilius descendunt, & medicamentorum vapores facilius ascendunt. s. e. Cur hæ potius vesperi dantur cum mulsa, aut cum vino? B R. A. Supponit hic author, quòd propriè purgent caput: illa verò medicamenta, quæ caput purgant, solèt post cœnam à recentibus exhiberi, vt medicamentorum vis à vaporibus ciborum in caput deferatur: nihil verò est quod magis petat caput, vino, vel rara sunt: propterea cum vino exhibet, vel cum mulsa, quia & ipsa aliquo modo vaporosa est. tamen & illa, quæ pro capite dantur, ieiuno atque vacuo stomacho dari possunt: nobis enim magis placet, vt summo mane accipiatur, & is, qui accipit,

vnushoræ spatio dormiat, adeò vt in actum redigantur. Nos his pilulis vtimur pro medicameto quandoq; in materia turgida, & mirè conferunt: nihilq; refert, vel ex vino accipiantur, vel ex mulsâ, vel simpliciter trāsglutiantur. hoc autè tertio modo diutius in ventriculo morantur, quàm si liquidæ rei mistæ sint, cum ex liquore facilius & breuius à ventriculo auferantur. In summa verò hæc catapotia sunt valde vtilia & excellètia, quibus si nō nihil addatur quod vim habeat educendi atram bilé, ad omnes humores, & ad omnia corporis membra erunt & aptissima & facillima.

S E N E X.

Pilulæ Cochlearia.

Pilulæ Cochlearia huc veniunt consideranda. **B R.** In his pilulis obseruauit longè diuersos esse pharmacopolas. **S E.** Propter quid diuersos? & in qua re? **B R.** Et in pondere, & in ipsis simplicibus. **S E.** Ego semper compositionem illam parauit, quæ apud Rhasim est in vij. ad Almanforem, vbi de hemicranea agit, atque cephalea. **B R. A.** Quænam est hæc compositio? Nunc referam:

Recipe Pulueris picræ	3.		x.
Colocynthidis	3.	ij. & tertiam.	
Scammonii	3.	ij.	β.
Turbith		} ana	3. v.
Stœchados			

Misce, & fiant pilulæ ex his, & sint doses decem

cem. B R A. Ex his non habetur ex quo liquore, vel ex quo eclegmate conficiantur. S E N. Quia hoc non magnificat. B R. Id etiam valde obscurum mihi videtur, & sint doses decem. S E. Hoc ita intelligo, conficienda esse catapotia in modum ciceris, & dosim esse decem. B R A. Puto decem in pōdere esse drachmam vnam, vel etiam excedere: de his verò catapotis, nunquam excedere drachmam. Tamen scito, & horum catapotiorum genus esse valde incorrectum, & tormina in toto inferiori ventre progignere: propterea eo rarò vel nunquã vtor: sed omnes Ferrariæ hanc compositionem non sequuntur. nam multi Nicolai compositionem conficiunt. S E. Nos semper hanc paratam seruauimus. illa verò Nicolai quænam est? B R. Hæc, quam dicit esse Galeni compositionem, & probatam ad hemicraneam, dolorem stomachi, & ilii.

Recipe Aloes

Abinthii

Pulpæ colocynthidis

Scammonii

} æquale pondus.

Mastiches dimidium vnus prædictorum.

Cōfice cum succo fœniculi, vel absinthii, vel solatri, & fac pilulas. dentur secundum quantitatem virtutis. Hoc mirum videtur dicere, fœniculi, absinthii, vel solatri: nam hoc est ac si dictum sit conficere cum calida re, vel cum

frigida: sed simpliciter vel frigidam accipere debuisset, vt calida simplicia quodam modo temperaret: vel sola calida numerare debuisset, vt ventriculus ex ipsis roboraretur. Hæc est illa cochiarum compositio, quam multi parant ex Nicolao: quamuis alii Nicolaũ referant, tamen diuersam compositionem in pondere sequuntur. s. e. Quam? B. R. Hanc que sequitur:

Recipe Aloes

Scammonii præparati	} ana	3. ij.
Absinthii		
Mastiches		
Colocynthidis		3. β.

Conficiantur cum succo absinthii. s. e. Videntur etiam differre in simplicibus, & non in solo pondere. nempe hieram non accipiunt, neque turbit. B. R. A. Mesue ipse in eo capite in quo agit de soda frigida, descriptionem quandam habere videtur pilularũ, quas ipse cochias vocari dicit, à Mahumeth filio Zachariæ: sed à Mesue eodem loco vnum dicitur, quod non parũ absurdum videtur, scilicet ipsas esse in virtute hieræ, & hieræ nobilitatem habere. Verũ illis consideratis, neque virtutem hieræ, neque nobilitatem habent: intelligo semper cum simpliciter ab his authoribus hiera dicitur, illam simplicẽ vulgatã Galeni hierã. equidem dici posset habe-

re virtutem hieræ, id est, sacri medicamenti ad euacuandas materias, quæ in capite sunt: cõstat verò esse vehementissimas pilulas, & parũ correctas, quæ tormina pariũt. s. e. n. In quo differt hæc cõpositio ab illa Rhafis, quã nos paratã seruamus? BR. In pondere, vt percipio. etenim hæc est Mesuæ compositio:

Recipe Pulueris hieræ	3.	xx.
Interioris colocynthidis	3	vj. ß.
In alio codice habetur,		
Trochiscorum alandaal	3.	vij.
Scammonii cocti in cydonio	3.	v.
Stœchados	} ana	3. x.
Turbith		

Fiant pilulæ, quarum dosis sit à 3. ij. vsque ad 3. ij. ß. s. e. n. Hæc dosis est nimis ampla. BR. Imò & quæ præter tormina,alui profluuium inducere posset. drachma sola satis est. hæc pilulæ sunt nimis vehementes, & non correctæ: nam sola hiera & stœchas tanta non sunt, vt colocynthidis, scammonii & turbith vim cõfringere possint. nec refert quòd trochisci alandaal colocynthidis loco accipiantur, & scãmoniũ in cydonio decoctũ sit: quoniã adhuc vis quædã venenosa in ipsis seruatur, & nihil adest qđ turbith medicamentosam vim reprimat. In illis idẽ intelligo quas ex 9. Rhafis ad Almãforẽ adduxisti: nam & illæ tormina faciunt, atq; peruersionẽ. Nõ deest apud eundem

eundem Mesuē alia compositio, cū agit de soda frigida ex aggregatiōe cholerae & phlegmatis, quam Galeno attribuit: & eadem est cum illa Nicolai, in mastiches pōdere solūm differēs, quia Nicolaus ponit dimidium, Mesue æquale pondus. Ita enim dicit Mesue: Galeni confectio pilularum cochiarum confertium sodæ permixtæ, & mundificantium stomachum, & caput, & instrumenta visus.

Recipe Aloes

Scammonii cocti in cydonio

Interioris colocynthidis

Mastiches

Abinthii

} añ. partes
æquales.

Confice cum expressione solatri, vel endiuic. dosis earū est à 3. j. vsque ad 3. j. β. s. e. Cū apud te correctæ nō sint, possunt ne corrigi? BR. Et quis ambigit? s. e. Quomodo? B. R. Gūmi genera addentes, zingiber, rosas, & illa, quæ reprimunt vim fortium medicamentorum. s. e. Nisi graue tibi sit, hanc compositionē, vt tibi videtur, moderatam in ordinē dispone. BR. Hunc laborē non recuso. Cū verò maior pharmacopolarum pars Rhafis cochias paratas seruent, illas in ordinem disponemus, atque emendabimus. Illas igitur in hunc modum conficiendas voluerim:

Recipe Pulueris hieræ picræ

3. x.

Colocynthidis

3

ijj.

β.

Scam

Scammonii	3.	ij.	β.
Turbith	3.		β.
Bdellii	}	ana	3.
Stœchados			
Mastiches			
Dauci			
Galangæ			
Seminis fœniculi			
Zingiberis			
Gummi Arabici		j.	

Misce, & ex melle rosato conformetur globus, ex quo deinde conficiantur pilulæ, quarum dosis est à 3. j. vsque ad 3. iij. s. E. N. Putasne à capite educere, si ita cõfectæ sint? B. R. Quidni? nã à longinquiorebus corporis partibus trahunt colocynthis, scammonium, & turbith. s. E. Vbi reperiuntur compositiones istæ & Nicolai & Mesuæ apud Galenũ: B. R. A. Adde & Serapionem pilulas quasdam cochias referre ex Galeno. s. E. Qualésnam? B. R. Illas Mesuæ, vt video. nam dicit: pilulæ Galeni, quæ nominantur cochix.

Recipe Colocynthidis	}	ana partes æ-
Mastiches		
Aloes		
Absinthii, vel eius fucci		
Scammonii		

Confice cum aqua solatri. dosis est 3. j. s. E. Ne cessarium igitur est, vt ex aliquo Galeni lib.

accep

acceptæ sint. B R. Nunquã apud Gal. de his pilulis factã menciónem inuenire potuimus. fortè hi authores librũ aliquem Galeno adscriptum habuere, è quo hæc cõpositio accepta est: sicuti impræsentiarũ libellus quidã circũ fertur inscriptus, Galeni receptariũ: cum tamẽ Galeni nõ sit: imò cõplures vanissimas cõpositiones cõtinet. SE. Vnde nomẽ sortitæ sũt hæ cochix pilulæ? B R. A. Recentiores inquiũt à coccos dici, quod Græcè significat caput, quoniã caput nirisicè expurgant: sed vnde hoc acceperint, ignoramus. nã coccos apud Græcos, & coccum significat, & granum. Ita fortè dictæ sunt, quia in granorum ciceris modum conformari debent. Vel per excellentiam dicuntur cocciæ, quasi pilulæ, quia Græci vocant pilulas *κατακόττια*, & *κόννια*: tunc verò per duplex cc scribendæ sunt, & absq; aspiratione. Scito autem hanc compositionem hieram picram recipere, quæ pituitã & bilem educit, sed à propinquis partibus: colocynthidẽ verò recipit, quæ & pituitã & crassos humores, ac glutinosos à remotis partibus conuehit, & scammoniũ bilẽ flauam. Tarbith verò à remotis partibus crassos etiam humores ducit, atq; pituitosas: stecchas tantũmodo additur ex his, quæ vim habent fortioribus medicamētis frena impone retamẽ & atram bilem, ac pituitã cõmouere

atque

atq; educere creditur. Nos rarissimè his cata-
potiis vtimur : & deinceps nunquã vtar, nisi
præscripto modo paratas seruaueris. *SE. Au-*
diui nōnullos, qui palàm profitebātur, hanc
Rhasis cōpositionē à Gal. fonte emanasse. BR.
Lōgè decipiuntur, cū quia apud Galenum
nusquã reperiatur, tum quia Galenus nō no-
uit turbith, saltem solo hoc ipso nomine. De
his verò satis dicta sint. *SE NEX.*

Aggregatiuæ pilulæ amplius differri nō
possunt, sed huc cito pede currunt. *BR. Pilulæ Ag-*
gregatiuæ.
Cū plures sint aggregatarū pilularū cō-
positiones, id primò abs te petere decreui-
mus, vt illam dicas quam sequeris, & paratā
seruas. *SE NEX.* Tres sunt apud Mesuen sub
hoc nomine aggregatiuum, compositiones,
quarum vna dicitur pilulæ aggregatiuæ ex
inventione nostra, hanc seruo paratam. Ma-
iores verò & minores nuncupatæ aggregati-
uæ, in vsu non sunt. *BR A.* Imò non pauci phar-
macopolæ & Ferrariæ, & Venetiis, & Romæ,
& Neapoli maioribus aggregatiuis vtun-
tur, & paratas seruant. *SE N.* Tu verò quas cæ-
teris præfers? *BR A S A VO L.* Maiores non de-
spicio, sed ipsis illas præfero, quæ ex inuen-
tione Mesuæ dicuntur, & quas tu parare con-
sueuisti: nam humores omnes prauos edu-
cūt, & antiquis febribus conferūt, & his, quæ
ex diuersis humoribus progignuntur, omni-
bus

bus capitis ægritudinibus, ventriculi, iecoris, & in summa omnium membrorum conducunt, vt hinc meritò aggregatiuarum nomé fortita sint: tum quia vniuscuiusq; generis prauos humores educūt, tum quia ab omnibus membris, tum quia omni ægritudini cōferunt. Plerunq; ad nos rustici accedunt pro suis ægris medicamenta purgantia expetentes: tamen adeò ignari sunt, vt nec morbum, ne symptoma vnum referre sciāt, vt opus sit medicum vaticinari. In hoc casu plerunq; indico vt has pilulas accipiant: nempe omni ægritudini conueniūt, ab omni membro educunt, & cuiusuis generis prauos humores. Tu verò earum compositionem in ordinem referas. *SEN.* Id lubenter efficiam:

Recipe Myrobalanorum

citrinorum

} ana 3. iij.

Raued sceni

Succi eupatorii

Succi absinthii

} ana 3. ij.

Scammonii cocti in cydonio

3. v.

Chebulorum

Indorum

Agarici

Colocynthidis

Polypodii

Turbith

Aloes

} ana 3. ij.

} ana 3. vj.

Masti

Mastiches	}	ana	3.	j.
Rosarum				
Salis gemmæ				
Epithymi				
Anisorum				
Zingiberis				

Electuarii rosarum quantum sufficit ad aggregationem. Fiant pilulæ crassæ. dosis est 3. j. vel 3. j. β. BR. Hæc catapotia multis nobilitate præferuntur, & optimè emendata sunt: nam absque difficultate educunt, & absque torminibus: si ea considerare tentes, simplicia recipiunt, quæ omne genus humoris educere possunt, & ab omni corporis parte, tam longinqua, quàm proxima: nullamq; recipit simplex catharticum, cui illa, quæ suâ vim corrigunt, non addantur. Nota verò succos illos, qui cõpositione ingrediuntur, esse integrè excoquendos, & depurandos: alioqui cõpositione citò mucidâ redderèt, imò ocysimè, nisi esset electuariû rosatum. SE. Si hyeme cõpositionem istam parare voluerim, de succis quomodo efficiam? BRASA. Absinthii succus, & in profunda hyeme haberi potest. si autem succum illum integrè absinthii ætatis habere studeas, qui in mense Maii exprimi potest, eo tempore absinthium tere, & in torculari exprime per linteum: itaq; expressum serua, aliter non depurando. Seruandi verò modus

est, succum in vesicam condere, & Soli exponere: nam si depurare volueris, vt solæ tenues partes & aquæ permaneant, à solari- bus radiis aquositas illa tenuis dissolueretur, & euanesceret. quod contingere non potest, si crassum simul & tenue mita sint. Et si tibi vesica non placuerit, serua in phiala, vel in vitreo vase: tamen & hic succus excoqui posset, & depurari, & ita seruari. At si copiam harum pilularum in mense Maio parare tentes, quæ tuæ officinæ per annum satis sit, recentes succos bene depura, ne confectus globus mucidus fiat. Ita verò compositio deducenda est: omnia prius in puluerem redigenda sunt, quibus datum est in puluerem redigi, & in puluerem tenuissimum, idq; effeceris & in colocynthide & in turbit: deinde omnia cum succis bene commisce. denique cum ex succis omnia in vnum corpus redigi nō possint, adde electuarium rosatū, ex quo & pulueribus, ac succis globum cōficcito, quem ad vsus seruare oportet. *SE.* Nōnulli sunt, qui has pilulas cōformāt ex electuario de succo rosarum. alii ex melle rosato. *BR.* Hi omnes errāt, sed illi minus, qui ex electuario de succo rosarum conficiunt. Etenim alias à nobis dictū est, quando in compositis Mesuæ medicamentis aliqua compositio recipitur, quæ diuerso modo ab authoribus fiat, semper illa

accipi debet, quæ à Mesue edocetur. Vnde & huius generis pilulæ ex electuario rosato Mesue confici debent. s. n. Nonne intelligis per electuarium rosatum Mesue id, quod ab eodem autore ita conficitur?

℞. Succi rosarum rub. completarum lib. iiii. *Electuariū*

Zucchari taberzet lib j. *β. rosatum..*

Tereniabim puri & recentis ℥. i. vj.

Scammonii Antiocheni ℥. j. β.

Coquantur omnia cum facilitate super igne, qui sit sicut candelæ, quousque habeat spissitudinem mellis: deinde eice super illud,

Trochiscorum de spodio ℥. j.

Gallæ } ana 3. ij.

Croci } ana 3. ij.

Trochiscorum de berberis 3. iiii.

Repone in vas vitreum. B R A. Hoc intelligo. s. n. Semper in mea officina habui has pilulas ex hoc electuario confectas. B R. Et id cõuenit: nescimusq; ob quam causam alii pharmacopolæ rem aliam accipiant, quàm à Mesue dictum sit. s. n. Arbitror causam esse auaritiam ipsam, quando ob impensam moschatam gallã parare nolunt. B R. Quid hoc ad eos? ægri iuste persoluant medicamenta, ipsaque sint perfecte concinnata, & nihil in ipsis desit. In his igitur pilulis electuariū rosatū Mesue accipiatur, & nõ illud Nicolai, sicut que talis generis, vt diu perdurare possint.

nam electuariū rosatum recipiunt, quod diu
 perdurare potest: nam glutinosum quodam
 modo est, & vim simplicium in puluerē reda-
 ctorum seruare potest. Ferrariæ, igitur maior
 pharmacopolarū pars has ex Mesuæ inuen-
 tione cōficit. Tamen aliqui, & multò plures
 in aliis Italiæ vrbibus maiores conficiunt, &
 potissimum Alexādrīę Lōgobardię: imò plu-
 res medici maiores probarunt, cuius descri-
 ptio est hæc apud Mesuen:

Recipe Bdellii		
Myrobalanorū citrinorū	}	ana 3. iiii.
Emblicorum		
Turbith	3.	xii.
Seminis apii	}	ana 3. i.
Fœniculi		
Anisi		
Carui		
Ameos		
Origani		
Rosarum		
Sceitaragi Indi		
Harmel		
Hermodactylorum		
Salis Indi	}	ana 3. ss.
Mastiches		
Ammoniāci		
Cinamomi		
Cardamomi		

Acori	} ana	3.	ß.
Spicæ			
Croci			
Cassæ			
Serapini		3.	iiij.
Colocynthidis	z. iij.	arbitror	legendū 3. iij.
Penidiorum alborum		3.	iiij.
Aloes		3.	xv.

Confice cum succo caulium, & vnge manus tuas cum oleo sambucino. s. e. Ob quid inungunt manus ex hoc oleo sambucino? B. R. Huius rei certa ratio non habetur. Ex hoc oleo fortè inungunt, quia & ipsum vim habet educendi per inferna. s. e. Videtur & hæc optima esse compositio. B. R. A. Neque illam despiciamus: veruntamen præscripta longè efficacior est, quam Mesue inuenit, & potius iure ipso cõpositio aggregatiua nuncupanda est, quàm ista: nempe plures humores euacuat, & plura simplicia exoluétia recipit: imò in ista nihil adest, quod bilem simpliciter educat, sicut in illa Mesue scāmonium. In hac etiã maiorum cõpositione solū adsunt nigri myrobalani, qui atrā bilé educere valét: in illa autē Mesuæ cõpositione recipiuntur polypodium & epithymus. nec ad omnes egritudines cõuenire possunt maiores: imò & ipse Mesue inquit, hanc compositionem ad humores crassos conuenire & glutinosos, & inflationem

in mirach, & stomacho: & hæmorrhoida
 soluunt, & valent ad dolorem iuncturarum,
 & ischiam, & tholeram, & podagram ex
 phlegmate. Vnde liquidò vides maiores ag-
 gregatiuas crassos humores potius educere,
 quàm tenues. propterea morbis conueniunt
 ex crassis humoribus potius, quàm ex tenui-
 bus, quàmuis recipiant aloen. Verùm illæ, quæ
 sunt ex inuentione Mesuæ, omnia humorum
 genera educunt. **SEN.** Videntur multò plura
 simplicia ingredi has maiores, quàm illas Me-
 suæ. **BRA.** Quid hoc ad rem facit? nam simpli-
 cium multitudo cõpositionem aliquam po-
 tiorem non facit. Præterea aggregatiuæ ma-
 iores recipiunt **xxvii.** simplicia, & illæ Me-
 suæ decem & octo, postea recipiunt electua-
 rium rosatum, quod ex nouem simplicibus
 conficitur, inter quæ adest galla moschata,
 quæ & ipsa multa recipit, & trochisci de spo-
 dio, & trochisci de berberis. Vnde si ex simpli-
 cium numero compositiones probare volue-
 rimus, multò plura sunt in aggregatiuis Me-
 suæ simplicia, quàm in maioribus. Non est
 simplicium numerus, qui peiorè vel ineptio-
 rem faciat compositionem: sed est perfecta
 compositio, & per componendi regulas aptè
 disposita, & quæ cathartica recipiat bene mo-
 derata, qualis est illa Mesuæ compositio præ-
 scripta. **SEN.** Pauca est electuarii rosati quan-
 titas,

titas, quæ has pilulas ingreditur. **BR. A.** Quomodo pauca: nunquam fiunt, quin huius compositionis quatuor uncias ferè recipiant. Tamen quia medicorū opiniones, imò quorūdam cervicositates adeò in eorū animis fixæ sunt, ut etiã si edoceãtur, addiscere nolint: propterea qui maiores aggregatiuas absq; ratione magis probant, magis probent, eis vtãtur, & tali gaudeant compositione: verùm cum ex succo caulium conficiantur, diu per durare non possunt. Nam simplicium vis non seruetur, quanuis penidia ingrediantur. nam totius compositionis respectu in modica sunt quãtitate, nempe quatuor drachmæ: imò nisi caulis succus bene coquatur & depuretur, citò mucescent. **S. E. N.** In hac tamen compositione multa sunt, quæ discussione indigere videntur. **BR. A.** Quæ nam hæc? **S. E. N.** Primum est inquirere quid sit Sataragi. **BR.** Hoc nomen vario modo scriptum inuenimus: quandoque Sataragi, aliàs Sceitaragi, nõnunquam Sataragi. Setoragi. tamen eadem herba semper intelligitur. **S. E. N.** Quo nomine vti debemus? **BR. A.** Setoragi. In his barbaris nominibus semper vtor magis barbaro, & quod vehementiorem clangorem excitare videtur. Ad rem ipsam redeuntes, si Dioscoridis lepidion contemplemur, constabit statim esse Arabū Sceitaragi. nam Serapio de Sceitaragi agens, Dioscoridem

ita dicentem citat: est planta nota, & administratur cum aqua, lacte, & sale, & virtus foliorum eius est calida, vlceratiua, & propter hoc fit emplastrum cum eis schiaticæ, & pungit multum quando teritur, & miscetur cum radice enulæ, & dimittitur super locum spatium vnius horæ: & similiter ponitur super splenem, & linitur scabies vlcerosa cum ea, & auferit eam, & delet maculas vnguium, & confert baras, & dolori schiæ. Et quidam putauerunt, quod radix sceitaragi suspèdatur in collo habentis dolorem dentium, & sedat illum. hæc Serapio. Dioscoridi modò aurem præstita, qui ita de lepidio verba facit: Lepidion, quod nonnulli Gingidium vocant, perspicua omnibus plantula est, coniectum in murias lactis inueteratur: foliorum natura exulceratrix & aspera est. Propter hoc ischiadicis ilinuntur mirabili effectu, trita cum radice enulæ, impostaque ita vti post quartam horæ partem soluantur. Pariter & ad spleneticos adhibetur, lepras emendat eadem: radix dentium dolorem adalligata collo compefcit. Id igitur, quod Serapio de sceitaragi dixit, idè esse cum his, quæ à Dioscoride de lepidio scripta sunt, constat: tamen spatium quartæ horæ partis applicat Dioscorides, & Serapio integræ horæ. Adducit & Serapio Galenū de sceitaragi: tamen à Galeno illa dicuntur

Gingidiū.

tur in lepidio, quę Serapio dicit. inquit enim: Virtus eius, & sapor & odor sunt similia virtuti, sapor & odori nasturtii, nisi quia est minus desiccatiuum in ipso, & calefacit in quarto gradu. Galenus verò de lepidio in septimo de simplicium medicamentorum facultatibus libro ita differit, Lepidion ex quarto est ordine calefacientium, simile nasturtio, tum odore, tum gustu, tum viribus, sed minus eo desiccatur. Ex his igitur facile sumi potest Arabum sceitaragi esse lepidion Græcorum. S. H. Hoc equidem constat, si Serapionem contemplerur. At si Auicennam in secundo canone legamus, ubi inquit, sceitaragi est frusta ligni parua, subtilia, & cortices sicuti caryophylli: alia res apud ipsum esse videtur, quàm lepidion. B. R. A. Auicenna equidem nescio quid aliud in principio illius capituli velle videtur: mox in processu in Dioscoridis lepidion atque Græcorum incidit. Tu considera quibus proficiat secundum Auicennam, in quo tamen complura corrigenda sunt: nam cum dicit, Assimilatur enim eius sapor & odor cardumeni, & similiter virtus eius. lege, vt facit Galenus, nasturtio, & non cardumeni, vel cardamo. Et quod legitur apud Auicennam: suspenditur eius radix super aurem eius, qui habet dolorem vesicę. lege, vt Dioscorides: suspenditur eius radix collo eius, qui habet do-

lorem dentium. *SEN.* Optarim scire quid sit hoc Lepidion re, & non nomine: nam idē est apud me audire lepidiō & sceitaragi, nisi herbam ipsam ad oculū nouerim. *BR A.* Et ego illam tibi ostendere curabo. verū eamus ad diuā Claræ religiosas, quas corporis Christi forores vocāt. *SE.* Fortē lepidion religiosum est. *BR A.* Non quidem religiosum, sed in religiosarum viridario nascens. Multi putarūt herbā, quæ vulgō raphanus dicitur, lepidion esse, & inter alios Hermolaus Barbarus. Verū (vt arbitror) decipiuntur: nam lepidion lauri foliis describitur, Raphanus verò rumicis folia potius habet. *SEN.* Si lepidion sit Arabum sceitaragi, Auicenna sceitaragi folia similia facit nalturtio. Quomodo igitur lauri folia habebit? *BR A.* Inconstantissimus est & confusissimus in eo capite Auicenna: nam de quatuor rebus simul agit. *SEN.* Quonā modo hoc fieri potuit? *BR A.* Quomodo factum sit, ignoramus: ita verò fecisse constat. nam primò de sceitaragi Indi uerba facit, quod est (vt inquit) frusta ligni parua, subtilia, & cortices sicuti caryophylli. Et de hoc fortē ista Mesuæ compositio intelligit, quoniam dicit sceitaragi Indi. Secundò de fructu quodam agit, quod inquit declinare ad rubedinem & nigredinem. Tertiò de duabus herbis simul loquitur, de vna quam exprimit & describit, inquit

inquiens oriri in parietibus antiquis, & vbi non mingitur, & habet folia sicuti sunt folia nasturtii. Deinde est valde cōfusio: nā ipsum etiam comparat foliis cordumeni, vel melius cardami. Denique huius herbæ vires prosequens, lepidii Dioscoridis vires affert: vt hinc videre possis quanta sit in vno capite apud Auicennam authorem cōfusio, quam ab ipsis librarjjs factam esse censeripotest, qui in ordinem capitjs posuerunt, & illa quæ erāt tanquam glossēmata, & illa quæ erant in margine ad illum locum etiam non spectantia. s E.

Quid igitur illud est, quod habet folia nasturtii? B R A. Hiberis Dioscoridis, de qua & *Hiberis.* ipse ita dicit: Hiberis siue cardamānice (quan- *Cardaman* uis nonnulli non καρδαμαντική), sed καρδαμική. *Cardaman* μίνα legendum censuerint, à quibus non dissentio, etsi in omnibus Græcis codicibus καρδαμαντική legatur, de qua realiās) folium habet nasturtii, floret semper, sed Vere magis, amplitudine sesquipedis, aut etiam minore: nascitur locis incultis, lacteum florē estate fundit, quo tempore efficacior quoque habetur. Confundit igitur hoc loco Auicenna hiberim cum lepidio. & Dioscorides sua lingua illud nō habet in hiberide, floret semper: sed habet ἀνθ' αὐτίκα. Ita verò ab Hermolao vertitur, qui ex Plinio accepit lib. xxv. cap. viii. vt ferè semper facit. s E N. Ad lepidion redeun

redeuntes quomodo à Dioscoride pingitur?
 B R A. Dioscorides lepidion non pingit, sed
 notam herbam esse dicit. S E. Mihi verò igno-
 tissima est. B R. Non erit semper ignota. nam
 à Paulo & Plinio describitur. S E. Nos Paulū
 legimus septimo lib. tamen nec ipse describit.
 B R. Id incidenter facit I I I. lib. cap. XXVII.
 cū de coxendicis affectibus & curationibus
 loquitur. nec differentiam facere videtur, ni-
 si quo ad nomen inter hiberidem, lepidion,
 & agriocardamon: neque Galenus differen-
 tiam facere videtur inter lepidion & hiberi-
 dem: nisi velint hiberim etiam esse nomen le-
 pidii: tamen hiberim Dioscoridis esse aliam
 herbam, de qua nullam mentionem fecerit
 Galenus, Paulus & Aetius. S E N. Intueamur
 igitur lepidii effigiem. B R. De lepidio ita dis-
 ferit Paulus, Quæ verò apud nos nascitur, fru-
 ticosa est, folia lauri comparia, & multò ma-
 iora possidens. Hæc Paulus. Plinius verò lib.
 XIX. cap. VIII. prope finem, inquit exire in
 cubitalem altitudinē, foliis laurinis, sed mol-
 libus. vt accipere possis Paulum dicere maio-
 ribus, Plinium mollibus: vtrunq; verum est.
 Propterea si coniungantur, dici poterit ma-
 ioribus & mollibus: tamen nō sunt adeò mol-
 lia dum veterascunt. S E N. Nondum herbam
 ipsam visu noui. B R A. En harum religiosa-
 rum claustra ingrediar, & ad te afferam: nam

ipsæ ex hac herba optimos intinctus parare solent. SEN. Possūne ego ingredi? BRA. Nō licet. SEN. Si tu, qui vigens ætate es, ingrederis, cur ego, qui senio iam confectus sum, ingredi non possum? BRA. Aetas ipsa hæc claustra ingredi non facit, sed ars ipsa & necessitas. SEN. Citò expedias. BRA. Nonne citius quàm putasses ad te redii? en hoc est antiquorum lepidion. SEN. Ego putabam esse piperitim, & illam, quæ à Plinio siliquastrum vocatur. BRA. Ita à multis putatur, & ego aliquando aliàs hanc sententiã sequutus sum: nunc vel meliore, vel peiore animi ductu sententiã mutavi, & hanc esse puto lepidion: en cubitalem altitudinẽ habet, & paulò maiorem in ista, in hac minorem: folia sunt in modum lauri, hæc latiora, hæc minus lata, hæc æqualia. Vide mollitiẽ in his foliis iunioribus, in his antiquioribus non est tanta. SEN. Cur hæc folia sunt laurinis foliis minora? BRA. Nondum sunt adulta, sed in adolescẽtia adhuc crescũt: cùm ad summum creuerint, erũt laurinis foliis maiora. Hi etiam, qui volũt raphanum vulgò vocatum esse lepidion, dicũt cùm è terra exit, folia lauro similia mittere, postea crescere. At mentiuntur: nam & cùm raphanus è terra erumpit, folia habet lauro dissimilia, imò rumicem semper repræsentiãt, & folia exeunt ab radice, nec crescit in cubitalem

*Piperitis.
Siliquastrũ*

Peuerella.

talem altitudinem scapus aliquis. Vnde in fet
 re volumus vocatam à nobis piperitim, vel
 peuerellam, esse antiquorum lepidion. & nūc
 hæ religiosæ iuxta terram præcidere, postea
 iterum crescet, & futuro anno flores & semi-
 na pariet. S E N. Quid ergo erit vera piperitis,
 & siliquastrum, si ea non sit, quam impræsen-
 tiarum ostendis; & quæ vulgò à sapore, quem
 habet, peuerella dicitur? B R A. De hac herba
 anceps sum, cœpique nunc primùm suspica-
 ri, an hæc herba, quæ passim Ferrariæ in ficti-
 libus supra fenestras viret, Hispanum piper
 nominata, sit Plinii & antiquorum piperitis,
 quæ siliquastrum dicta sit: quoniam semina
 in oblongas siliquas & rotundas contineat:
 nam lauri folia habet paulò maiora, mollio-
 raque (et si solatrum etiam imitari videantur)
 caulem habet rubrum cum veterascit, & lon-
 gum: prius verò, quàm veterascit, viride est.
 densos habet geniculos, & semen albū, tenue,
 gustu piperis, imò piper excellere videtur: si
 etiam experiri tentes, ad eadem valere compe-
 ries, ad quæ piperitis. Sed vnū esset admira-
 tione dignum, apud authores nullam de fol-
 liculo illo, in quo semina conduntur, mentio-
 nem esse factam: forte authores de folliculo
 illo aut siliqua mentionem non faciunt, quia
 ab eo nomen acquisiuit, scilicet siliquastrum:
 vnde hoc omittitur, velut ex ipso nomine ma-
 nifest

*Piper Hi-
spanum.*

nifestum, cum in reliquis conueniant. Hæc ve-
 rò per suspiciōē dicta sint, & potius ad rem
 herbariam ampliandam, quàm vt id ceruico
 se sentire velimus: nam in simplicium exami-
 ne hydropiper esse suspicabamur, & vocatū
 perficariam esse Plinii siliquastrum & pipe-
 ritim. Vel dicamus Plinium idem intelligere
 per lepidion, siliquastrum, & piperitim: tamē
 in diuersis locis hæc posuit, veluti ea, quæ di-
 uersis nominibus appellatētur, re verò diuer-
 sa non essent: vt etiam de dasypode facit, at-
 que lepore: constat enim non esse aliud dasy-
 podem à lepore. quanuis apud Aristotelem
 inter dasypodem & leporem differentia po-
 ni videatur, & Theodorus vir egregius dasy-
 podem cuniculum interpretetur. SEN. Cum
 superius de hiberide mentionem feceris, abs-
 te scire optarem, quænam herba sit, & vnde
 dicatur hiberis. BR. Marcellus vnde dicatur
 nescire arbitratus est. Videtur ab Iberia, in
 qua potissimùm crescit, nomen sortita esse.
 quòd si sit, absq; aspiratione proferri debet.
 Iberis, hæc est illa herba, de qua tuus Auicen-
 na simul cum lepidio confundens dicit nasci
 prope antiquos parietes, vbi non mingitur,
 & habere nasturtii foliū ac saporē. Et Dio-
 scorides dicit habere folia nasturtii, & vere
 esse pulchriorem, & nasci locis incultis, habe-
 reque estate florem lacteum, id est, albū, binis
 radici

*Dasypus.**Lepus.**Iberis!*

radicibus nasturtio similibus. Plinius verò libro xxv. cap. viii. inquit nasci maximè circa vetera monumenta, parietinasq; & inculta itinerũ. Floret semper, folio nasturtii, caule cubitali, semine tam paruo, vt vix aspici possit, radici odor nasturtii. *S E N.* Ego hanc picturam cõsidero, sed quænam herba sit cõcipere nescio. *B R A.* Quid etiam in hac herba suspicer, aperire non negabo. Noscisne herbam illã, quæ vulgò vincitoxicum à Ferrariensibus dicitur? *S E N.* En hïc est prope hunc antiquum parietem religiosarum diui Augustini. *B R A.* Illa quidem est, quæ si folia incisa in morem nasturtii haberet, ab hac sententia non dimouerer, quin hanc hiberidem esse putarem: nam in reliquis ita hiberis est, vt nullus vel cæcus nõ videat. *S E N.* Cùm herba ipsa in prõptu sit, notas omnes tum Dioscoridis, tum Plinii consideremus. *B R A.* Vt lubet. *S E N.* Semper floret, inquiunt, de sua hiberide loquentes prædicti authores. *B R A.* Et hæc vincitoxicum dicta semper floret. En ab hac parte semina decidere, hïc florere incipit, & hïc sunt calyces, qui desinent in flores, inter quos alii citius, alii tardius florebut: imò & hyeme non extinguitur, licet frigoris inclementia decidant folia. Verè est pulchra planta, & sua folia sunt *σὺθαλίσιγγα*, id est, pulchriora, quàm cardami folia: nam plenius virent,

Vincitoxicum.

virent, & maiorem quandam lætitiã præ se ferūt. nascitur incultis locis prope antiquos parietes, & sepulcra, & inculta itinerū: vnam radicem habet, & quandoq; duas. Dioscorides duas habere censet, vt plurimum verò vnam habet: caulis inest illi cubitalis, & semē ad eò parū vt vix conspici possit, radixq; nasturtii odorem habet: propterea nisi esset folium, quod nō est simile nasturtio, statim hiberim esse dicerē. *SE.* Mirum videtur, vnum indicium posse tot alia corrumpere. *BR.* Potest quidem, cū indicium ex re ipsa fuerit, quale hoc ex extrinseca figura: verū quid prohibet dicere, habere folia similia nasturtio, non his similia, quæ prope radicem sunt, & infimis, sed superioribus, quæ non sunt incisiva? *SE.* Hiberis igitur erit nostrum vincitoxicum. *BR.* Hoc non assero, sed subdubito, vt alios ad hanc rem considerandam incitem atq; prouocē: nam & pulchrum est, alios incertamen vocare, & ad res naturæ speculandas inuitare, etiā si is, qui inuitat, nihil probi aut boni dixerit, modò id verisimile sit, & aliquam habeat apparētiam quod dixit. Nam exinde lector sedulus iter apertum videns, multa alia inuenire potest. Aliam herbā hîc Ferrariæ habemus, quæ & in antiquis parietibus, & circa antiqua sepulcra nascitur, ac solitaria loca, quæ vt nasturtiū, incisuras ha-

bet, & eius radix mansa adurit. SEN. Quo nomine vulgò dicitur? B R A. An vulgus aliquo nomine eam vocet, ignoro: sed en hæc est herba. s B. Huius herbæ Ferrariæ copia habetur: plerunq; illam vidi inter diui Francisci ruinas, post magnum huius templi altare. B R A. Et ego illam vidi Romæ inter maiores diui Petri ruinas. s B. Si radix linguam mordicet, illam esse putarim, quæ à Diosc. hiberis vocatur. B R. Gusta. s B. Imò & folia quodã modo mordicât: verùm in hac vna solùm est radix, non duæ, vt hiberis habere debet. B R. Et si Dioscorides hiberi binas radices attribuat nasturtio similes, tamen nasturtiũ vnam habet radicem, quanuis nonnunquam in duas fibras dissecta sit. Ego in hæc magis inclinor, quòd hiberis sit, quàm in vincitoxicum, propter foliorum incisuras, quæ huic herbæ insunt, & vincitoxico non insunt. s B. Neq; mordicat vincitoxicum. B R A. Imò mordicat, non interim dum māditur, sed posteaquàm mansum est. Ad rem verò longius intermissam redeuntes colligendum est, in hac pilularum compositione pro sceitaragi Arabes lepidiõ intelligere: lepidiõ verò illa herba esse videtur, quam nostri pēuerellam nuncupant. Verùm hanc compositionem à principio considerans concipere nescio quid in ipsa faciat vel facere possit lepidion, quod potius hu-

mano

mano corpori exterius applicatū apud au-
thores inuenitur, nec potentiam habet re-
primendi vim fortium medicamentorū: ta-
men sceitaragi ad hanc vim reprimendā huc
ingreditur. Rursus igitur cōpositionem con-
siderans, cū à Mes. dicatur, sceitaragi Indi,
suspiciari cōpi id impresentiarum debere in-
telligi, quod Auicenn. dicit esse frusta ligni
subtilia, & cortices, sicuti caryophylli. arbi-
tramurq; hac tenuia ligna esse Galeni carpe-
sium: nam, ut ipse docet lib. primo de Antido-
tis, Carpesium est tenues festucae, ramusculis *Carpesiū.*
cinamomi similes: quæ sunt similes secundum
genus vocato phu: & eius gustum habet. &
Quintus pro cinamomo carpesiū sumebat,
ut Gal. testatur: nam ab optima casia viribus
non disidet. Arbitramur in hac cōpositione
sceitaragi Indi esse carpesiū, cuius vis est for-
tia medicamēta temperare, & non lepidii: &
nisi addita esset illa particula Indi, lectionem
corruptā esse putarē. Et ubi legitur sceitara-
gi, legēdū esse sitarag, id est, fumi terræ: quo-
niam in hac cōpositione nō adsunt nisi Indi
myrobalani, qui atræ bili aduersentur & ad-
ustos humores expurgēt. s. e. Deinceps in hac
cōpositione fumariā herbā recipiam. B. R. Il-
lā recipiendā suaderē, posteaquā carpesiū
abesse certū sit, s. e. Aliud etiā nō mediocrem
scrupū in hac cōpositione cōmouit. B. R. Quid

- hoc est ? s E. Harmel. Nam multi pharmaco-
Harmel. polæ pro harmel cicutæ semina accipiunt,
 B R. O viri nefandi & execrabiles: venenum
 præsentissimum recipiunt, pro re, quæ potius
 medicaméta frænare deberet. s E. Quid ergo
 fumendū est? B R. Nomina corrupta sunt: &
Armel. ubi legitur harmel, vel absq; aspiratione ar-
Armal. mel, legi debet armal, cum a, & non cum e, in
Harmal. vltima syllaba. Est verò harmal rutæ genus
 syluestre, ita à Syris nuncupatū: quanuis Dio-
 scorides dicat rutam montanā à Syris nomi-
Harmala. nari harmalam, sed ubi loquitur de tertio ru-
 tæ genere, quod vocat rutam Galaticā, dicit
 ab aliquibus vocari harmalam, & Syri nuncu-
 pant Besasa. & hæc propriè illa est, de qua
Besasa. Arabes scripsere. s E N. Quomodo hoc nosti?
 B R. Ex ipsismet authoribus: nam Serapionis
 verba cōtemplatus cap. cclxxxv. ubi de har-
 mel agit, eadem sunt cum his Dioscoridis in
 hoc tertio genere rutæ. Dicit enim Serapio
Moly. secundū Diosc. Harmel nominatur moly: &
 nomināt eam multi rutam syluestrem, & est
 planta, quæ egreditur ab vna radice cum mul-
 tis ramulis, & habet folia lōgiora foliis rutæ
 alterius, & molliora, habēna grauē odorem,
 & habet florem albū, & capitella maiora sa-
 tis quàm capitella rutæ domesticæ, diuisa tri-
 bus diuisionibus, in quibus est semē, cuius co-
 lor est ad rubedinē declinūs, habens tres an-
 gul

gulos. amarum est id, quod de ipsa plāta venit in vsum medicinę, & ipsum maturatur, & colligitur in autūno. Audias modò Dioscoridem de Galatica ruta per hæc verba differentē: Quidā nomine sylvestris rutæ, & eam quæ in Cappadocia nascitur & Galatia, nuncupatam moly intelligūt. frutex est ab radice vnā complures virgas fundens, foliis multò longioribus, & tenuioribus quàm rutæ, graui odore: flos cādīdus: in cacumine capitella paulò ampliora quàm satiuæ, diuisa tripliciter parte plurima, in quibus semen triquetrū, subrufum, & amarissimū sapore, cuius in medicina est vsus. autumno maturescit semen. Hinc igitur manifestè apparet tertiuū rutæ genus apud Diosc. quod ipse vocat secundum aliquos harmala, à Serapione nuncupari harmel. quod autē ita sit, magis cōfirmari potest ex his quæ de remediis secundū Diosc. adducit Serapio. sequitur enim: quando conficitur cum mulle & vino, & felle galli, & croco, & succo fœniculi, confert debilitati visus. Species ista rutæ vocatur à quibusdam moly, & in Syria nominatur vasach, & ortus eius est vt plurimū in terra pingui, bona, & culta, & humidis locis. hæc Serapio. In quibus verbis sunt aliqua corrupta nomina: in reliquis idē præcise dicit quod Diosc. cū inquit, conuenit quibus hebetes oculi,

subigendum cum melle, vino, felle gallinacei, succo fœniculi, atque croci. hoc genus herbae aliqui harmala vocauerunt, Syri besafa: quod Serapio corruptè dicit vasach, Cappadoces moly, quandoquidem à vero moly omnino non discrepat facies, radice videlicet pulla & flore albo (hoc à Serap. positum nō est) collesamat, & pingua. Idē præterea suaderi potest per illa, quæ Serapio ex Galen. adducit: nam Galenū referens inquit, virtus eius prima est calida in tertio gradu, secūda incidit, & tertia incidit humores grossos, & expellit eos per urinā. Galenus verò ubi agit de moly in septimo de simplicium medic. facultatibus lib. inquit: vis eius tenuiū est partium, & calida in tertio ordine: vnde & crassos humores deficcatur, ac digerit, & urinam mouet. scitoq; apud Gale. nō esse aliud moly, quàm istud, quanuis Dioscorides aliud quoddam moly describat. Galen. de hac harmala duobus in locis mentionē facit in lib. de Comp. medic. secundum locos. primò, in libro viij. in stomachica illitione ex besafa, id est, semine rutæ syluestris, secūdum Andromachum. secundò, in libro ix. in secūdo pharmaco ab Asclepiade conscripto in hydrope: dicitque Syros vernacula lingua vocare harmala rutam syluestrem. s. e. Hæc omnia verba sunt, & nugamenta. Ostēde mihi rutam hanc vocatam

tam harmfula, & harmfula à Serapione, & quam Auicenna non describit, sed dicit esse notam, cum tamen mihi ignotissima sit. B R. Nō possum hanc rutam impræsentiarum tibi ostendere: vires tamē in Apennino prope Mutinā, & Regium Lepidi. s. B. A me igitur vel ab his qui hanc compositionem parant, quid agendum? B R. Rutæ sylvestris semina accipienda sunt, & non hortensis: & si hæc desint, satiuæ rutæ semina recipienda, quæ parum differunt à sylvestris rutæ seminibus. s. B. N. In hac tota compositione nihil aliud video, quod ambiguitatem facere possit. B R. Ut igitur receptui canamus, pro aggregatiuis pilulis illas Mesuæ semper parandas voluerim, quas dicit esse ex inuentione sua, & iuberem ut electuarium rosatum Mesuæ acciperent, cuius magna quantitas cōpositionem ingreditur. s. B. Quanta ingredi potest? B R. A. Si succi sint aridi, quales vos seruare soletis, quatuor ferè vnciæ huius electuarii ingrediuntur. Si verò succi sint recentes, ut semper optarim, duæ vnciæ satis sunt: & id electuariū ex galla, quæ moschata dicitur, cōfectum sit, & quam Mesuæ, & non Nicolaus, parare docuit.

S E N E X.

A Bre fortè nō erit, pilulas de Serapino in *Pilula de* concionē vocare. B R. Multas legi & va- *Serapino.* rias apud diuersos authores cōpositiōes, quæ

de Serapino pilulæ nomē fortiebātur, & quæ longè differūt: variosq; inueni pharmacopolas non solūm diuersarum Italiæ urbium, sed vnius Ferrariæ: nam aliqui primam Mesuæ compositionē de serapino ad vsū seruant: alii secundā. Tu quam seruas? s. e. Secundam apud Mesuen. B. R. Huc illam afferas. s. e. Hæc est, quā dicit ad iuncturarum dolorē valere, atque ischiam, & podagram, & dolori matricis conferre, ac menstrua proritare.

Recipe Serapini

Ammoniaci

Opopanacis

Bdellii

Seminis apii

Ameos

Harmel

Aniforum

Acori

Sceitaragi Indi

Calamenthi

Folii

Centaureæ

Polii

Costi

Salisgemmæ

Aloes

Colocynthidis

} ana 3. ij. β.

} ana 3. j.

} ana 3. β.

3. vj.

3. v.

Fiant pilulæ, & administrentur. B. R. Nisi superius

perius de sceitaragi & harmel disputauiffemus, nunc idem facere necessarium effer. Tu hanc secundam compositionem facis, sed multi primam potius approbant, & conficiunt. **S E. A** te peteré, quænam sit magis conueniēs. **B R.** Hanc secundam probare non desinam, quæ magis correctæ est & moderata, quàm prima, nec est adeò vehemens. Sed ex quo liquore eam conficis? **S E.** Ex melle rosaceo. **B R.** Nec istud contēnere ausim, quoniã hæc compositio diuturnior redditur: scitoq; ratione colocynthidis crassas materias à longinquis educi, & bilem crassam, ac pituitam. Aloe verò à propinquis partibus ducit: ratione colocynthidis iuncturarū doloribus prodest, & podagræ, præsertim cum à crassis materiis contingunt. Reliqua cum aperiētia sint, dolori matricis occurrunt, & menstrua proritāt: quod etiam aloe facit, venarum ora adaperiens. **S E N.** Morem meum igitur sequar, hanc secundam Mesuæ compositionem parans. **B R A.** Eum impunè sequaris. Verùm ne quicquam prætermittamus, quod in materialium considerationem non venerit, hæc est prima Mesuæ compositio:

Recipe Serapini

Ammoniacy

Bdellii

Opopanacis

} ana   3.   ij.

Aloes	} ana	3.	ij.
Castorei			
Harmel			
Colocynthis		3.	ijj.

Fiant pilulæ cum aqua porri. Per hanc verò aquam intellige succum, nam ex eo facilius penetrât, quanuis in hac compositione mihi displiceat hic succus: propterea & mel rosatum potius acciperem, vel marrubii succum, nam veteres sæpius confundunt *πράσιον* & *πράσον*, id est, marrubiū, & porrum. s. E. Eandem ferè intentionem cum prædictis habere videntur. B. R. Et eandem habent. nam materias crassas, glutinosas, & frigidas educunt: vnde à Mesue hic dicitur valere ad paralyfim, & mollificationē, & spasimum, & dolorem iuncturarum, dorsi, & podagram frigidam, & solvunt phlegma viscosum, & vna drachma satis est. s. E. Quid intelligis per hæmoniacum in hoc loco? B. R. Ego intelligendum puto hæmoniacum thymiana, non sal hæmoniacum: nam thymiana hæmoniacū colocynthim mitigare potest, & corrigere. s. E. Prius à te dictū est authores alios à Mesue pilulas de Serapino descripsisse, quæ à prædictis diuersæ sunt. B. R. Diuersæ quidē sunt, quo ad pondera & aliqua simplicia, sed in intentione cōueniunt: nam Auicē. talem compositionem parandam instituit, quæ ge-
nium

num doloribus conuenit, coxendicum & laterum, in quibus:

Recipe Seminis apii

Harmel } ana 3. j.

Serapini

Bdellii } ana 3. ij.

Hieræ

Pulpæ colocynthidis } ana 3. j.

Agarici

Turbith 3. vj.

Fiant pilulæ. dosis 3. ij. cum aqua tepida: tamé nos dicimus satis superq; esse 3. j. Serapio cōpositioné aliã facit de serapino, qua in hydrope vtitur, SEN. Quænam est Serapionis cōpositio? BRA. Hæc quæ sequitur:

Recipe Aloes } ana 3. iiij.

Epithymi

Agarici 3. ij.

Serapini 3. vj.

Terantur, & cribellentur, & fiant pilulæ. portio 3. j. Puto legendum esse portio. vel si legas portio, intellige hanc cōpositioné prius quàm sit redacta in pilulas. Imò idé Serapio cōpositioné habet ad eandé intétioné ad quã tédit secūda Mesuq; & quæ recipit similia simplicia, sed differt in pōdere: dicitq; valere ad doloré aliarū partiū dorsi, & ad doloré matricis, & soluere naturā, & prouocare mēses. BRA. Hanc cōpositionem referte ne pigeat.

B R A. Non solum non piget, sed etiam libet:

Recipe Seminis apii

Ameos

Anisorum

Harmel

Bdellii

Serapini

Ammoniacy

Opopanacis

Sceitaragi

Acori Polii

Calamenthi fluuiatilis

Centaureæ Costi

Salis gemmæ

Aloes

Colocynthidis

} ana 3. j.

} ana 3. ij.

} ana 3. β.

3. v.

3. iij. β.

Terantur, & fiant pilulæ, & dentur. S E N. Ommino eadem habent intentionem cum his, quas paro, & est eadem ferè compositio cum secunda Mesuë. B R. Quomodo autem gummi genera in hac compositioe disponis? S E. Idē facio, quod in omnibus aliis pilulis obseruandū censuisti. Gūmi in liquorem illū, ex quo pilulæ cōficiuntur, dissoluo, vel sit porri succus, vel quicquid aliud, postea cōformo: & si succus aliquis vel liquor nō recipiatur, arida gummi in puluerē redigo, mollia verò in electuarium, ex quo pilulæ conglutinantur, dissoluo, vel in mel rosaceum. B R. Rectè

gumm

gummi genera disponis. SE. Ex more igitur pilulas de Serapino conficiam, quæ à Mesue secundo loco descriptæ sunt. BRASA VOL. Non errabis. SENEX.

Nescio quomodo bechichiæ pilulæ huc *Pilule bechichie.* accesserint. BR. Non accessere, sed tu illas cõportasti. quis author illas confecit? SE. A Mesue in capite de tussi sicca describuntur. BR. Quæ simplicia recipiunt? SE. Hæc quæ statim adducemus:

Recipe Succiliquiritiæ	} ana	3.	x.
Sacchari boni			
Amyli	} ana	3.	vj.
Tragacanthi			
Amygdalarũ dulcium			

Confice cum muccagine psyllii, vel cydoniorum. BR. Quomodo insumuntur? SEN. Efficitur pilula vna ad lupini vel fabæ quantitatem, & sub lingua tenetur. BRAS. Igitur non sunt catapotia. SEN. Quid ais? BRA. ἀπὸ τοῦ καταπίειν, id est, à deuorando & transglutendo dicuntur catapotia. At hæc non transglutuntur: propterea catapotia non sunt. Verum à forma, quam habent, pilulæ nuncupari possunt: quanquã res erat nullius momenti, si has pilulas pastillos nuncupasses: imò nõ ab re fuisset, si potius inter pastillos, quam inter pilulas numerasses. Cùm verò in hunc ordinẽ venerint, & ipsa poma natet, accipiã-

tur

Βερχιδου
Medicamentum.

turq; ac si sint pilulæ, tamen non erunt catapotia, quia pilulæ vocabulum est amplius, quàm catapotium in hoc significato. nam & hæ sunt pilulæ à sua forma, quæ continentur in ore, & non sunt catapotia. Hanc eandem compositionem habet Rhafis, vbi agit de tussi, ad Almanforem. s. e. n. Vnde dicuntur bechichia: B. R. Apud antiquos multa bechica inueniuntur, id est, contra tussim medicaméta: nã Græci tussim βήχæ nuncupāt, & βερχιδου contra tussim medicamentū. A Tralliano lib. secundo, cap. iiii. multa bechica, id est, tussi accommodata referūtur, hoc est, contra tussim medicamenta. s. e. Hoc, quod à Mesue descriptū est, habétne cum illis affinitatē: B. R. In aliquibus simplicibus conueniūt, in tota autem compositione distincta sunt. s. e. Vnã aut alteram antiquorum compositionem referas ex his, quæ bechicæ nuncupantur. B. R. Hec est vna Tralliani compositio:

Recipe Styracis

Croci

Galbani

Lacrymæ papaueris

} ana denarii pondo
vnius.

Nucleorū pineorū denariūm pondo iiii.

Cōformato pilulas quātitatē Aegyptiacæ fabæ equātes, quarū vnã in nocte ægrotāti præbeto. s. e. n. Magna quātitas videtur, si Aegyptiacam fabā æquet. B. R. Imò posset triplū & quad

quadruplū illius quātitatis exhiberi. En alia cōpositio valde efficax, & quæ etiā tenui fluori succurrit, & quæ vna vice sumpta restituit sanitati ægrotantes.

℞. Myrrhæ troglodyticæ denariūm pōdo vj.

Thuris denariūm pondo quinque.

Lacrymæ papaueris

Corticis radicis hyoscyami } denariūm

Corticis radicis cynoglossæ } pōdo iiii.

Cortices in sole exiccati in puluerem redigantur, & per cribrum traiciantur, postea cum aliis confundantur: papaueris verò lacrymā aqua diluito, deinde pastillos conformato pondere singulos denarii vnus. S E N. Nihil habent cum bechicis nostris à Mesue confectis. B R A. Tamen sunt bechica, id est, ad tussis valentia medicamenta. De his verò, quæ sub lingua continentur, quæ *ὑπογλωσσα* medicamenta Galenus vocat, mentionē facit in septimo lib. de Compositione medic. secundum locos: postquam locutus est de vsu cōfectiōis ex papaueris capitibus, hypoglossa describit. id est, ea, quæ poni debent sub lingua, ex Charixeno medico, Dioscoride, & Scribonio Largo. S E. Vnum ex his hypoglossis audire vehementer opto. B R A S. Vnum ex Scribonio Largo referam, quod facit ad vocem interceptam.

Recipe Glycyrrhizæ 3. viij.

Myrr

Myrrhæ	3.	xx.
Terebinthinæ	3.	xxxij.
Tragacanthæ	3.	xxxviij.

Arida singula per se contundito ac cribrato, resinam autem in pilam cōiectam tundito, arida ad ipsam inspargendo: deinde ex unitis omnibus pastillos formato, fabæ Aegyptiacæ magnitudine, quos in umbra siccato, atq; vsus tempore vnū aut duos sub lingua tenendos dato, ac liquecentes deuorandos. Quo tempore igitur pastillos cogis, eodem etiam tundes: resiccantur enim citò, & ob id pastillos ex eo formantem ad manum similitudine oportet. *se.* Cùm ergo liquecūt, trāsglutiendi sunt? *BR.* Imò paulatim trāsglutiendi, & paulatim liquecunt. Sunt multa alia bechicha à Paulo, Aetio, Scribonio, & aliis antiquioribus ac probis authoribus descripta, quæ huc afferre non licet, ne supra modum ex compositionibus, quæ in vsu non sunt, sermo noster percrescat. Imò & apud Arabes infinita ferè bechicha medicamenta scripta inueniūtur, vt apud Serapionem, Auicennā, Rhafim. Interim omitto recètes medicos, ne de vna compositione agentes, omnes alias eiusdem generis in medium reuocare videamur. *se.* In hac igitur compositione Mesuen sequar. *BR.* Sequaris quoad antiquorū bechicha in vsū venerint. speramus etenim omnes
antiq

antiquorū cōpositiones, vel maiorem partē
in comunē vsū reuocare: quanquā sem-
per adsint inuidi, q̄ benefactis, sua maledicē-
tia suāq; maleficientia aduersari conētur. s. e.

Cvm satis sint, quæ de bechicha composi-
tione numerare studuisti, fœtidas pilu- *Pilula fœ-*
las huc adducam, vt recto examine perpensa *tidæ.*

abeant. **B. R.** Non minus hæ pilulæ medicorū
ignauiam & oscitantem negligentiam osten-
dunt, quàm prædictæ. **s. e.** Cur hoc? **B. R. A. S. A.**

Quoniam rari sunt pharmacopole, qui com-
positionem ab aliis diuersam nō seruent. Nō
nulli etenim maiores fœtidas parant, qui-
dam minores: alii compositionē quādam ex

Rhasi in ix. ad Almanforē, acceptā seruant.

Tu verò quam cōpositionē sequeris? **s. e.** Illā
maiores. **B. R.** Ab hac exordium incipiamus,
& prima omnium sub iudicium veniat, qui-
bus constat? **s. e. N.** His omnibus:

Recipe Serapini	}	ana	3.	v.
Ammoniāci				
Opopanacis				
Bdellii				
Colocynthidis				
Harmel				
Aloes	}	ana	3	ij.
Epithymi				
Hermodytylorum				
Alficebran				

Scammonii	3.	iiij.
Cinamomi		
Spicæ	} ana	3. j.
Croci		
Castorei		
Turbith	3.	iiij.
Zingiberis	3. j.	β.
Euphorbii	tertiæ vnus partes duæ.	

Dissoluantur gummi in aqua porri, & fiant
 pilulæ. da 3. ij. BR. Vna drachma satis est, & in
 imbecillioribus fortè nimis. hanc cōpositio-
 nem considerans omnes humores educit, &
 tenues, & crassos, & à partibus propinquis,
 & à remotis SEN. A Mesue verò scriptum est,
 ex hac humores crassos expelli, & doloribus
 iuncturarum conferre, & podagræ, & dorsi,
 & genuum: & omnem dolorem ex crudo
 humore auferre, & dolorem stomachi, & co-
 licæ: & à leuce liberat, morphea atque lepra.
 BRA. Duo animaduersione digna sunt: vnū
 est, valere potissimū in his morbis cum in-
 clinant, vt in podagra, chiragra & articula-
 ri morbo, & ratione aloes biliosos humores
 etiam educit. Ratione scammonii biliosissi-
 mos, & tenues: vnde omnes humores educū-
 tur, si cōpositio rectè consideretur, & tam
 à remotis, quàm à propinquis partibus. SE.
 Quid intelligis in hoc loco per Alsebram?
 BR. Tu verò quid eius loco hastenus accipi-
 sti?

fiti. SEN. Esulam: & nisi quid melius inuen-
rim, esula semper vtar. **℞**. Consideremus im-
præsentiarū quid sit apud Arabes Alscebrā,
vel Scebram: nam illa particula al, articulus
est, quem suis nominibus Arabes præponūt,
vt faciunt Hebræi, qui à Græcis & nostra vul-
gari lingua eò differūt, quòd eorū articulus
in nominis compositionē transit: apud Græ-
cos autem & in nostra vulgari lingua est di-
stinctus à nomine. Hæc igitur herba, de qua
impræsentiarū agemus, nuncupatur scebra:
addita al, particula, idem est ac si diceremus
alscebram. **℞**. Hæc ad rem nihil facere viden-
tur. Consideremus potius quid sit hæc plan-
ta apud antiquos. **℞**. Consideremus: sed nō
erit facile hoc intelligere, quoniam & Ara-
bes de ea inter se dissident, nec cum Græcis
conuenire videntur, nec Arabum descrip-
tiones satis conueniunt. Quid igitur sit alsce-
brā apud Arabes considerare volentes à Me-
sue incipiamus, secundū cuius verba non est
facile diuinare quid sit: nā de eius figura ni-
hil penitus loquitur, solūm verò dicit esse spe-
ciem lacticiniorū, & esse solutiū rusticorū.
Postea distinguit, ex quibus nihil certi ha-
betur quid sit, nisi confusē. Auicenna descri-
bit quidem, sed adeò inepta descriptione, vt
etiam difficile sit apud ipsum eius formam
intueri: nam inquit, oritur in hortis habens

cannam subtilem, equalem, habet pilos, & folia sunt sicut Tarcon, secundum quod existimo, & habet lac. Si verò petas quid sit Tarcon, in pagina sequente Auicenna docet, inquiring quod pyrethrum est eius radix. pyrethrum verò habet folia dauci agrestis, vel marathi. Serapio describit quidem scebrā, & talem figuram illi fingit, qualem Dioscorides suæ piryusæ. Verum cum de hac re in Simpli-
cium Examine hubertim dissernerimus, satis est te ad illum librum remittere. **S E.** Memoria habeo: sed res est satis confusa. **B R A S.** Confusissima, quoniam & ipsi authores confusi sunt. Ad rem verò redeūtes, sunt alii pharmacopole, qui foetidas minores seruant. **S E N.** Nescio vnde hoc acceperint: nam hoc solum nomen maius, eos incitare deberet ad has cōficiendas & formandas: nam quod maius est, respectu minoris excellentiam quandam habere videtur. **B R A.** Imò minores videtur vehementiores maioribus, & eandem habēt intentionem. Earum cōpositio hæc est, quæ sequitur, in qua sunt paucissima, quæ vim fortium medicamentorum frænare possint.

Recipe Serapini	} ana	3.	v.
Ammoniacci			
Opopanacis			
Bdellii			
Myrrhæ			

Turb

Turbith	3.	x.
---------	----	----

Colocynthis	3.	vj.
-------------	----	-----

Fiant pilulæ sicuti priores. & da 3.ij. tamé nõ debemus excedere 3. j. Imò solùm scrupuli duo recipiendi sunt. In his materiæ crassæ solùm educuntur à remotis partibus. Vnde etsi à Mesue dicatur, has esse in intentione maiorum, id simpliciter verum non est: quoniam maiores, tenues etiam humores educunt, quas hæ non educunt: sed intelligendus est in intentione maiorũ, quantum sit de illa intentione, quam ipse retulerat: nepe nihil dixit de humoribus tenuibus, quos tamé euacuat. s. e. Quænam cõpositio magis probanda est? B R. Illa maiorum, quæ magis correcta est cõpositione minorũ: tamen præcisâ Mesuæ intètio, quæ est humores crassos educere, in his humoribus exquisitius habetur, cū soli crassi educantur, & nõ tenues. Extant præterea nõnulli pharmacopolæ Ferrariæ, & nõ ex infimo genere, qui in eorũ officinis cõpositionem quandam Rhasis seruant in nono ad Almanforem. s. e. Quænam est? B R A S A. Hæc in curatione paralytis posita:

Recipe Pulueris picræ	3.	x.
-----------------------	----	----

Colocynthis	3.	v.
-------------	----	----

Euphorbii	3.	ij.	β.
-----------	----	-----	----

Castorei	} ana	3.	j.
----------	-------	----	----

Piperis			
---------	--	--	--

Affæ fœtidæ	}	ana	3.	j.
Serapini				
Opopanacis				
Sceitaragi Indi				
Sinapis	}	ana	3.	v.
Centaureæ minoris				
Elaterii				

Gummi in succo rutæ dissoluantur, & alia simul misceantur, & fiant pilulæ. *SEN.* De minoribus complures in suis officinis eas, habere non ignorabamus: de his verò ab Rhafi editis ignotum erat an aliquis eas pararet. *BR.* Imò, ut dixi, aliqui has seruât: & ne putes nos mentiri, ille, qui Fonté habet pro insigni, vnus est qui parat. *SE.* O magna inter vnus vrbis pharmacopolas diuersitas: quomodo faciunt ignari medici, qui hæc ignorât? *BR.* In his pilulis parum errare possunt: quia ad eandem intentionem accommodantur. *SE.* Quæ compositio tibi magis arridet ex his tribus? *BR.* Illa maiorum, quanuis (ut ingenuè fatear) nulla possit ad vnguem placere. Tamé si quam conficiendâ iuberem, esset hæc maiorum compositio Mesuæ. *SE.* Meum igitur morem & deinceps in his pilulis sequar. *BR.* Ut lubet: nos tamen speramus pro nostris agris illas nunquam esse indicturos. Id verò non te lateat, & Serapionem, & Auicennam, & Haly multas alias & diuersas pilularum fœtidar

darum descriptiones in scriptis reliquisse: sed tres solùm præscriptæ in vsum venêre. SEN. Vnde dictæ sunt fœtidæ? BRAS. Recentés dicunt ita nuncupari, quia fœtidos humores educunt, ac si aliæ odoros trahant, & non fœtidos. Potius dicuntur fœtidæ ex malo odore què habêt, & potissimùm illæ Rhafis, quas assâ fœtida ingreditur, vel quia fœtidis morbis occurrunt, quales sunt lepra, scabies, morphea, impetigo, leuce, & alii similes.

S E N E X.

Hanc lituram vix legere potui: & nisi vltima pars nominis atramento detecta *Pilula de sarcocolla.* esset, pilulæ de sarcocolla tuum examen effugissent. BRAS. Res erat non magni momenti, ex quo authore accipiuntur hæc pilulæ? SEN. Ex Mesue in Antidotario, & in simplicibus, vbi de sarcocolla agit: nam refert pilulas de sarcocolla Haly senioris, inquitens:

Recipe Sarcocollæ	3.	iiij.
Turbith	3.	iiij.
Interioris colocynthidis	} añ. 3.	i. β.
Zingiberis		
Salis gemmæ	3.	i.

Sarcocollam in aqua rosacea dissolue, & confice, & fac pilulas. educit hæc compositio pituitosas materias, & pituitosis morbis succurrit, à longinquis partibus educens. BRAS. Mesue inquit, sarcocollam pituitam educere: ne-

scimus tamen vnde hoc inuenerit. nam Dioscorides & Galenus volunt ipsam cōglutinare, & exiccare citra mordicationem. Id equidem verum est, has pilulas pituitam educere: sed id faciunt ratione turbiti & colocynthis, non ratione sarcocollæ. Putamus igitur sarcocollam vim reprimere fortium medicamentorum, vt alia gummi genera facere solent, & non soluere: in hacque compositione poni alia ad educendum pituitam, & non sarcocollam. Et quanuis fuerit Haly senex huius compositionis inuentor, illum nō laudamus, cū nimis vehemens sit, & parum correcta: nam præter sarcocollā nihil aliud adest, quod non roboret turbiti & colocynthim: zingiber etenim & sal gemmæ colocynthim & turbiti acuunt magis, & vehementiora reddūt. SE. Igitur sarcocolla nō educit? BR. Adstringit potius: vnde Græci omnes dicunt adstringere, exiccare, & conglutiuare: propterea inuenit nomen sarcocolla, quasi *σαρκὸς κέλλα*, id est, colla & gluten carnis. Quomodo illam dissoluis in aquam rosaceam? SEN. Ego in primis in lac asinæ dissoluo per sex dies, lac quotidie mutans, denique percolo, & dissoluo in aquam rosaceam. BRAS. Cur lac asinæ accipis? SEN. Quoniam ab ipso Mesue in cap. de sarcocolla dictum est. BRA. Mesuen non intelligis, qui dicit per quinque dies lacte asi-

næ nutriri, & tunc esse medicamentum bonum ægritudinibus oculorum, scilicet ponentes illam in oculum: tamen non dicit ita concinnandam esse cum has pilulas ingreditur: sed immediatè dissoluenda est in aqua rosacea, & à sordibus expurganda, postea rebus aliis commiscenda, & in pilulas cõformāda. scitoq; has pilulas multum perdurare, & earum vim citò nõ solui ob sarcocollæ miscellā.

S E N E X.

HAs sequuntur in hac scheda pilulæ de *Pilula de Mezereon.* mezereon, quæ à Mesue dicuntur mirificè aquam educere in hydropè, & nõ solùm citrinam, sed cuiuscunque generis. his verò conficiuntur:

Recipe Foliorum mezereon infusorū in aceto, & exiccatorum 3. v.
 Myrobalanorum citrinorū 3. iiij.
 Chebulorum 3. iij.

Confice cū tereniabin & tamarindis in aqua endiuixæ dissolutis. *B R A S.* De dosi nihil dicit Mesue? *S E N.* Nihil penitus. *B R A S.* In ascite drachmam excedere non debemus, & in his, in quibus abundat aquositas per omnes venas. *S E N.* Putāsne tu mezereon esse laureo. *Mezereon.* lam? *B R A.* De hoc hubertim egimus in nostro simplicium Examine, ostendentes Arabes authores thymelæam, & chamelæam sub mezereon confudisse. Nunc memoria subiit,

in nostro colloquio de his abundè dictū esse. Verūm cūm hæc duo sub mezeleon confundantur ab Arabibus, & Mesue Arabs fuerit, quodnam duorū intelligi debet, cūm hic dicat recipiendum mezeleon? **B R A.** Ego thymelæam acciperem: nam à Dioscoride dicitur per aluum biles aqueas educere. Cūm verò hæc pilulæ ad educendas aquas in hydrope conficiantur, & vt Mesue dicit, citrinas, thymelæa ad hoc valet. nempe Dioscorides in chamætra mentionem non facit, quòd aquas educat: sed dicit solūm educere per aluum bilem, & pituitam. **S E.** Deinceps igitur thymelææ folia accipiam. **B R.** Scito autem nisi hæc folia per diem, & noctem macerarentur in aceto, & in vmbra exiccarentur, & nisi adderentur myrobalani, esset cōpositio vehemētissima, cuius satis esset scrupulum accipere. De tereniabim verò, quòd hanc cōpositionem ingreditur, in nostro simplicium examine quid sit apud Arabes disputatum habes.

S E N E X.

Pilulæ de eupatorio.

PRædictis iunctæ sunt pilulæ de eupatorio, quæ ad periodicas atque antiquas febres conferunt, ad iecoris dolorem, & ad obstructionē. **B R.** Tu ergo maiores cōficias? **S E.** Maiores, inquam, & in hunc modum paro:
 Recipe Myrobalanorū citrinorū
 Succi eupatorii

} añ. 3. iij.
 Suc

Succi absinthii	J	
Rauedsceni	3. iij.	β.
Mastiches	3.	j.
Croci	3.	β.
Aloes bonæ	3.	v.

Confice cum succo endiuix. dosis eius est 3. ij. cum aqua casei. BRAS. Recentibus visum est, hanc compositionem materias biliosas, tenues, educere: cum tamen crassas etiam educat, & eas potius, quam tenues. Rari sunt medici, qui his vtatur. Ego his vtor in autumno in longioribus febribus, & cōferunt, & etiam in obstructionibus lienis. Habet & Mesue minores de eupatorio, quæ in nullum vsum venere, præsertim nostro tempore. Illarū compositio est hæc:

Recipe Myrobalano-	} añ. partes æquales.
rum citrinorum	
Rauedsceni	
Succi eupatorii	
Aloes	

Cōfice cum aqua apii. da 3. ij. & in alio cum aqua endiuix. Sunt minus vehementes prædictis, eandem verò intentionem habent cum maioribus. mirandumque est cur harū minorum facta sit mentio, cum maiores eandem intentionem habeant, & perfectius illam assequi faciant. Mirum igitur non est, si in vsum non venere. Per rauedsceni, rhabarbarum in
his

his cōpositionibus semper intellige. *S E N.* Id intelligo. *B R A.* Lector verò admiratione nō afficiatur, si in his compositionibus omnia simplicia exposita non sint, quoniam de his solum mentionem facimus, de quibus in simpliciū examine nihil actum erat. Hæ pilulæ, & maiores diu perdurare non possunt, quoniam nihil glutinosi recipiūt: imò breui tempore lapidescunt, id est, duræ, vt lapis euadūt.

S E N E X.

*Pilulæ de
hermodas-
ctylis.*

Pilulæ de hermodactylis in examen descendent. *B R A.* Ferrariæ apud diuersos pharmacopolas diuersæ fiunt de hermodactylis pilulæ. Nam nonnulli minores, alii compositionem quandam, quæ à Rhasi describitur in *ix.* ad Almanforem, cōficiunt: maior tamen pars maiores parat. Nec desunt, qui & maiores & minores seruent. neminè vidi vnquam, qui pilulis de hermodactylis ex inuentione Mesuæ vteretur. *S E N.* Maiores semper feci, & seruauī, & cū medici pilulas de hermodactylis indicunt, illas præbeo. *B R A.* Earum compositionem referto. *S E N.* Hæc est:

Recipe Hermodactylorū

Aloes

Myrobalanorū citrino.

Turbith

Colocynthis

Bdellii

} añ. 3. vj.

Serap

Serapini	}	añ.	3.	iij.	
Castorei					
Sarcocollæ					
Euphorbii					
Opopanacis					
Harmel					
Apii,	}		3.	i.	ß.
Croci					

Confice cum succo caulium, & fac pilulas. Scito tamen gummi genera potius dissoluenda esse in succo caulium, & expurganda, reliqua deinde commiscenda. durescunt mirè: tamen vis simplicium medicamentosa à gummi generibus seruat, & facile dissoluntur, cum aquam persentiunt. De dosi nihil dicit Mesue. Ego drachmam nunquam excederem. mirè conferunt iuncturarum doloribus, & podagræ frigide: nam humores crassos à remotis corporis partibus ducunt: imò & tenues. De hermodactylis disputatum habes in nostro simplicium examine. Cum verò hermodactylus mihi suspectus sit, quoniã pharmacopolæ ephemeron colchicum accipiunt: propterea harum loco cõpositione quadam vtor pilularum ab Alexandro Tralliano cõfectarum, quas de nitro nuncupamus, & etiã Alexandri pilulas. In hac cõpositione nihil est, quod expositione indigeat. Cum verò simpliciter humores crassos, & frigidos educat,

compo

composuere minores, quæ humores biliosos, tenues, & etiam crassos educerent, & quæ ad podagram calidam conferant, sicuti præcedentes ad frigidam conueniunt. Puto autem in vsum venisse, vt solæ maiores recipiantur: quia non est verum earum solam materiam frigidam educere: imò educunt & calidam, ratione aloes & aliarum simplicium bilem educentium. Minorum verò compositio hæc est:

Recipe Hermodactylorum	3.	v.
Scammonii	3.	ij. β.
Myrobalanorum citrinorum	3.	ij.
Rosarum	3.	ij.
Aloes	3.	x.

Confice cum cathartico rosato, & da 3. ij. tamen satis est 3. j. & fortè nimis. Cùm verò à Mesue dicitur has pilulas fieri cum cathartico rosato, intellige electuarium rosatum suum solutione educens bilem, & non electuarium de succo rosarum Nicolai, quo tamen non pauci pharmacopolæ vtuntur, cum à Mesue dicitur accipiendum esse electuarium rosatum: multique ita faciunt propter expensas, vt videantur medicamenta viliori pretio vendere, quàm alii faciant: cùm tamen hi, & ægros decipiant, & integras authorum compositiones non seruent. Est alia de hermodactylis compositio Mesuæ attributa, quam ipse inuenit, & qua potissimum vtuntur Alexandrini

drini ex Alexandria Longobardia. Ferrariae
verò nullus vnquam ea vsus est, quod noue-
rim. Est verò compositio talis:

Recipe Hermodactylorum	} añ.	3.	v.
Aloes			
Myrobalanorū citrino.	} añ.	3.	ij.
Turbith			
Zingiberis			

Fac pilulas cum electuario rosato. da 3. ij. Idē
verò intellige per electuariū rosatum, quod
superius factum est per catharticum rosatū:
nam electuariū rosatum est catharticum, id
est, purgatiuum. hæc compositio tam tenues,
quàm crassas materias educit, & tam à pro-
pinquis, quàm à remotis partibus. SEN. Com-
positionē illam, quæ ex Rhasi accipitur, nun-
quam audiui. BR. A. Efficiam vt impræsentia-
rum illam audias. Vocat autem illam Rhasis,
Pilulas de hermodactylis maiores. iubet que
in dolore iuncturarum exhibendas, quando
nec calor, nec rubor in loco fuerit, & æger sit
frigide temperaturæ: & locus, quem tangi-
mus, vbi egritudo est, frigidus sentiatur: datq;
has pilulas in principio curationis. quod an
conueniat, vel non conueniat, disputare non
est opus. Compositio verò est hæc:

Recipe Hermodactylorum	} añ.	3.	v.
Satyrionis			
Meisahara			

Hic

Hieræ picræ	3.	z.
Colocynthidis	} añ.	3. v.
Centaureæ minoris		
Euphorbii	3.	ij.
Turbith	3.	x.
Sceitaragi Indi	} añ.	3. j.
Zingiberis		
Sinapis		
Piperis		
Castorei		

Informentur ex his pilulæ, ex quibus à duabus drachmis & semis, aut iij. sumatur. hænanque pilulæ valdè conferunt, quia non valentes surgere, incedere faciunt: tamen nos 3. j. non excederemus. Arabes ampliores medicamentorum copiam ferunt, quàm nos ferre possimus. **S E N.** Nunquam vidî aliquê has Rhafis pilulas parantem. **B R A.** Tamen aliqui parant Ferrariæ, & non ex infimis. Tu verò semper tuas seruato, scilicet maiores Mesuæ, idq; pro aliis medicis facito: nam de ipsis parum curamus, imò illas nunquam indicemus. **S E.** Quid intelligit author in hac compositione per Meisahara? **B R A.** Recentes dicunt esse Tithymali speciem: sed quæ nã sit, ignoramus. imò manifestè deprehèditur nõ esse Tithymali speciem: quoniam Serapio de eo agès cap. c c c l x v. sub nomine Meizaragi, extra Tithymali species describit. Quòd autem

Meisahara.

autem hoc idē sit, licet non dicat meisahara, ex eo apparet, quia inquit cōferre doloribus iuncturarū & articularū: quid verò sit ignoramus. Etenim arbuscula est, in qua describenda nullā facit Græcorum mentionē Serapio: quod obseruare solet, quādo soli Arabes de eo simplici loquuntur: quippe adducit solum authorem quendam Abuzerig nomine, & aliū, qui dicitur Abix. fortē est arbuscula, quæ nucē vomicam producit: nam dicit foliā huius arboris si ponatur in aqua, inebriare pices, quod facit nux vomica. Credendum verò est herbam etiam idem efficere: tamen de nuce vomica aliās locutus est. In hac re sum valde anceps, neq; quicquam certi determino, sed hæc anceps profero. SENEX.

Posteaquā in his de hermodactylis *Pilulæ lucis* pilulis tanta diuersitas est, ad pilulas lucis *sis.* sermonē vertamus. **B R.** Et in his non desunt suæ ineptiæ: quoniā Ferrariæ aliqui parant maiores, alii minores, laborē effugere volentes tot simpliciū, quæ maiores ingrediuntur. Maiorum compositionem referas. **SEN. EN:**

Recipe Rosarum	} ana	3. ij.
Violarum		
Absinthii		
Colocynthidis		
Turbith		
Cubebæ		

Calamiaromatici	}	ana	3. ij.
Nucis moschatae			
Spicae			
Epithymi			
Carpobalsami			
Xylobalsami			
Sileris			
Seminis rutae			
Squinanti			
Affari			
Maltiches			
Caryophyllorum			
Cinamoni			
Anisorum			
Foeniculorum			
Apii			
Cassiae	}	ana 3. iij.	
Croci			
Macis			
Myrobalanorum citrinorum			
Chebulorum			
Indorum	}	ana 3. v.	
Bellericorum			
Emblicorum	}	3. vij.	
Rauedsceni			
Agarici			
Senae	}	Conf	
Euphrasiae			
Aloesad pondus omnium.			

Confice cum succo ſceniculi. Doſis eſt à 3.ij. vſq; ad 3.iii. tamé ſatis ſunt 3.ij. ad ſummum. quippe mites ſunt, quoniam turbirth & colocythis in modica quantitate ingrediuntur. reliqua, quæ educunt, vt ſunt myrobalani, rhabarbarũ, agaricus, & aloe, imbecillia ſũt. Nonne tibi videtur hæc cõpoſitio mira atq; magna? **B R A.** Magna quidem, vtpote quæ multa ſimplicia recipiat, ſed iudicio meo inepta. Aliquem fuiſſe arbitror, qui abſque ratione omnia in vnum congeſſerit cum calida, tum frigida, quæ oculis conuenire videntur: neque intentionem conſideraſſe, quæ eſt à capite frigidos humores educere, vt inquit recentes, nempe Meſue neque de calidis, neque de frigidis mentionem facit: verũ hæc cõpoſitio calidos etiam educere poteſt. Meſue verò dicit quòd addunt in viſum, & eum roborant, & abſtergunt inſtrumenta ſenſuum, & expellunt ſuperfluitates, & cuſtodiuñt ſanitatẽ corporis, & præſumitur ſuper eis abſq; neceſſitate abſtinẽdi. Hæc Meſue. Ex quibus nõ accipitur, quòd craſſos humores vel tenues educãt. Verũ huius cõpoſitionis author omnia in vnũ collegit tam calida, quàm frigida quæ viſui conferant, & addit medicamẽta omnes materias euacuantia, tã calida q̃ frigida, tã à remotis partibus quàm à propinquis. **S B N.** Tuo igitur palato

non sapit hæc compositio? B R A. Neque meæ
 menti sapit: etenim absque ratione omnia in
 vnum collecta sunt, quæ ad vnâ intentionem
 vniuersalẽ faciunt, absq; vlla secretionem: an
 sit ob materiam tenuem vel crassam, vel cali-
 dam vel frigidam. verũ hæc omittamus. Dic
 autem quid accipis in hac compositioe pro
 casia? s B. Communem casiam. Illam, inquam,
 quam tu cherath longam, vel filiquam ob-
 longam nuncupare soles. B R. O crassã igno-
 rãtia. Hic pro casia opus est simplex illud ac-
 cipere vocatum canella, quæ cinamomũ non
 est, sed antiquorum casia. s B. Subiit nũc me-
 moriã, te de hac re in Simplicium Examine
 mentionem fecissẽ. Verũm cũm cinamomo
 careamus, duplum casia, id est, canellæ acci-
 pere oportebit. B R. Id deinceps facito, & lon-
 gam vocatam casiam in hac compositioe
 dimittito, quæ ad rem nihil facit. Vt autẽ su-
 perius à nobis dictum est, multi pharmaco-
 polæ vt laborẽ euitent potius quàm impen-
 sas, pilulas lucis minores conficiunt: cumq; à
 medicis pilulæ lucis indicuntur, has minores
 quas seruant, præbent, quarum hæc est com-
 positio eandem habens intentionem (vt in-
 quit Mesue) cum præcedente:

Recipe Xylobalsami	} ana	3.	j.
Carpobalsami			
Chelidoniæ		3.	v.
			Rosar

Rosarum	} añ. 3. iij.
Violarum	
Absinthii	
Euphragiæ	
Senæ	} añ. 3. ij. ß.
Epithymi	
Myrobalanorum citrinorū	
Chebulorum	
Indorum	
Bellericorum	
Emblicorum	
Agarici	
Colocynthidis	
Squinanti	
Lycii	
Lapidislazuli	
Aloes lotæ ad pondus omnium.	

Confice cum succo fœniculi, aut chelidoniæ.
 s E. Nulla igitur est inter has & præcedentes
 quo ad intentionē differētia? B R. Quantū ad
 hoc quod visui cōferunt, nulla: verū maio-
 res, etsi omne materierū genus educāt, potis-
 simūm verò pituitosas educūt: minores verò
 potissimūm atrabiliaras, cū & ipsæ omnes
 educere possint. Verū quid accipis pro xy-
 lobalsamo & opobalsamo? s E N. Id quod alii
 accipiunt pharmacopolæ. B R. In primis sta-
 tim huius compositionis simplicibus errare
 incipis, quāuis etsi hæc duo simplicia abessēt,

non magnificerem. Vulgus id recepit veluti proloquiū, opobalsamū visui mirum in modum conferre: quod tamen nec cōstat, nec rationabile est, nec ab aliquo fide digno authore proditū est. At in vsum venit cum vulgus profert hoc nomē balsamus, statim rem quādam mirabilem, & veluti diuinam concipiat ac pretiosissimam, qua ægritudines omnes expelli possint. s E. Meum igitur morē & deinceps sequar, maiores lucis pilulas cōficiens. B R. Vt lubet facito, scitoq; hanc compositionem diu perdurare non posse: quia paucissima glutinosa recipit. Intellige verò glutinosa, vt mel, eclegmata, saccharū, mel rosaceū, & etiam genera gūmi, quæ vim simplicium seruare possunt. Differunt verò gummi genera ab aliis: quia & si gummi genera vim seruent medicamentorum, tamē cōpositiones prædure efficiuntur. Mel verò & mel rosaceum, & electuaria compositiones molliores seruant.

S E N E X.

Pilule alandaal cōsequuntur. B R. Cūm due at apud Mesuen sub hoc nomine cōpositiones, quam sequeris? s E. Primā cōpositionem sequor, quā Mesue dicit esse Hermetis, & illam paro, atq; seruo, quæ valet ad sodam antiquam, & ad difficilem hemicraniam, & ad ægritudines neruorum, & iundurarum. hæc verò est illarum compositio:

Recip

Recipe Trochiscorum alandaal	3.	xij.
Hieræ simplicis	3.	vij.
Mastiches	3.	ij.
Salis gemmæ	aur.	j.
Ladani	3.	j.

Omnia, præter ladanum & mastichen terantur, & cribellentur, & in vnum misceantur: mastiche verò puluerisetur cum pauco oleo nucum, & liniantur cum eo species, id est, pulueres triti. deinde cum ladano conficiantur, & in mortario terendo pistillo calido fiant pilulæ crassæ. da à 3.ß. vsque ad 3.j. B R. Sunt vehemētissimæ pilulæ, & quæ à remotis partibus impetuose ducunt. His quandoq; vsusum in morbi Gallici doloribus, cum caput & iuncturas vexant, & mirè contulerunt: tamen quia tormina commouent, & ventriculum subuertit, & is, qui accipit, per tres dies appetentiã non habet: propterea ab his ipsi abstinerere cœpi, & earum loco pilulis Alexandri vtor, de quibus postea mentionem faciemus. Pituitam vehementer educunt à remotissimis corporis partibus. De trochiscis Alâdaal nihil impræsentiarum dicemus, qui ex colocynthide confecti sunt, quoniam de ipsis in libello de Trochiscis agemus. Tu locum illū perlege, si colocynthidis præparationem noscere cupis. s B. Sunt etiam nonnulli qui secundâ Mesuë cōpositionem parāt. B R.

Scio, & ad eadem valet, ad quæ primam conferre dictum est: tamen sunt minus calidæ primis. Hæc est earum compositio, quæ (vt inquit Mesue) sublimis est ad cerebri egritudines, & neruorum pituitosas, & iuncturarum:

Recipe Trochiscorum alandaal	3. x.
Salis gemmæ	3. j.
Ladani	3. xij.

Olei rosarum quantum sufficit.

SEN. Per gulam optimè discurrere debent. B R. Optimè propter oleum. De simplicibus, quæ has cõpositiones ingrediuntur, in Simplicium Examine dictum est. Ladanum prius cum oleo misceto, deinde sal gemmæ, & trochiscos.

SENEX.

Pilula de lapide lazuli.

SVa sedes pilulis de lapide lazuli in hoc loco data est. B R. Hæc sunt in magno vsu vbiq; & alicubi illæ de lapide Armeno parantur. Tu in presentiarum compositionem pilularum de lapide lazuli in medium afferas. S E. Hæc est apud Mesuen cõpositio, quæ ad ægritudines melancholicas valet, & ad bilem adustam:

Recipe Lapidis lazuli abluti	3. v.
Epithymi	} ana 3. viij.
Polypodii	
Scammonii	} ana 3. ij. β.
Hellebori nigri	
Salis Indi	

Agar

Agarici	3.	viiij.
Caryophyllorum	} ana	3. iiij.
Anisforum		
Hieræ picræ	3.	xv.

Confice ex succo endiuia, & da drachmas ij. cum aqua casei. *B R.* Ego nunquam excederē 3. j. nam sunt pilulæ satis vehementes. ad cancrum valent, ad quartanam, ad lepram, & ad alias atrabilarias ægritudines. Eandem ferè inscriptionem habet Serapio in suo Antidotario. Quomodo autem lapis lazuli abluendus sit, superius dictum est: & ille modus est ac regula abluendi omnes lapides. At cum non desint pharmacopolæ, qui pilulas de lapide Armeno conficiant, ab re non erit earū compositionem adducere, quæ valent ad atram bilem euacuandam, & bilem adustam, & omnibus morbis conferunt ab his humoribus factis. ita verò conficiuntur:

Recipe Lapidis Armeni loti	} ana	3.	v.	<i>Pilule de lapide Armeno.</i>
& præparati				
Hieræ picræ	} ana	3.	viiij.	
Epithymi				
Polypodii				
Agarici				
Scammonii cocti in cydonio		3.	iiij. β.	
Caryophyllorum		3.	ij.	
Salis Indi		3.	j. β.	

Confice cum succo solatri. *S E N.* Mihi viden-

tur vehementiores esse, quàm illæ de lapide lazuli. **B R.** Imò sunt vehementiores, & nò solùm bilem atram educunt, sed & flauã: quauis & præcedentes bilem educãt ratione scãmonii. Simplicia quæ has compositiones ingrediuntur, in nostro Simplicium Examine expensa iam sunt. Diu perdurare non possunt hæ pilulæ, quia nihil recipiunt glutinosi, & veluti lapis tempore durescūt. **S E.** Nonne & Indæ pilulæ atræ bili conducunt? **B R. A.** Conducunt quidem, sed non sunt adeò vehementes vt illæ de lapide lazuli, & adhuc minus quàm illæ de lapide Armeno. Nonnulli putant non fieri pilulas de lapide Armeno, & in vsu nò esse, quia Armeno lapide caremus. Verùm hi decipiuntur: nam & lapis Armenus habetur ex Armenia comportatus, & ex Germania. Non enim existimandum est speciem illam lapidis nò esse in alia Mundi parte, quàm in Armenia: sed quia probatissimus est in Armenia, propterea Armenus nuncupatur. Habet ferè eundem colorem cum lapide lazuli, de quo in nostro simplicium Examine egi. in aurifodinis reperitor, & est ferè semper chryfocollæ mistus. Nos & ex Armenia, & ex Germania domi habemus chryfocollæ mistum, & experti sumus ablutom atrã bilem egregiè soluere, & solùm ʒ. j. dedimus hieræ mistum. Alexanderque Trallianus ca-
 pite

pite vigesimo secundo primi libri, Armenum lapidem veratro præfert, utpote in quo sit minus discriminis quàm in veratro. & dicit habere vim purgandi egregiam, tam per superna, quàm per inferna, & tam lotum, quàm non lotum: tamen lotus nullam molestiam nullumque angorem afferre potest. refertq; compositionem quandam pilularum ex lapide Armeno hoc modo confectam:

Recipe Picræ	
Epithymi	} singulorum obolos octo.
Agarici	
Lapidis Armeni loti	℥. β.
Scammonii	℥. iij.
Caryophyllorum	obolos duos.

Qua autem re conformentur, docet in alia compositione quam statim adducit, iuxta recentiores sui temporis, quæ hæc est:

Recipe Picræ	
Epithymi	} sing. diobolos iij.
Agarici	
Lapidis Armeni loti	
Scammonii	℥. ij.
Caryophyllorum granum vnum.	

Contundito singula de more, & redige in pilulas cum melle rosaceo, vel succo mali medici. Dosis verò esto ad minimum ℥. ij. ego vsq; ad 3. j. exhibeo. Optarim ut hæc compositio passim haberetur: nam (ut idē Trallianus dicit).

cit) stomacho robur inducit : & multifarios humores euacuat , præsertim terreos, & atrâ bilé citra angustîâ soluit: neq; est quod in huius lapidis usu quicquâ periculi speres, quoniâ neq; strangulatû aliquê, neq; animi deliquia more veratri albi inducit. Mesue in ca. De soda frigida, hanc secundam Alexandri compositionem per hunc modum refert:

Recipe Hieræ picræ

Epithymi

Agarici

Lapidis Armeni & præpa-

Scammonii præparati

Caryophyllorum

(rati) } ana 3. iiii.

3. v.

3. j.

Fac pilulas cum aqua rosacea. dosis 3. j. SEN.
Parum differunt. B R A S. Imò eadem esse deberent. SEN. Vis ergo ut hanc Alexandri compositionem paratam seruemus, & ex lapide Armeno ex Germania comportato? B R A. Id summè optarem : & simul alii medici, quod pro ægris suis indicent, præscirent. SEN.

Pilula de benedicta.

Contineri nō possunt pilulæ de benedicta, quin huc sponte sub examen venerint. B R. Quis est harum pilularum author? SEN. Certè ignoramus, nisi ex Nicolai benedicta accipiantur. B R A S. Inde initium habere certum est : nam benedicta Nicolai frigida podagræ confert, arthritidi, renibus, quoties ex frigiditate affecta sint. Est verò eius

eius compositio talis:

Recipe Turbith	}	ana	3.	x.
Efulæ				
Sacchari	}	ana	3.	v.
Diagridii				
Hermodactylorum	}	ana	3.	v.
Rosarum				
Caryophyllorum	}	ana	3.	j.
Spicæ				
Zingiberis				
Croci				
Saxifragiæ				
Macropiperis				
Amomi				
Cardamomi				
Lithospermatis				
Petroelinii				
Salis gemmæ				
Galangæ				
Macis				
Carui				
Fœniculi				
Sparagi				
Brusci				
Granorum folis				

Mel quod sufficit. Detur in sero ex vino calido, ad modum castanæ. SE. Hoc est eclegma de benedicta, quo utimur. B R. Obstetrices Ferrarienses in yteri affectibus hac benedicta absque

que vlla affectus cōsideratione vtuntur. Pul-
ueres absq; melle accipiuntur, & ex succo fœ-
niculi pilulæ fiunt: vel, vt alii, ex melle rosato,
vt diutius perdurent. nam ex melle confectæ
nō exiccātur: ex aqua autē fœniculi ferē lapi-
descunt. Datur harū pilularum drachma v-
na, & etiam scrupuli quatuor. Qui hāc com-
positionem describunt, ita inquirunt:

Recipe Specierum de benedicta ʒ. vi.
Ex melle rosaceo, vel ex aqua fœniculi, quā-
tum satis est, fiant pilulæ. Omnia simplicia
quæ hanc compositionem ingrediuntur, in
nostro Simplicium Examine prodita sunt.

S E N E X.

*Pilule de
cynoglossa.*

Pilulæ de cynoglossa tanquā illæ, quæ len-
to gradu profectæ sunt, ultimo loco ac-
cesserē. BRAS. Ex quo autore accipiuntur?
SE. Ex Nicolao. BR. Quomodo ex Nicolao,
cum alii pharmacopolæ ex Mesue potius ac-
cipiant? SE. Apud Mesuen nunquam legi pi-
lulas sub hoc nomine de cynoglossa. BRAS.
Equidem sub hoc nomine à Mesue non de-
scribuntur, sed sub eo nomine, Pilulæ ad o-
mnes morbos catarrhi, & coryzæ, & tussis ca-
tarrhalis. SEN. Memini me vidisse has pilu-
las, & in quorundam medicorum gratiam
præparasse. BR. Multi pharmacopolæ has ser-
uant, & non illas Nicolai. sed Nicolai compo-
sitionem nunc referas. SEN. Hæc est:

Reci

Recipe Cynoglossæ

Opii

Seminis iusquiami

Myrrhæ

Olibani

Caryophyllorum

Cinamomi

Corymbi

} ana	3.	iiij.	<i>Pilule ad omnes mor</i>
		vj.	<i>bos catara</i>
		v.	<i>rhi, coryz</i>
		ij.	<i>zæ, & tuse</i>
} ana	3.	ij.	<i>sis.</i>

Temperetur cum rhodostomate, id est, cum aqua rosacea, & conformentur pilule ad modum ciceris, ex quibus dentur quinque, vel sex cum itur dormitū. Nos damus vnā maiore.

B R A. In hac compositione duo consideranda occurrūt: vnum est, aliquos Nicolai codices cozumbri, alios corymbi. Si legamus corymbi, facile est videre quid sint: nā sunt hederæ flores, qui in vnā massam collecti hoc nomine vocantur. pro eis autem accipienda sunt semina. Tamē neq; apud Dioscoridem, neq; apud Galenum vsquam inuentū est corymbos tussi cōuenire, vel destillationi: neq; tenuē materiā crassiorē reddere possunt, sed potius econtrario facerent: quanuis ex duplici substantia cōstare dicat Galenus, ex frigida, inquam, terrea & adstringente: ratione cuius tenuem destillationem increassare possent simul cum aliis in compositione præscriptis: constantq; ex substantia calida. Sed ne longius te protrahā, suspicor hic nō esse legendū corym

corymbi, sed potius cozumbri. s. E. Ego semper accepi in hac compositione corymbos: ignoroque quid tu per cozumbri intelligere possis. B. R. A. Arabes vocant Cozumbri sty racis facem: nos verò hic intelligimus ipsam sty racem: nam tussi conferre, destillationibus, grauedinibus, & faucibus dicit Dioscorides, & Galenus confirmat. Cùm verò apud Arabes vocabulum cozumbri sit potius falsi sty racis nomen, & eius fecis, quàm veri, putamus hinc fuisse corruptum vocabulum: quia Græci sty racem adulteratam *σκολιμι τλω* vocant, quasi vermicularem: inde corruptio contigit, & pro scolecite cozumbri legunt. s. E. Styrax igitur accipienda est. B. R. A. Accipienda, vt arbitror. s. E. Quidnam illud est, quod secundo loco considerandum proponebas: Id est, ex quo tota compositio conficitur & conglutinatur, scilicet rhodostoma. s. E. N. Nonne est aqua rosacea? B. R. Equidem: nam Græci sua vulgari lingua ita vocant aquam rosaceam vi ignis eliquatam: tamen suspicati quandoq; fumus, an legi oporteret rhodostacte. Est verò rhodostacte antiqua cõpositio, qua faciliè cõcinnari possunt catapota. Fit autè (vt Paulus docet li. septimo, c. xv. circa finem) ex succi rosarũ exactis vnguib; sextariis duobus: mellis sextarium vnum decoquito vsque despumãdo, donec pars quarta

Rhodosto=
ma.

Rhodosta=
cte.

ta coctura euanesat. Si hæc cōpositio ex rhodostomate fiat, diuturna nō est: ex rhodostomate verò diu perdurare potest, & vim medicamétorū seruare magis, q̄ si ex aqua rosacea: licet & gūmi vim medicamétorū seruent. Primò igitur gummi in aqua rosacea dissoluantur, alia deinde cōmiscantur. Hæc de Nicolai cōpositione, quam tu paras, satis sint. In aliis autè officinis inueniūtur pilulæ Mesuę de cynoglossa, quas tamen ipse non vocat de cynoglossa, sed pilulas ad omnes morbos catarrhi, coryzæ, & omnis tussis catarrhalis. At hæc simpliciter vera nō sunt, quippe solū cōfert destillationibus calidis & tenuibus, quas egregiè sistit. Nōnulli sunt, qui eas vocāt pilulas alchazaber. verū idē est ac si dixissent de cynoglossa, quo nomine etiā alii in hac cōpositione vtuntur: quarū cōmixtio hæc est:

Recipe Myrrhæ puræ	3.	vj.
Olibani	3.	v.
Opii	} ana	3. iiij.
Iusquiami		
Croci	3.	j. β.
Radicum linguæ canis	3.	iiij. β.

Fiant pilulæ, & administrētur, & da à 3 β. vsque ad 3 j. Cōfici autem debent, aut ex oxymelle, aut rosaceo melle, aut aqua rosacea. Veruntamen id te non lateat, Mesuen in fine summæ quartæ in cura catarrhi, descriptio-

nem quandam pilularum posuisse ex sententia Alexandri, quas dicit vocari pilulas halchaiber, ubi loquitur de medicamentis ad tussim catarrhalem frigidam. hæc verò est earum compositio, ut refert Mesue:

<i>Pilule alchaiber.</i>	Recipe Myrrhæ	3.	ij.
	Thuris masculi	3.	ij. β.
	Opii	} ana	ij.
	Hyoſcyami		
	Radicū alchalchar sicce		

Alchalchar.

Confice cum succo Alcazaber humida. da eis à tribus vsq; ad quinq; in sero: sunt enim mirabiles. SEN. Quid significat Alchalchar? B R. Cynoglossam. SEN. Nonne & Alcazaber idem significat? B R A S A. Ita inquit: sed sunt barbara nomina, & ut arbitror, corrupta. S B. Reperiuntur apud Alexandrū hæc pilulæ? B R. Maximè: verum ipse non vocat pilulas de cynoglossa, sed bechicas: quarum superius in bechicis pilulis mentionem fecimus. & Paulus has mirificè effert tanquā validissimas, & quæ medendo acri & tenui fluori plurimum valēt, cuius beneficio plures vidi vna duntaxat potione sanatos, quæ & succurrūt eximie sanguinis fluori per quæcūq; eat partē. SE. Differtne cōpositio, quā refert Mesue, ab illa vera Alexandri? B R A. Solū in pondere differunt, & in materia, ex qua glutinantur simul simplicia. SEN. Alexandri igitur compositio

positionem referas. **BR A.** Hæc est:

℞ Murrhæ troglodyticæ denariū pōdo vj. *Pilulae Alex-*
 Thuris denariūm pōdo quinque. *xandri.*

Lacrymæ papaueris

Hyoscyami

Radiciſ cynogloſſi

} añ. denariūm
 } pōdo iiij.

Cortices prius in ſole exiccatę in puluerę re-
 digantur, & per cribrum traſſiantur, poſt-
 ea cum aliis confundantur. Papaueris verò la-
 crymam, quam opium vocant, aqua diluito,
 fac deinde paſtillos pondere ſingulos dena-
 riū vnus. dato cuiq; pro ſuis viribus, & mor-
 bi magnitudine. hæc Alexander lib. ij. ca. iiij.
 ſe. Certè parum differunt. ſed cur dat pro vi-
 ribus, cum non exoluant? **BR.** Id facit ratione
 opiū. nam in viriū imbecillitate ea, quæ opiū
 recipiūt, danda non ſunt, ne modicus ille ca-
 lor, qui a deſt, extingatur. Tu igitur inſtitu-
 tum proſequaris.

S E N E X.

Nihil aliud mihi dicendum ſuper eſt, cum
 pilulæ omnes, quæ Ferrariæ in vſu ha-
 bentur, iam enarratę ſint. **BR A.** Tam pauca
 ſunt apud vos pharmacopolas pilularum ge-
 nera? **SE N.** Non plura Ferrariæ: tamen vnum
 aliud genus mihi in mētē venit, quo tu vte-
 ris, & cæteri, qui te ſequuntur, medici. **BR A-**
S A V O L vs. Quodnam? **SE.** Id genus, quod tu
 nonnunquam vocas pilulas de nitro, vt pluri-
 mūm pilulas Alexandri. **BR A S A V O L.** Imo

neq; istud genus prætermittendū erat: nā à capite vehemēter educunt, ab extremis partibus, & à iuncturis, & omne materierū genus expurgāt, tam crassarū, quàm tenuiū, tam pituitosarū, q̄ atrabiliararū & biliosarū. Certè inueni has pilulas in iunctorarū doloribus miras, in podagra, in chiragra, in capitis dolore: in Gallico morbo ea vidimus, quę dictu ferè incredibilia videntur. Mesue in cap. De epilepsia, hanc compositionem adducit secundum Alexandrum, dicitq; nullas esse fortiores pilulas his ad epilepsia, arthritim, & podagram. Earum verò compositio hæc est:

Recipe Aloes	} ana partem v. nam.
Colocynthidis	
Scammonii	
Bdellii	
Hellebori nigri	} ana partem se mis.
Corticum gummi	
Euphorbii	
Baurach	

Confice cū succo caulii. dosis est à 3. j. vsq; ad ij. tamē ego nūquā excedo drac. se. Vnū est, in quo ambigo in his pilulis, de quo volui te sæpius interrogare, & semper oblitus sum, quid scilicet intelligendū sit per corticē gūmi. BR. Respondere possem intelligendū esse corticē arboris gummi mistū, vel partē crassiorē: tamen quia arbitror veram gummi cōpositionem

tionem ingredi oportere (si ingredi debeat) & nō aliquid superfluum: propterea in Mesue ita legendum arbitror, corth, id est, gummi. Scriptores verò simul coniungere illam particulam, id est, cum illa corth, & legere corthi, quam dictionem alii trāscribentes dixerē corticum gummi: cū tamen legi debeat corth, id est, gummi: nam hoc nomine Arabes vocant gummi. Tamen non mihi placet, vt in hac compositione Mesuen imiteris, sed Alexandrum, qui de gummi nihil dicit, sed pro gummi, comi scriptum est, quum inquit:

Recipe Aloes

Colocynthidis

Scammonii

Bdellii

Corticis veratri nigri

Comeos

Euphorbii vnciam vnam,

Nitri vnciam dimidiam.

} singul. ʒ. β.

Excipe succo brassicæ, & redige in catapotia. dosis est ℥. iij. seu iij. pro agri robore. Fortè error illius particulæ corticū gummi hic fuit: quia dicit prius veratri nigri corticis, postea sequitur ameos: Mesue autē dixit ami, & librarius cōiunxit illam particulā corticis cum illa ami, legitq; gūmi & ami. Quicquid verò sit, tu cōpositionem illā conficere debes,

quam nuper ex Alexandri lib. cap. xxj. adduximus. s. e. n. Eam deinceps parabo. b. r. Extat & apud Galenum prope finem quinti libri Methodi medendi compositio quædam, quæ huic similis videtur. & Galenus eodẽ loco dicit has esse suas pilulas, quæ à capite purgant plures excrementorum species. s. e. Compositionem refer. b. r. Hæc est.

Recipe Aloes	} ana partes æquales.
Scammonii	
Colocynthidis	
Agarici	
Bdellii	
Gummi Arabici	

*Pilule de
sex rebus.*

Misce, & fiant pilulæ. s. e. Plerunq; hanc compositionem in Nicolai Leonici gratiã conficiebam, & ipse illam vocabat, Pilulas de sex rebus. b. r. a. Mihi verò nunc succurrit in tua officina nonnunquã audivisse eundem Leonicum pilulas de sex rebus indicentem. s. e. Fieri potest. b. r. a. v. l. v. s.

Pilule sebelliæ.

A Te scire velim diligentissime Senex, cur sebellias pilulas à Sebellio auctore inventas non seruetis. s. e. Nunc nō succurrunt mihi hæc pilulæ. b. r. Vltimæ sunt in Mesuë Anridotario, vbi de pilulis agit. Hæc autem est illarum compositio:

Recipe Spicæ Indæ	3.	v.
Spicæ Romanæ	3.	ij.
		Raued

Raued	}	añ.	3.	iiij.
Agarici				
Epithymi	}	añ.	3.	iiij.
Costi				
Mastiches	}	añ.	3.	iiij.
Chamædryos				
Amomi	}	añ.	3.	ij.
Croci				
Myrrhæ	}	añ.	3.	j.
Cinamomi				
Caryophyllorum	}	añ.	3.	x.
Squinanti				
Aloes			3.	

Fiant cum vino antiquo. da 3. ij. cum vino permisto. Hæ Mesuæ sunt pilulæ satis mites, & quæ plurimum prosunt. Soluunt enim materiam biliosam, crassam, & iecoris, splenis, ac stomachi obstructions aperiunt. hydro-pi conferunt aquam educentes. s B N. Memini me quandoq; seruasse has pilulas in officina: sed posteaquam vidi nullum medicum ipsis vti, & pyxidē & pilulas ab officina eieci. B R. Vtinam id fecisses de multis aliis pilularum compositionibus: nam paucissimæ sunt, quas verè probé. Sed cur Imperiales pilulas omisisti, & de styrace, de croco, de colocynthide, & multas alias? s B. Quia Ferrariæ in usu non sunt: & si quis eas conficere voluerit, nūquam vendentur. B R A. Igitur huic sermone de Pi-

lulis finem faciamus. s. B. Vt lubet, modò singulatim omnes pilulas iterum recenseas, de quibus superius dictum est, & breui ad quid conferant, explicare tētes. B. R. A. Vis igitur, vt eundem laborem iterum sumamus? s. E. N. Nō erit idem labor: sed erit, breui in memoriam reducere ea, quæ iam promiscuè, sparsim & confuse explicata sunt. B. R. A. Ne videar in re tam exigua tibi obtemperare nolle, id libenter efficiā: sed tali ordine pilulas explicabo, vt mihi in mentē venient. s. E. N. Res est nullius momenti hic ordo. B. R. A. Audias igitur:

Pilulæ aggregatiuæ omnes humores educunt, præsertim illæ Mesuæ, & antiquis febribus conferunt, & ægri tudinibus capitis, stomachi, iecoris, lienis, & omnium membrorum. Aggregatiuæ autem maiores humores crassos potius educunt.

Pilulæ Alefanginæ educunt humores crassos, pituitosos. mundificant stomachum, cerebrum, & instrumenta sensus, concoctionem adiuuant, & doloribus ventriculi & intestinorum conueniunt.

Pilulæ de hiera simplici educunt biliosas materias, crassas, & pituitam, quæ in ventriculo, iecore, ac viis potissimum sūt: & ventriculo, ac capiti imbecillioribus conueniunt. his mirum in modum profunt, quibus vel ob studium literarium, vel ob aliud simile ventricu

trculus imbecillis effectus fit.

Pilulæ de hiera cum agarico bilē educūt, & pituitā: capiti cōferunt, vētriculo, & pectori.

Pilulæ de hiera Logadii atrabiliaras materias & pituitosas vehementer educunt, imò & bilem educunt: impeditā locutionem ex quacunque causa fuerit sanitati restituunt: paralyſi conueniunt, tremoribus, epilepticis, & omnibus ferè capitis morbis, extremitatum, & partium neruoſarum.

Pilulæ de rhabarbaro biliosos humores & crassos educunt: febribus ex diuerſis humoribus putridis conferunt: dolori iecoris, & hydropi succurrunt.

Pilulæ de tribus cum rhabarbaro bilē crassam, & pituitam educunt: ventriculo conueniunt, capiti, atque pectori.

Pilulæ de Assaiareth ventriculo conueniunt, capiti, & iecori, & bilem crassam educunt, ac pituitosam materiam.

Pilulæ Indæ atram bilem exquisitè educunt, ægritudinibus atrabiliaris cōueniunt: quartanæ, tremori, mania, & lienis duritie.

Pilulæ Sine quibus esse nolo, educunt bilem atram, atq; flauam, & pituitam: caput mirè purgant, suffusionibus conueniunt, oculorum obscuritati, iliosis, & aurium dolorem soluunt.

Pilulæ de Agarico educūt humores crassos,

putridos, pituitosos: pectori conferunt, asthmati, & tussi antiquæ.

Pilulæ aureæ bilem purgant, & pituitam: capiti conferunt, oculis, ventriculo, iecori.

Pilulæ fœtida humores crassos educunt, pituitosos, & atrabilarios. iuncturarum doloribus conferunt ex crudo & pituitoso humore: lepræ conueniunt, morpheæ, & dolori ventriculi à materia crassa & flatu.

Pilulæ cochix biliosos humores educunt, & pituitosos crassos. hemicranæ cōueniunt, dolori ventriculi, & illi.

Pilulæ de hermodactylis maiores frigidos iuncturarum humores educunt, & frigidis morbis conueniunt. minores valent ad materias calidas iuncturarum, & calidis morbis conferunt.

Pilulæ Arabicæ purgāt omnes humores tam frigidos, quàm calidos: tam crassos, quàm tenues. letitiam inducunt, sensus roborant: capitis doloribus, aurium, & dentium conueniunt. idque faciunt in omni ætate.

Pilulæ lucis maiores pituitam magis educunt, minores atram bilem magis. visum & sensus roborant: caput, & totum corpus ab omni materia euacuant.

Pilulæ communes, biliosas materias, crassas educunt. ventriculo conferunt, & capiti, & à pestilentia præseruant.

Pilu

Pilulæ bechichiæ nihil educunt, sed tussi conferunt ex materia tenui calida, & destillationi, quæ ad pectus fluat.

Pilulæ de cynoglossa magis, quàm bechichiæ (quanuis & ipsæ bechichiæ sint) valent ad destillationem tenuem & calidam, & ad omne genus catarrhi & tussis, potissimum ex tenui materia.

Pilulæ mastichinæ biliosos humores educunt, crassos, & pituitosos. vetriculo conueniunt, pectori, & capiti.

Pilulæ stomachicæ biliosos humores & pituitosos educunt: concoctionem perfectiorem faciunt: cerebrum & stomachum à corruptis humoribus purgant, appetitiamq; excitant.

Pilulæ Alandaal pituitam & humores crassos educunt, idque faciunt à iuncturis, & à capite, & à partibus longinquis, & capitis doribus conferunt.

Pilulæ de mezereon educunt aquam citrinam, & aliam, præterea. asciticis mirum in modum conferunt.

Pilulæ de benedicta pituitam cum bile à remotis partibus educunt, & à iuncturis. potissimum renibus conferunt, & vesicæ.

Pilulæ de eupatorio bilem crassam educunt, & pituitam: periodicis febribus conueniunt, & longis: iecoris doloribus & obstructionibus opitulantur, & icteritiam delent.

Pilu

- Pilulæ de sarcocolla pituitam educunt, & omnibus pituitosis ægritudinibus cōferunt.
- Pilulæ de Serapino educunt pituitam crassam, glutinosam: paralyti conueniunt, iuncturarum doloribus ac dorsi, modò à frigida causa contingant. podagræ succurrunt, & frigidæ chiragræ.
- Pilulæ de Aloe educunt bilem crassam pituitæ mistam. roborant ventriculum: & capitis doloribus, qui à ventriculo dependent, conferunt.
- Pilulæ de lapide lazuli humores atrabilarios educunt, & adustam bilem: quartanæ conferunt, cancro, & omnibus morbis atrabilaris. Indicis præponendæ sunt.
- Pilulæ de lapide Armeno ad idem valent, & sunt ad eò mites, vt absq; molestia & angore educant, & omnes alias præcellunt ex his quæ atram bilem educunt.
- Pilulæ de nitro omnes humores educunt, tam tenues, quàm crassos: tam calidos, quàm frigidos, & ab omni parte tam longinqua, quàm remota: vnde omnibus iuncturarum morbis, & capitis competunt. Hæ sunt (vt arbitror) venerande Senex omnium Pilularum vires, quarum superius in Examine mentio facta est: nisi genus aliquod mentem nostram effugerit. SEN. Nullum genus mihi succurrit, de quo vires adductæ non sint.

sint. B R A. Prandii hora instat, & à me ægri
 quidam inuisendi sunt, vt illis victum insti-
 tuā: vel hìc me expectato, vel negotia quæ-
 dā interim expedias, vt opportunè in pran-
 dio mecum esse possis. S E N. Hoc tibi spon-
 dere non decreui: sed à prandio statim ad
 te accedam, vt deniq; huic sermoni de Com-
 positis medicamentis finem faciamus. Nam
 post Catapotia, vehementer opto, vt medi-
 camenta cathartica recenseamus, quæ vel li-
 quida sunt, vel consistentiæ mellis formam
 habent, aut paulò densiorem: ne in his cõ-
 ponendis error aliquis in nostra officina
 contingat. B R A. Id pro viribus efficere
 nitar, vt in eo quod possum tibi fa-
 ciam satis. Interim, ô famule, mulā
 adducito. Vale Senex, & postea-
 quàm in prandio nobiscum
 tibi esse non licet, à pran-
 dio te expectabo. S E-
 N E X. Statim ac-
 cedam.

F I N I S.

INDEX EORVM,

quæ in hoc Pilularum libello continentur.

A Ccidétia antrās	Esula	179	
eant de subie-	G ingidium	152	
cto in subiectum 51	G lobuli	34	
Alchalchacar	210	H armel	164
Aloe quomodo laua	H armal	ibid.	
ri debeat	41	Harmala	ibid.
Alscebram	179	Hiberis	155
Armal	164	Hiera picra vocata	56
Armel	164	Hiera themisonis	67
B enedicta cōpo-	Hypoglossa medica-		
sitio	menta	175	
Besafa	164	Hippolytæ Farusina	
<i>Βαχικόν</i> medicamen-	mentio	108	
tum	174	I niuria quòd nō re	
C ardamāice	155	ferenda, & quòd	
Carpesium	163	is sibi facit iniuriā,	
<i>Καταπότια</i>	34	qui aliis iniuriam re	
Chamaelæa	186	ferre studet	12.13.
<i>Κίννος</i>	34	Iberis	159
Cozumbri	208	L apis lazuli, vel	
D uniculus	159	Cyaneus	115
Asypus	159	Lapis Armenus	116
E lectuariū rosa-	Lepidion	154	
tum	147	Lepus	159

Meisa

I N D E X.

M Eisahara	192	Pilulæ cõmunes	ibid.
Meizaragi	192	Pilulæ de tribus	Ruffi
Mezereon	185		110
Moly	164	Pilulæ de aloe	113
O Rbiculi	34	Pilulæ Indæ	114
		Pilulæ Arabicæ	117
P Euerella	158	Pilulæ Sine quib.	120
Pilulæ vnde di-		Pilulæ de fumo terræ	
ctæ, quid sint, & de			124
earum forma	33	Pilulæ de agarico	125
Pilulæ Alefanginæ, &		Pilulæ quæ abstergūt	
vnde dicantur	37	pectus	129
Pilulæ de aromatibus		Pilulæ aureæ	130
& vnde dicantur ibi.		Pilulæ de turbiti	132
Pilulæ de simplici hie		Pilulæ cochinæ	136
ra Galeni	55	Pilu. aggregatiuæ	143
Pilulæ de hiera cum		Pilu. de Serapino	167
agarico	77	Pilulæ bechichiæ	173
Pilulæ de hiera Loga		Pilulæ fœtidæ	177
dii	82	Pil. de sarcocolla	183
Pilulæ stomachicæ	86	Pilu. de mezereon	185
Pilulæ mastichinæ	98	Pil. de eupatorio	186
Pilulæ assaiareth	100	Pilulæ de hermoda-	
Pilulæ de rhabarba-		tylis	188
ro	103	Pilulæ lucis	193
Pilulæ de raued sceni		Pilulæ alandaal	198
	103	Pilulæ de lapide lazuli	
Pilulæ de tribus cum		li	200
rhabarbaro	109	Pilulæ de lapide Ar-	
		meno.	

I N D E X.

meno	201	Ruta syluestris	166
Pil. de benedicta	204	S Al Indum	97
Pi. de cynoglossa	206	S Sal nigrum	96
Pilule ad omnes morbos catarrhi, coryze & tussis	207	Sataragi	151
Pilul. alchazaber	210	Scebram	179
Pilulae Alexandri	211	Sceitaragi	151
Pilulae de Nitro	211	Setoragi	ibid.
Pilu. de sex rebus	214	Sextarium	106
Pilulae Sebelliae	ibid.	Siliquastrum	157
Piperitis	157	Species hierae Galeni	55
Piper Hispanum	158	T Hymelaea	186
R Aphanus	154	V Incitoxicum	160
R Rhodostoma	208		
Rhodostacte	ibid.	F I N I S.	

FRANCISCI BOVII FERRA-
riensis, ad lectorem epigramma.

Moribus & virtute prius Centaurus Achillem,
Mox etiam medicus artibus instituit.
Sic tibi dat MVSAB Brasauli, lector, utrunque
Exiguus chartis, magnus at arte liber.
Nam docet, affeclus qua sit ratione regendus:
Ne qua cupido animu, neu grauis ira premat.
Tum globulos medicos examinat ore vorandos,
Qui sint, quis vires, pondera quanta ferant.

MEDICAMENTA

PURGANTIA, VOMITORIA

ET ALVI SOLVTIVA, ORDINE

*alphabetico, Conrado Ges-
nero authore.*

CONRADVS GESNERVS MEDI-

cus Tigurinus Lectori S.

Simplicia aluum deicientia, quorū apud antiquos vsum fuisse cognoui, vel etiamnum esse, quātum peruestigare licuit, per alphabeti ordinem ante aliquot annos in tabulam digessi, & vbi veterum autoritate fieri potuit, quos peculiariter humores educant, adscripsi, flauā mne vel atram bilem, pituitā aut aquas: item quæ simpliciter purgant, videlicet excrementa vētris solūm, non autem remotius attrahentia. Eisdē vomitoria phar maca coniunxi. Ea verò, quæ bonam faciunt aluum, aut molliūt tantummodo, seorsim de industria collegi. Hanc tabulā fortè inter fasciculos chartaceos repertā studiosis cōmunicare visum est, quibus hanc operā non ingratam nec inutilem fore spero. Hoc admonendus es Lector, humorum nomina singulis ferè literis initialibus designata, ita vt p. pituitam, b. bilem flauam, m. melancholicū humorem significet. Vale.

ENVMERATIO

- A**bsinthium B.
 Absinthium marinum vel seriphium
 aluum leniter deiicit.
- Adianthum, vel capilli veneris B. P. & humo
 res crassos. Sunt qui adiiciant M.
- Aeris flos, vel chalcantum, vel atramentum
 futorium crassa per aluū exigit. Dios. idem
 naribus infusus bilem largam euacuat. Aë-
 tius. Serapio P.
- Aeris squamma aquam ducit & P.
- Aëromeli, vel manna Arabum B.
- Aes vstum vomitorium est. Dioscorid.
- Agaricum B. P. & spillos humores.
- Agni semeu cum pulegio & melle potum
 purgat aluum.
- Alisma. vide Damafonium.
- Alypon M.
- Alypiam Actuarius turbith album interpre-
 tatur. Sed Paulo alypias eadem, quæ aly-
 pon videtur.
- Aloe B.
- Alysson M. etiam per superiora.
- Amygdalinum oleum.
- Ammoniaca gutta aquas.
- Anacardi P.
- Anagallides ex aqua mulsā. Sanat & hydro-
 picos earum succus.
- Anagyris semen vomitorium est.
- Androsami semen B.

S I M P L I C I V M.

Aphronitrū, id est, nitri spuma. Arabes bau-
rach vocitant, quanuis id Mesue cum nitro
confundat, p. crudam viscosamq̃;

Apios vel ischas p. & b. vtrinque, radix, supe-
rior vomitu, per aluum inferior.

Apii, vel ischados dimidiū quod ad radicem
est manducatum, nonnulli id chamærapha-
num vocant, p.

Aqua maris aluum turbat.

Aqua mulsā ē melle crudo pota ventrem mo-
uet, glutinosa extenuat.

Ari folia inaniūt ex sale & aceto sumpta. Sed
quoniam apud nos acrimonia feruent ni-
mia, semel aut iterum foliis decoctis vten-
dum suaderem; quod & in dracunculi radi-
ce Galenus fecit.

Aristolochia clematidis, colocynthidis more
purgat.

Aristolochiæ clematidis semen b. & p. stoma-
cho quoque confert. Arabes etiam rotun-
dam commédant ad p. & iuxta alios bilem
quoque.

Armenicum m. & quicquid crassum visco-
sumq̃; corpori adhæret.

Ascyri, & ascyroidis semen b.

Asphodeli radix purgat, vomitiones adiu-
uat. Eiusdem semen, & flores, succus quoq̃;
ad purgandum triticeo pani miscetur.

Alla fœtida. vide Sagapenum.

Altrantia,meisteruurtz, siue meo iudicio petroselinū Estreaticū, & Macedonicū communiter dictū, de quo apud Galen. de Antidotis libr. 1. aquas ducit, sed magis per vrinam: & m. purgat, vt multorū fert sentētia.

B Alaninum oleum p.

Balanus myrepica, siue ben Arabibus, vomitionibus & aluo p. euocat.

Balsami semen potum ex vino iuuat vētrem. Marcellus.

Baurach. vide Aphronitrum.

Bdellium Arabicum, perlucidum ac flauū p.

Betonicae folia aluum subducunt.

Betonicae radix faciles praestat vomitiones, hellebori modo.

Betonicae semen omnia mala medicamenta exigit per aluum.

Brassica marina aluum maximè soluit.

Brassicae succus, vt quidam volunt, m.

Britannicae succus, apud Marcellum.

Bryoniae radix p. Coliculi teneri manduntur ad aluum ciendam.

Bulbi vomitorii radix in cibo sumpta per se, vel potio eius decocto vomitiones cit. Dioscorides.

C Achille, vel, vt alii, cacile, luteam hydro picorum aquam inanit. Serapio.

Calla, ea quae Aro similis est. Plinius.

Cameli cauda arefacta. Plinius.

Cameli vrina. Plin.

Capilli veneris. vide Adianthum.

Capnium, siue fumaria B. & humores assa-
tos.

Capparis aluum turbat. Semen excrementa
alui & vrinam cruentam trahit. Dioscori-
des. Sed Apula vomitiones facit.

Capparis radice cortex P.

Caprifici lac, multò efficacius quàm fici aluū
soluit.

Casia fistula, siue Alexandrina B.

Castoreum ex aqua mulsa ventrem elicit.

Canfer viribus santalis respondet: sed ab au-
reo vno ad ij. potum ventrem cit. Auerrois.

Centaurii minoris decoctū clystere infusum
coxendicū dolores leuat: trahit enim san-
guinem.

Centaurium maius M. vt aliquibus placet.

Centaurium minus B. & crassos humores.
Aëtius inquit, crassissimam bilem & mu-
cos.

Chalcanthum. vide Aeris flos.

Chamæcissi balanus aluum ciet. Plinius.

Chamædryes B.

Chamæleonis nigri radix, quæ & Isium, P.
Aëtius.

Chamælea B. P. & aquosos humores, semine
vel foliis.

Chamæpitys P. & aquas.

E N U M E R A T I O

Chamæropis, hoc est, Chamædryos semē ven-
trem mouet. Marcellus.

Chamæsyces ramuli elixi, in cibo sumpti al-
uum soluūt. potest idē & lac ex eis collectū.

Cyaneum, siue lapis Lazuli M.

Ciceos, vel Ricini grana P. & B. & aquas.

Cicer syluester copiosius sūptū aluū vacuat.

Cicinum oleum P.

Cici & oleum cicinū aluo vomituq; purgāt.

Cyclaminus B. & P. Sed Marcellus habet P. &
aquam: & Serapio aquam.

Cyclamini alterius semen ventrem subducit.

Cissanthemon vocant, quòd flores hederæ
similes habeat. Galenus.

Cynocrambæ, id est, brassicæ caninæ folia
olerum modo cocta B. & aquas trahunt, &
aliter quoque pota aluum soluunt.

Cypria, vel æris squamma, aquam exhaurit,
& P.

Citrei mali semen venenis aduersatur, & al-
uum deiicit. Dioscorides.

Clematidis alterius geniculatæ per arbores
repetentis semen B. & P.

Clematis alia in aruis, & vineis nata purgat.

Cneorum, id est, folia thymelæ aquas. Paul.

Cnicinum oleum eandem cum cnidio oleo
purgandi aluum vim habet, sed minus effi-
cacem. Dioscorides.

Cnicus P. & aquas: in primis semine, sed flo-
re im

re imbecillius, facit nauseam quoque.

Cnidium granum & oleum. Vide Gnidium.

Coccus Cnidii aquosa maxime: sed b. quoque & r. moderatè ducit.

Cochlex, quæ syluestribus frutetis, & sentibus hærentes inueniuntur, quas sefilos aliqui nominant, aluum & stomachum turbant, vomitiones mouent.

Colchicon, vel Hermodactylus r. Actuarius, Mesue.

Colocynthis r. & quæ moschosa sunt. addunt aliqui & b. Clystere infusa r. & b. strigmentata, & aliquando cruenta trahit.

Colocynthis herbacea arefacta per se inauit aluum. Plinius.

Colophonja vel pix frixa r.

Coluteæ fructus sine Senæ, r. b. & m.

Crotonis, vel ciceos grana r.

Cucumeris anguini, vel agrestis radicis cortex r. idem hydropicis commodissimus est. Vide Elaterium.

Cucumeris radix vomitionibus seruit.

Cucumis syluaticus r. b. & aquas.

Cucurbitæ domesticæ succus cyathorum trium cum vini albi calefacti hemina datus, & olei semuncia r. & b. pellit. Marcellus.

Cunila onites aquatiora per vomitum educit.

DAcrydium, siue scammonium præparatum B. & P.

Damasonii radix sursum deorsumque trahit B. & P. Succus magis per fellas, radices sursum. Marcellus. Damasonii tamen, siue alisinatis radicé Dioscorides prodidit intestinorum tormina sedare, & herbam alium sistere.

Daphnoides, vel laureola P. & aquas: idé vomitus prouocat.

Dictamni succus illitus, aut cum polenta tritus ventrem citat.

Draconculus maior M. vt aliqui. Sed Mesue P. scribit. Eius radicem Galenus semel, iterum & tertio decoctam, quo omnem exueret medicam vim, interdum ari modo in cibis exhibebat, præcipue cum lenti crassiq; humores maiore nixu essent propellendi.

EBulus ad omnia efficacior sambuco.

Ebuli folia olerum modo cocta P. & B.

Ebuli radix aquas. Datur & semen hydro-picis.

Elæomeli cruda, & biliosa.

Elaterium supra infraque inanit B. & P. Vide Cucumisagrestis.

Epithimum in Itæbe quoque reperitur, & thymbra priuatim epithymbrum nominatur. Sed ex thymo validius vacuat M. alia duo imbecilliora sunt.

Eruca vomitus iuuat. Aëtius.

Eruum Dioscorides iubet aqua aliquandiu macerari, dein frigi vsque dum cortex rum patur, & angustiore cribro traiectam farinam reponere. Bonam enim aluum facere. & si copiosius sumpta fuerit, per aluū vesicamque cum torminibus sanguinem ducere.

Esula p. siue ea pityusa veteribus, siue tithymallus cyparissias cit.

Eupatorium Arabum b. & p.

Eupatorium pituitam quidem, sed aquam validius ducit.

FEl tauri gutturi illitum vomitiones cit. Aëtius.

Fæx vini arida trita, tartarum vulgus vocat, m. vt placet aliquibus.

Ficus assa oleo imbuta & pipere conspersa post deambulationes à somno ad vomitus datur. Aëtius.

Fici succus lacteus aluum soluit, item cymæ. Sed caprificus violentior est.

Filix foemina primò bilem trahit, mox aquas foliis, sed radice efficacius.

Filix vtraque stomachi inutilissima, primò b. mox aquas.

Flos æris. Lege Aeris flos.

Flos salis p. & b. vt Serapio.

Fumaria bilem, & humores adustos.

ENUMERATIO

GAlli veteris ius Serapioni purgat M.
Gallinacei stercoreis albi cochleare in
aqua aut melicrato dilutum, vomitus mo-
uet anginis subuenientes.

Garum B.

Gladioli radix pota. Marcellus.

Gnidium coccum B. P. sed aquosa maximè.

Gnidii cocci oleum potum aluum purgat.

Granum nil P. Serapio.

HEderæ chrysoearpi baccæ aquas du-
cunt. Plinius.

Heliotropium maius B. & P.

Helleborus albus bilem & P. per vomitum re-
iicit.

Helleborus niger B. M. quidam & P. addunt.

Herba vrceolaris biliosa, & aquatiora dedu-
cit. Marcellus.

Hermodytyli, seu Colchicum P.

Hibiscum ex aqua potum ventris stricturas
aperit.

Hippophæstum aquas & P.

Hippophais succus biliosa, aquosa, pituito-
saque per inferna ducit. Dioscorides.

Hippophais lacryma B. Nam radix tantum
aquam deducit. Marcellus.

Hyssopus humores crassos, & P.

Hyssopus montanus P. humores crassos, &
putridos. Mesue.

Hyssop

SIMPLICIUM.

Hyslopi decoctum vomitus iuuat.

Iris b. & crassam pituitam & aquas.

Irini spissamentum p. & aquas.

Irininum oleum per clysterem immissum pituitosa, & aquata & purulenta, & atra trahit.

Irinum vnguentum ad vomitus aptum est.

Ischas vel apios p. vide Apios.

Isii cortex, hoc est, de chamæleonis nigri radice p. Aetii.

Iuinbæ, Romanis zizipha, Græcis serica vocantur, b. Serapio. addunt alii serosum sanguinis humorem ea elicere. Optima esse, quæ maxima ædesina dicta. Galenus tamen serica dicit, parui succi poma, nec concoctioni, nec stomacho facilia. Effrénatis pueris & mulieribus cibi gratia tantum expe-
tita.

Iuli nucis iuglandis catuli vocati.

Iuncus angulosus m. vt quidam scribunt.

L Abruscæ radix humorem alui ciet, hydropicis datur.

Lactuca syluestris aquas educit.

Lanaria herba. vide Struthium.

Lapis Armenicus m.

Lapis lazuli, vel Cyaneum m.

Lapis lincis m.

Lapis stellatus duplex Arabibus describitur: alius pyrites albus, è quo argentum conflatur, alius idem cum cyaneo, vel lapide lazuli, qui
& me

ENVMERATIO

& melior: purgant M.

Laserpitium. Vide Asſa foetida.

Lathiris P. & B. Sed præcipuè P. & aquas.

Laureola vel daphnoides P. coliculi teneri, id est cymæ lauri P. & lumbricos celeriter eiciunt. Marcellus.

Lauri folia viridia P. Paulus.

Lauri folia sunt vomitoria.

Lemnia terra præsumpta vomitione venena pellit.

Lychnidis sylueſtris ſemen B. & P. Est autem Lychnis ea herba, quam Hermolaus Barbarus Venetiis iecorariam dici meminit, in litore paſſim naſcentem, & olitorio foro iuniorum tempore venalem, hederaceo ſere folio, flore purpureo, lilii puſilli effigie. Conuoluit herba ſe quibus appropinquat. Soluit aluum cocta, & cruda oleris modo accepta.

Lilii radices aquas educunt. Serapio. Eadem cum mulſo potæ inutilem ſanguinem cum aluo trahunt.

Lilii radices è mulſo potæ inutilem ſanguinem cum aluo trahunt.

Lochitidis ſemen aquas.

Lupini.

Lupus B. moderatè mouet. Lupus ſalictarius à Plinio dictus videtur.

Lyncis lapis M.

MAlua cum lubricum fatiat ventrē, sanguinem quoq; purgat, & defæcatum reddit. Aetius.

Mandragoræ succus.

Mandragoræ liquor obolorū duorum pondere cum mulsā aqua potius pituitam nigramq; bilem veratri modo vomitionibus purgat: maiori tamē copia potus mortem facit. Dioscorides.

Manna, vel aeromeli b.

Mastiches scrupuli nouem tenuissimè tritum cum aqua aut lactis aqua pleuriticis ad aluum molliendam ab Aetio propinantur, & iis, quibus purgatio non processerit.

Marrubium cum sale & aceto.

Muris stercus in catapotiiis deuoratum hydropas exinanit. author est Democritus allegante Sauonarola.

Melopeponis radix ad vomitus ciendos facit.

Melicratum vomitus promouet.

Mercurialis folia tenera elixa comesta simū egregiè ducunt: vtriusque quidem, sed fœminæ efficacius: sanguinem quoque purgant & defæcant. Aetius.

Myrobalana beletzica p. cum empeleticis cōueniunt.

Myrobalana cepula, siue magna p. Serapionim.

Myr

ENVMERATIO

Myrobalana empelítica p.

Myrobalana Inda m. Græci recentiores dama
sonia vocant.

Myrobalana lutea, seu citrina b.

Molochos agria vel hibiscum ex aqua potū.
Plinius.

Mori lacryma vel radix aquam solam cit.
Marcellus.

Mororum maturorum succus pituitas acti-
neas pellit. Idem & arborum radix præ-
stat.

Meri radix per messes incisa succum dat, qui
alium subducit.

N Arcisi radix vomitus ciet.

Nasturtium b.

Nasturtii semina b.

Nymphæa in vino austero leuiter soluit.

Nasturtii semen ad vomitus datur.

Nasturtium Babylonicum vomitus mouet.

Serapio. Hoc nonnulli orientale vocant.

Ruellius Drabam exponit.

Nil granum p. Serap. vocatur & habel, & gra-
num Indicum.

Nitri spumam. vide in Aphronitro.

Nitrum b. Serapio. Idem cum aceto mulso
potum vomitus citat.

Nucis iuglandis Iuli catuli vocati.

O Lea, quæ sequuntur, purgant.

Amygdalinum.

SIMPLICIUM

Balaninum p.

Cicinum p. idem ricinino.

Grani Cnidii p. & aquas.

Iriui unguenti spissamentum p. & aquas.

OLEA VOMITORIA.

Sesaminum.

Rhaphaninum.

Narcissinum.

Cyprinum pota, vel digito penáve penitus illita.

Oleæ radicis cortex p. Paulus.

Oleum vomitiones citat. Purgat idem hemina pondere pari prisanę succo, aut aqua potum. Dioscorides.

Omotarichos accommodatus est ad vomitiones, quæ ciborum accremento queruntur. Sic enim vertit Marcel. verba Dioscoridis Græca: *ἐὶς τὴν τὰς ἀριμοφαγίας μάστιγα ἀμύλας.*

Ocymum.

Oliuæ colymbades, vel falsæ, ante cibum.

Onitis cunila vomitu aquosa eiicit. Marcell.

Opopanax p. Mesue, Serapio.

Origanum m. Dioscor. & vomitus cit.

Origanum Heracleoticum, quod & codimentis miscetur, bilē atram visceribus explicat.

Oxyphenica, seu Tamarindi b. Serapio.

Paeoniae radix omnes ventris dolores sedat in vino, aluumq; purgat.

Pāgratii succus cū farina erui limilis est Scyllę
Pan

- Panacis succus P.
 Papaueris cornicularis semen aluum leniter
 purgat.
 Papauer erraticum.
 Papaueris spumei semen vomitiones citat.
 Parthenium M.
 Peplium, vel peplis B.M.P. flatus etiam expur-
 gat.
 Peplos M.P.B.
 Peponis radix vomitoria est.
 Perfici folia aut flores B. Similé fumarix vim
 obtinent.
 Peucedani radix B. & P.
 Phaseoli fructus vomitus iuuant.
 Pix P.
 Pix spissa P.
 Pix frixa, vel Colophonia P.
 Picnocomi radix B.P.
 Pyrethrum P.
 Pyrites albus, è quo argentum conflatur, M.
 Vide lapis stellatus.
 Pityusa, siue esula P.
 Polygoni semina largius sumpta soluunt.
 Plinius.
 Polion biliosa & atra oleo chamæmelino mi-
 sto per fellas deducit. Marcellus. Nimirum
 clystere, quod in Irino proximè addiderat.
 Polium aluum ciet, hydropibus & regio mor-
 bo prodest.

Polypodium p. & b. Recentiores ad m. magis commendant.

Porri vomitus iuuant.

Porrorum capitatorum succus sanguine purgat, purioremq; efficit.

Proserpinacam, si deuoretur, vomitio sequitur salutaris. Plinius.

Pruna Damascena bilem.

Psyllium b.

Ptisana aluum mollit, cum modico melle vomitus prouocat.

Pulegium m.

R Adicula. lege Struthium.

R Radix dulcis b. Serapio.

Resinæ terebinthi, pini, piceæ, laricis p. abigant.

Rhus erythros. Plinius.

Ricini grana b. p. & aquas.

Rosaceum vnguentum potum.

Rosarum succus b.

Rhaponticū, siue Rhabarbarum b. & m.

Raphani semen, & radice cortex vomitoria sunt.

S Alis flos p.

Salis species omnes, crassos viscososq; humores emolliunt. Validior est qui gemmatus vel Cappadox dicitur, pituitam vitream, humoresque alios fixos expediens. Validissimi sunt, qui naphthicus vel Sodomorum sal di-

citur, & qui Indus apud Mesuen, M. & P. efficaciter trahunt.

Sagapenum p. crassam lentamq; , & aquam luteam hydropum. Mesue.

Sambuci asparagi teneri, vel coliculi, vel folia in patinis cocta, pituita, bile & aquis intestina liberant. fit autem id validius è sambuco minore, id est, ebulo.

Sambuci corticis succus aquas, vel radix ipsa in vino decocta, folia p. & b. arcent olerum modo cocta. Ad omnia tamen sambuco ebulus est efficacior. Caules quoq; teneri in patinis coquuntur. Semè etiã ventrè mouet.

Sarcocolla p.

Scabiosæ vulgaris herbae succus aluum ducit. Minimè verò stœbe est quam odoratam, acrem, fruticosam, & ad vini cõseruationem aptissimam Galenus libro priori de Antidotis descripsit, inquiens apud Pergamum nasci, & ab incolis Colymbadem vocari.

Scammonium b. p.

Scylla m. & crassos viscososque humores. Mesue.

Scordium p.

Sebesten, Græci myxa, & myxaria dicunt, b. Serapio.

Sedum ex vino contritum potumque ad aluum concitandum plurimum prodest. Marcellus.

Senæ, seu colutex p. b. Actuarius. Arabes m. tantum & b. adustam eo purgari meminerunt.

Serpentaria m. Vide Dracunculus maior.

Serum bilem. Mesue humores adustos addit, & aquas Serapio.

Sesamoides maius b. p. per superiora.

Sesamoides minus b. p.

Silybi radicis liquor vomitiones facit. Dios. Sinapi.

Sparti flores & semen per superna egregiè veratri modo purgant. Mesue inquit genitam efficaciter p. vomitionibus & aluo ducere.

Spica Celtica efficaciter hellebori instar vomitus euocat.

Spondylion, sphondilionve p.

Squamma æris aquam & p. exturbat.

Staphisagria crassa vomitionibus elicit.

Stichas melancholiam, pituitam. Mesue. Accipienda verò est Arabica potius quàm citrina vulgo dicta.

Styrax flavus, pinguis, p.

Susinum oleum b.

T Amarinde, seu oxyphœnica b.

Tartarum, vel vini sax arida, m. vt quibusdam placet.

Thapsiæ succus liquor, & radicis cortex bilem per inferna & superna purgant, &

- iuxta alios pituitam quoq;
 Tereniabim, mannae species in grana concre
 ta purgat bilem. Serap.
 Thapsiam vnam Aegyptus vocat apud se
 praedulcem, quae soluit aluum.
 Thelypteris, id est, filix foemina, primo b.
 trahit, mox aquas, & magis radice.
 Thesum amarum vt picris, ex aqua tritum.
 Plinius.
 Thymelae femina, hoc est, coccus cnidius, p.
 b. & aquas.
 Thymus m. b. & p. & vomitus cit.
 Thlaspi b. per superna, & inferna.
 Tiliae folia decocta vrinam cient, sanguinem
 pota detrahunt. Sed id opinor per vrinam
 tantum.
 Tithymallus mas vel characias b. & p. vtrinq;
 ducit. Foemina ei similis est, sed minus vom
 itum iritat. Paralios idem praedictis simi
 lis. Helioscopius mitior aliis. Cyparissias &
 dendroides cum reliquis conueniunt. Platy
 phylli lac, radix, & folia per aluum aquosa
 trahunt.
 Tragoriganum Heracleoticum m. & b.
 Tripolium per inferna aquas & vrinam trahit.
 Trixago, vel chamædryd b.
 Turpeton, sine turbit p. crassam & viscosam.
V Eratru albū b. crassos letosq; humores
 per superiorem ventriculum purgat.

S I M P L I C I V M.

- Veratrum nigrum B. & Mesue addit P. & M.
 Vinum catorchite, vel sycite, id est, è carycis.
 Vinum ex helleboro.
 Vinum è Chamælæa.
 Vinum è Mandragora.
 Vinum è Scammonia.
 Vinum è Thymelæa.
 Violarum succus B.
 Viscus M. Serapio.
 Viticis semen cum pulegio & melle potum
 aluum purgat.
 Vitis agrestis. vide Labrusca.
 Vitis albæ teneri asparagi olerum modo co-
 quuntur, ad aluum & vrinam ciendam.
 Vitis albæ radix P.
 Vitis nigræ radix, vel succus similiter, sed mi-
 nus efficax.
 Vlmi cortex interior P. & aquas. Plinius.

V N G V E N T A.

- Rosaceum potum.
 Susinum potum, nauseam tamen facit.
 Volubilis lanuginosa vitanda est, quoniam
 sanguinem educit. Mesue.
 Volubilis manna violenter detrahit B. & ora
 venarum aperit. Mesue. Nimirum pericly-
 menum est Dioscoridis, quam maius Ro-
 manis dici, lienemq; vrina cruenta, aut per
 aluum absumere scripsit.
 Viticæ semen P. Herba cocta mollit aluum.

Zingiber aluum mollit. Dioscorides.
Zizipha. vide Iuiuba.

T A B V L A E O R V M,
*quæ molliunt, aut bonam
faciunt aluum.*

Allium.
Apomeli aluo biliosum humorē excernit. Compositionem eius docet Paulus lib. VII. cap. xv.

Aqua marina. Vide Mel.

Amygdalæ amaræ.

Amygdalinum oleum.

Ari folia inaniūt ex sale & aceto sumpta. Vide in Draconculo.

Asparagorum coliculi in cibo.

Atriplex.

Batis.

Beta cãdida soluit aluum modicè, nigra inhihet.

Betonicæ folia.

Blitum.

Brassicæ caninæ folia olerum modo cocta b. & aquas trahunt.

Brassica crispa.

Brassicæ decoctum ciet, substantia sistit.

Brassicæ semicoctæ ius.

Brassicæ succus, iuxta quosdam m. subducit.

Bryo

S I M P L I C I V M.

Bryoniæ asparagi teneri decocti aluum & vri
nam cient.

Buglossus mollit aluum : ducit & B. Serap.

Bulbus esculentus bonam facit aluum.

Butyrum. Miscent & melli diabutyrum ap-
pellantes.

C Apparis aluum turbat.

Caricæ.

Caro animalium quàm maximè iuenculo-
rum facilius aluum ducit.

Cafeus nuperrimè coagulatus cum melle.

Castanæ vehementer sistunt stomachi & al-
ui fluxiones. aluū cient, nimirū post cibum.

Cepæ.

Chamæ.

Cerasa dulcia. Plinii hæc verba sunt: Inuenio
apud authores, si quis matutino roscida cū
suis nucleis deuoret, in tantum leuari al-
uum, vt pedes morbo liberentur.

Ceratia humida aluum subducunt, arida po-
tius sistunt.

Cybia vetera purgant, priuatimque crudita-
tes, pituitas, bilemque trahunt.

Cicercula soluit.

Cochlearum ius.

Conchularum similiter.

Cucumeris radix, & fructus.

Cucurbitæ domesticæ succus cyathorū triū
cum vini albi calefacti hemina datus, & olei

semuncia B. P. Marcellus.

Cucurbitæ radix, & semina.

Cucurbitę totius elixæ, mox expressę succus, additis exiguo melle & nitro aluum leniter soluit. Si quis etiam in excavata cruda cucurbita vinum infuderit, & per noctem sub dio habuerit, temperaturęque ieiunus biberit, aluum leniter molliet. Dioscorides.

DRacunculi radicem Galenus semel iterum, & tertio decoctam, quo omnem exueret medicam vim, interdum ari modo in cibis exhibebat, præcipuè cum lenti crassique humores maiorenixu essent propellendi.

EBuli folia in patinis cocta B. P. & aquas inaniunt, idque efficacius sambuco.

Eruca bonam facit aluum.

Eruum Dioscorides iubet aqua aliquandiu macerari, dein frigi vsque dum cortex rumpatur, & angustiore cribro traiectam farinam reponere. Bonam enim aluum facere: & si copiosius sumpta fuerit, per aluum vesicamque cum torminibus sanguinem ducere.

Erysimon ventrem molliet Serapioni, qui id buberegi vocat, alii budheregi.

FIcus.

Fici Aegyptiæ vel sycomori fructus bonam facit aluum.

Filicis fœminæ folia molliunt.

Fœnogræcum. Eius cremor cum melle decoctus omnes deprauatos humores ab intestinis depellit. Mel verò modicū miscendum est, ne stomachum erodat.

GAllinacei veteris ius aluum soluit tum per se, tum cneo vel polypodio addito.

Garum B.

Gobius piscis.

Heliotropium maius olerum modo coctum B. & pituitam extrahit.

Herinaceorum marinorum ius.

Hibiscum ex aqua potum.

Hordeum coctum in cibo cum iure suo.

IVra vel decocta emollientium ventrē efficaciora redduntur, si oleo, garo, & pipe recondantur, necnon stomacho gratiora.

Intybi.

Iuglans adhuc virens, vel etiam arida, si modo aqua præmaduerit. Paulus.

Ius piscium.

LAc largius epotum.

Lac, præcipuè asininum.

Lactucæ succus in posca potus.

Lapathi folia soluunt aluum, & radix cum vino decocta sistit.

Lapathum hortense, quod Sabaudi vulgò Lampadam vocant.

Lapsana.

Lentis decoctum soluit, substantia sistit.

Lentis primum ius.

Lupi salictarii, siue lupuli asparagi in acetario.

MAlua.

Mel incoctum vel crudum si quis lambat, egregie aluum ducit.

Meliceratum.

Melimela aluum molliunt, & lumbricos pellunt, sed stomacho nocent.

Melitites solebat inueteratus alui causa dari in febris.

Mel, caelestis aqua, & marina æquis portionibus per colum traiciuntur, & in picato vase per Canis æstum insolantur. Alii decoctæ maris aquæ partibus duabus vnam mellis miscentes in dolia diffundunt, Thalassomeli vocant. prius egregie purgat: postea lenius aqua marina est, minusq; ad purgandum. Vbi verò aquæ marinæ penuria fuerit, eius loco Pli. secundus duos salis sextarios in aquæ sextarios quatuor mittere iubet, sic temperatissimā marini liquoris copiā fieri.

Mellis acetabulam, & salis triti tantundem, cum aceti sextario vno feruescit, atque ita nocte sub diuo, cælo sereno, vas leniter opertū relinquitur, & mane qui pridie cœna abstinerint, cum aqua quantum sufficiat minutatim bibunt, quo facto nō solum

SIMPLICIUM.

ventris, sed etiã atræ bilis ac rufæ tædio ab-
soluuntur. Hæc Marcellus.

Melopepones, fructu & femine aluum mol-
liunt.

Menæ falsæ.

Mercurialis in iure pinguium carniū sale
& pauco vini addito bibitur, folia edūtur.

Efficacior autem est fœmina.

Myacum ius aluum & vesicam exinanit.

Molochiagriæ folia, vel hibiscum ex aqua po-
tum.

Mora ante cibum sumptæ.

Mulsū aluū soluit frigido potu pluribus,
calido sistit.

N Vces virides, aut in aquam infusæ, si sic-
cæ sint.

O Cymum.

Oliuæ colymbades, vel falsæ ante cibū.

Ostrea.

Oua sorbilia.

Oxymel crassa educit ex corpore.

P Anes furfuracei.

Panibus triticeis asphodeli succus inter
subigendum miscetur.

Papaueris femina.

Pelorides.

Pepones.

Peponis radix.

Persica mala.

Pisces

Pisces marini omnes testa intecti.

Pisces falsi.

Piscium recentium ius, modò ex se, modò ex vino potum.

Portulaca.

Pruna recentia, aut sicca, quæ si mulsæ prius madefeceris: vbi tamen mulsæ plusculum mellis inerit, efficacissimè ventrem molliet si ea solùm comederis: sed multò magis, si mulsam simul potaueris.

Ptisana, sola, aut melle addito.

RAphanus bonam facit aluum: sed oportet à cibo eam sumere, sic magis digestionem conferentem. Præsumpta enim cibum in stomacho suspendit. Præsumpta item vomitionibus accommodata est. Hæc Dioscorides. Galenus contrá.

Satureia, condimentaria herba.

Scandix bonam aluum facit. Estur cruda & cocta.

Semina, apud Serapionem,

Papaueris,

Cucurbitæ,

Melopeponis,

Citri,

Cucumeris.

Sepiæ coctæ soluunt.

Sero lactis miscetur tantum mellis, quantum satis sit ad dulcedinem, ne stomachus evertatur,

tatur. Qua ratione etiam sal addendus, ne gustus abhorreat.

Scutelloniam.

Siliquæ recentes stomacho inutiles aluum solvunt.

Silurus è iure.

Sinapis aluum emollit.

Sonchus.

Sycomori vel sycamini fructus.

Spinachia olus.

Thalassomeli. Vide Mel.

Thapsiam unam Aegyptus vocat apud se prædulcem, quæ solvit aluum.

Thelypteridis folia molliunt.

Tellinæ.

Thymbra in condimentis adhibetur.

Thymus similiter.

Torpedo in cibo.

Tragos.

Turtur, piscis cartilagineus.

Vini Cretensis (nostri Maluaticum vocant) cyathus cum butyri recentis unciæ feruifactus potusque morantem aluum elicit.

Vinum dulce confert eductioni, quæ inferius fit, sed passum aperte molliunt.

Vitis albæ asparagi decocti in cibo aluum & urinam molliunt.

ENVMERATIO
VINA VARIA EPVRGAN
tibus componi Dioscorides do-
cuit, qualia sunt ex

Abſinthio,
Aſaro,
Betonica,
Chamædry,
Chamæpity,
Dictamno,
Hyſſopo,
Marina aqua,
Marrubio,
Origano,
Pulegio,
Satureia,
Scylla,
Stichade,
Thymo,
Tragorigano.

Vrtica cum conchulis, vel in ptifana cocta.

Vrticæ ſemen.

Uxæ dulces, præcipuè vbi humidæ ſint, &
recentes.

Volentibus augere corpus, aut mollire aluū,
conducit inter cibos bibere. Contra minuen-
tibus aluumque cohibentibus ſitire in eden-
do, poſtea parum bibere. Certè veterū non-
nullis ſatis eſſe ad ſecūdam valetudinē tuen-
dam

dam visum est, si alius quotidie & vrina pro
 ingestorū copia, sine vitio & abunde respon-
 deret, ac quū vacuatio iuxta proportionem
 accidebat, commendabant: sin minus, pro-
 mouebant, vrinam quidem scandice, apio,
 asparago, petroselino, aniso, nepita, origa-
 no, ablinthio, graminis carduique radice, cy-
 tifo, adiantho, omnibus in aqua elixis, quo-
 rum decoctum cum vino potu exhibebant.
 Hæc enim per vrinam sanguinem repurgāt,
 Aluum adiuuabant terebinthina, ex qua
 oliuæ magnitudinem dormituris de-
 glutiendam offerebant. At cum
 acrius subducere eam institui-
 mus, rheu momentū admi-
 scebimus. Hæc Paulus
 Aegineta libro pri-
 mo cap. XLIII.

F I N I S.

LVGDVNI,
Excudebant Ioan-
nes & Franci-
scus Frellonii
fratres

---

1 5 4 6.

...
...
...

1774

